اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۶ مرداد ۱۴۰۰
• ۲۷ ذی‌الحجه ۱۴۴۲
• ۷ اوت ۲۰۲۱

• سال سی‌ویکم دوره جدید شماره ۱۸۵۶ • پیاپی ۳۱۷۴ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۲۰۰۰ تومان
www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

رئیسی: ایران از هر طرح دیپلماتیک برای لغو تحریم‌ها حمایت می‌کند

رئیس جمهوری گفت: سیاست فشار و تحریم موجب انصراف ملت ایران از پیگیری حقوق قانونی خود از جمله حق توسعه نمی‌شود، ایران از هر طرح دیپلماتیک برای لغو تحریم‌ها حمایت می‌کند. به گزارش ایرنا، سیدابراهیم رئیسی عصر پنجشنبه پس از ادای سوگند و انجام مراسم تحلیف اظهار کرد: همه مولفه‌های قدرت ملی در دولت مردمی تقویت می‌شود و از همه ابزارهای قدرت ملی از جمله دیپلماسی و تعامل هوشمند با جهان استفاده می‌کنیم تا منافع و مصالح جمهوری اسلامی ایران تامین شود. وی ادامه داد: قدرت جمهوری اسلامی ایران در منطقه امنیت‌ساز است و ظرفیت‌های منطقه‌ای ایران حامی صلح و ثبات در کشورها است و صرفا برای مقابله با تهدید قدرت‌های سلطه‌گر و ظالم به کار گرفته می‌شود.
ادامه در صفحه ۲

سرمقاله

آقای رئیس‌جمهوری شوخی‌های مردم با خودتان را خوانده‌اید؟ ۲

تولید ناخالص ملی و اقتصاد کوچک ما ۴

یادداشت‌های امروز

در تجارت به مدیریت منابع نیاز داریم ۷

سال‌های سخت تولید ۱۱

گفت‌وگو

تمرکز بر ظرفیت‌های بدون استفاده انسانی ۹

آمار بیکاری با واقعیت نمی‌خواند ۱۲

کارنامه اقتصادی دولت دوازدهم زیر ذره بین صمت

وقتی همه ناراضی هستند...

کارنامه دولت دوازدهم در اقتصاد ۳
صنایع بالادستی اولویت دولت دوازدهم ۴
وارثان گنج گذشتگان هستیم ۵
عملکرد دولت قابل دفاع نیست ۶
از تحریم تا خودزنی‌های تجاری! ۷
روزهای خاکستری بازار ۸
دولت دوازدهم نمره قبولی نمی‌گیرد ۱۱
نتایج عملکرد دولت در بازار قابل مشاهده است ۱۳
کشتی بحران زده نظام پولی به دولت سیزدهم رسید ۱۴
بورس فدای سیاست شد؟ ۱۵

سرمقاله

آقای رئیس‌جمهوری شوخی‌های مردم با خودتان را خوانده‌اید؟

ناصر بزرگمهر / مدیر مسئول
management@smtnews.ir
به‌نام او که هر چه بخواهد همان می‌شود

دولت یازدهم و دوازدهم تدبیر و امید هم به پایان خط رسید و این آخرین یادداشتی است که خطاب به جناب آقای دکتر حسن روحانی، رئیس‌جمهوری محترم می‌نویسم.

هرچند صدها یادداشتی که نوشتم یا دیگران نوشتند، حتی یک بار موردتوجه حضرتشان قرار نگرفت.

در آخرین روزها باز هم آقای رئیس‌جمهوری و وزرا از سخنرانی و ارسال پیام‌های تبلیغاتی کوتاه و بلند، دست نکشیدند و تا آخرین لحظه از خود و کارهای نکرده‌شان در گفت‌وگو با این و آن تعریف و تمجید کردند.

آقای رئیس‌جمهوری ۸ سال حاضر به گفت‌وگو با یک رسانه مکتوب ایرانی نشد و در نهایت هم چند بار گزینشی جلساتی با کسانی که همیشه آویزان دولت‌ها بوده و هستند، تحت عناوین دهن‌پرکن اساتید اقتصاد یا سیاست یا ارتباطات برای گپ و شوخی و گعده از بالا به پایین برگزار کردند که ما هم خبرهایش را در رسانه رسمی دولتی خواندیم و چیزی از آن حاصل ملت و حتی خود دولت هم نشد.

ویژگی عدم گفت‌وگو و پاسخگویی در دولت یازدهم و به‌ویژه دوازدهم تنها منحصر به شخص آقای رئیس‌جمهوری نبود؛ این روش معاون اول محترم و تقریبا همه دولت متکبر دوازدهم از ژنرال معروف نفت تا سربازهای دولت بود.

تقریبا همه آقایان دولت و یکی دو خانم دولت، هیچ ارتباطی با ملت و رسانه‌های مکتوب و غیررسمی نداشتند.

معنای رسانه برای دولت یازدهم و به‌ویژه دوازدهم، فقط تلویزیون و دوربین آن و رسانه‌های خارجی بود.

مقامات دولت دوازدهم رسانه را در حد منعکس‌کننده اخبار گزینشی روابط‌عمومی‌های خود می‌شناختند و انتظار آنها از واژه نقد، تعریف و تمجید و دیدن بخش پر لیوان بود.

البته بسیاری از رسانه‌های سراسری و حتی محلی در این دوران ۸ ساله از هیچ انتقادی نسبت به قوه مجریه کوتاهی نکردند و وظیفه مطبوعاتی خویش را نسبت به دولت و ملت انجام دادند.

اما در برخورد دولت و بی‌توجهی آن به رسانه‌های مکتوب داخلی یک نکته قابل‌تامل و ستایش‌انگیز وجود داشته و دارد؛ رئیس‌جمهوری محترم براساس قولی که در ابتدای ریاست‌جمهوری خویش دادند درباره انتقادات اگر پاسخگو نبودند، تحمل را حفظ کردند و من حداقل اطلاعی از هیچ شکایتی از طرف دولت نسبت به روزنامه‌نگاران و رسانه‌ها نخوانده و نشنیده‌ام. این نکته مهم و قابل‌توجهی است که باید قدردان دولت و معاونت مطبوعاتی وزارت ارشاد باشیم.

بی‌ارزش کردن پول ملی، تورم ۴۰، ۵۰ درصدی رسمی، گرانی بدون کنترل، رها کردن بازار، اهدای ارزهای دولتی به اعضای اتاق‌های بازرگانی و سرمایه‌داران کشور، رواج بیشتر فساد اداری موجود در سیستم بروکراسی دولتی و کسب رتبه برتر بین‌المللی در این زمینه، فرار از شفافیت و اطلاع‌رسانی و نورافشانی بر سایه‌های مافیای اقتصاد و سیاست، بی‌توجهی کامل به سازمان‌های مهم در ارتباط با زندگی روزمره مردم مثل شهرداری‌ها، بانک‌ها، سازمان تامین اجتماعی، سازمان امور مالیاتی و ده‌ها اداره به ظاهر جزئی که صدای مردم را هر روز بیشتر بلند کرده و می‌کنند، بی‌توجهی کامل دولت به مسائل داخلی و توجه کامل به سیاست خارجی و استفاده از مدیریت‌های کوتوله و لی‌لی‌پوتی در اغلب وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها کار را از مدیریت رفاقتی و فامیلی هم گذراند و به مرحله‌ای کشاند که کل دنیای مجازی، پر از تصویر و کاریکاتور و فیلم و شوخی‌های مردم با دولتی شد که به آن امید بسته بودند تا شاید با تدبیر، گرهی از مشکلات آنها باز کند و حالا شیرینی پخش می‌کنند و وارد تونل زمان معادله دومجهولی می‌شوند که شاید فرشته در آید.

البته آقای رئیس‌جمهوری در این روزهای آخر از شباهت‌ها و فاصله زمامداری خودشان با حکومتداری مولا علی (ع) سخن رانده و فرموده‌اند تلاش زیادی کردیم که مسیر امام علی (ع) را در پیش بگیریم.

آقای رئیس‌جمهوری هر چه با ما ملت شوخی کردید عیبی ندارد، اما این جملات آخرین را چه کنیم؟

اصلا چه حرکت و چه گامی در دولت شما شبیه حکومتداری مولا علی (ع)بوده است؟

این همه تفاخر و تکبر که در این دولت نهفته بود، شبیه علی (ع) است؟

این همه ریخت‌وپاش و اعطای هزاران میلیون ارز ۴۲۰۰ تومانی به کسانی که خود معترفید برنگرداند، شبیه خزانه‌داری علی (ع) است؟

این همه فامیل‌بازی و برادران و بستگان رئیس‌جمهوری و معاون اول و وزرای در زندان و بازداشت، شبیه رفتار علی (ع) با برادرش است؟

سوالاتی که مجری خبر در شب آخر ریاست‌جمهوری پرسیدند را به‌یاد دارید؟

آقای رئیس‌جمهوری، ای کاش ما امروز با تشنگی کارون و زاینده‌رود و نمک ارومیه و فقر سیستان‌وبلوچستان و گردوخاک کویر و گرانی نان و پنیر و هندوانه و خربزه و بی‌آبی و هزار بدبختی دیگر تنها می‌ماندیم اما یک بار حس می‌کردیم که شما یا وزرای شما در مسیر علی (ع) گام برمی‌دارید و یک بار از نهج‌البلاغه نامه مالک‌اشتر را کامل خوانده باشید.

ای خادمان خلق
باور کنید که این میز بی‌وفاست
هر روز پیش پای کسی بوده است
امروز نیز پیش روی شماست
حاشا به خاطرش
خشم خدای را به عقوبت طلب کنید
مقام جاری آب است، رفتنی است
بالفرض هم که ماند
مرداب می‌شود، مسموم و بویناک
لبریز کرم‌های تفاخر
باری به هوش باشید
زیرا اگر مقام به کسی ماندگار بود
هرگز به‌دست ما و شمایان نمی‌رسید
این میز رفتنی است
اما عذاب سخت خدا جاودانه است
(بخشی از شعر جواد محقق)

کارنامه اقتصادی دولت دوازدهم زیر ذره‌بین صمت

وقتی همه ناراضی هستند...

دوران ریاست‌جمهوری ابراهیم رئیسی با برگزاری مراسم تنفیذ آغاز شد و دولت ۸ساله حسن روحانی پایان یافت. دولت دوازدهم در روزهایی سخت به پایان کارش رسید، این در حالی است که در ابتدای سال ۹۶ و درست زمانی که حسن روحانی و رقبایش برای رسیدن به پاستور، تلاش می‌کردند، کمتر کسی انتظار داشت تنها با گذشت ۴ سال کشور با چنین بحران‌های پی در پی و بزرگی مواجه شود. از خروج یکباره امریکا از برجام گرفته تا شیوع کرونا و بحران‌های ناگهانی سیل و زلزله همه دست به‌دست هم داد تا دولت روحانی با آمار ناخوشایند در شاخص‌های کلان اقتصادی به‌دست رئیسی برسد. هرچند بسیاری از مشکلات و موانع در اختیار دولت نبود و دولت در ایجاد آنها نقشی نداشت اما نمی‌توان از برخی فرصت‌سوزی‌ها و ناکارآمدی‌های داخلی هم چشم پوشید. حالا دولت دوازدهم رفته و جای خود را به دولت تازه‌نفس سیزدهم داده تا راهی برای بهبود اقتصاد و کنترل شاخص‌های تورم و نقدینگی و بیکاری پیدا کند. در این شماره صمت با نگاهی به عملکرد ۴ سال گذشته، سعی در نشان دادن مسیر به مسئولان و مدیران جدیدی داریم که قرار است از این پس سکان اداره کشور را در دست بگیرند. البته قصد محکوم کردن هیچ کس و هیچ چیز را نداشته و با قبول شرایط روز و بحران کرونا و جنگ اقتصادی که دولت دوازدهم با آن مواجه بود، به بیان شرایط پرداخته‌ایم. هدف تنها بازنمایی شرایط موجود برای یافتن راه‌حلی بهتر است تا وضعیت اقتصاد بهبود یابد و گره از کلاف سردرگم معیشت باز شود.

رئیس جمهور دولت سیزدهم در مراسم تحلیف؛

ایران از هر طرح دیپلماتیک برای لغو تحریم‌ها حمایت می‌کند

ادامه از صفحه اول

رئیس دولت سیزدهم افزود: بحران‌های منطقه‌ای باید از طریق گفت‌وگوهای درون‌منطقه‌ای و بر اساس تامین حقوق ملت‌ها حل‌وفصل شود و دخالت بیگانگان در منطقه نه‌تنها مشکلی را حل نمی‌کند، بلکه خود مشکل است. رئیسی تصریح کرد: من دست دوستی و برادری به سوی همه کشورهای منطقه به‌ویژه همسایگان دراز می‌کنم و دست آنها را به گرمی می‌فشارم. وی با تاکید بر صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران، یادآور شد: نظام جمهوری اسلامی، سلاح اتمی را شرعا به فتوای رهبر معظم انقلاب برخود حرام می‌داند و این سلاح هیچ جایگاهی در استراتژی دفاعی ایران ندارد. رئیسی شورای‌عالی امنیت ملی گفت: سیاست فشار و تحریم موجب انصراف ملت ایران از پیگیری حقوق قانونی خود از جمله حق توسعه نمی‌شود. ایران از هر طرح دیپلماتیک برای لغو تحریم‌ها حمایت می‌کند.

وی با تاکید بر اینکه تحریم‌ها علیه ملت ایران باید لغو شود، تصریح کرد: از هر طرح دیپلماتیک که این هدف را محقق کند، حمایت خواهیم کرد و جمهوری اسلامی ایران کشورها و ملت‌های همسایه را خویشاوندان خود می‌داند. دولت سیزدهم، دولت مردمی، رفاه و وفاق ملی است رئیس‌جمهوری اسلامی ایران با تاکید بر اینکه دولت مردمی دولت وفاق ملی است، گفت: در دولت مردمی جناح‌های سیاسی، دسته‌بندی‌های قومی و مذهبی و گروهی رنگ می‌بازد و همه مردم دست در دست یکدیگر برای تحقق ایران قوی ذیل پرچم مقدس جمهوری اسلامی هم‌پیمان می‌شوند. رئیسی افزود: امروز از همه نخبگان و اقشار مختلف مردم و همه اقوام و مذاهب، همه احزاب و گروه‌ها و جریان‌های سیاسی حوزه و دانشگاه و جوان، پیر، زن و مرد می‌خواهم که دولت مردمی را با همه وجود دولت خود دانسته و یاری کنند. وی با تاکید بر اینکه وعده‌های دولت مردمی وعده صادق است، گفت: این دولت خود را متعهد به آرمان‌های انقلاب اسلامی می‌داند. ایجاد شفافیت حداکثری در اقتصاد، خشکاندن ریشه‌های فساد و رانت‌خواری، مقاوم‌سازی اقتصاد در مقابل تکانه‌ها، مهار تورم و گرانی، تقویت ارزش پول ملی، بازگرداندن ثبات به اقتصاد کشور، حمایت از تولید ملی، تلاش برای خودکفایی در تامین نیازهای اساسی مردم، پیشرفت فناورانه و دانش‌بنیان، مدیریت بهینه معادن و منابع آب، گاز و نفت کشور، توجه به تغییرات اقلیمی و صیانت از محیط‌زیست را با قدرت دنبال می‌کنیم. رئیسی با بیان اینکه امیدواریم آینده‌ای درخشان و ایرانی قوی‌تر از گذشته را شاهد باشیم، اظهارکرد: دولت مردمی، دولتی خواهد بود که دل در گرو منافع مردم دارد و اهتمام اصلی آنها بسیج توانمندی‌های آشکار و نهفته ملت به‌ویژه جوانان است تا آنها را به میدان کار و تلاش سازنده بیاورد. ضرورت این تحول نقدپذیری و تکریم نخبگان و صاحبنظران است. وی از مردم و از نمایندگان ملت خواست که به عنوان مصلحان دولت عمل کنند و خدمتگزاران خود را از پیشنهادها و انتقاداتی که دارند، بهره‌مند کنند. رئیس قوه مجریه ادامه داد: ما به حضور مردم در صحنه و همدلی و همکاری قوای سه‌گانه، نهادهای انقلاب اسلامی، نیروهای مسلح سرافراز نیاز داریم. با توجه به شرایط ویژه کنونی دولت، مجلس و قوه قضاییه باید بیش از پیش با یکدیگر همراهی و تعامل داشته باشند و در مسیر خدمت به مردم از هیچ فرصتی دریغ نکنند. رئیسی افزود: در این جلسه تاریخی علاقه‌مند هستم در پیشگاه نمایندگان و انقلابی ملت و در حضور نمایندگان گرانقدر خارجی اشاره به رویکرد دولت مردمی در حوزه سیاست خارجی داشته باشم. در دولت مردمی همه مولفه‌های قدرت ملی تقویت خواهد شد. از همه ابزارهای قدرت ملی از جمله دیپلماسی و تعامل هوشمند با جهان استفاده می‌کنیم تا منافع و مصالح جمهوری اسلامی ایران تامین شود.

کارشناسان با اشاره به شرایط روز اقتصاد مطرح کردند

توصیه‌هایی به سکاندار دولت سیزدهم

سکانداری دولت سیزدهم درحالی آغاز می‌شود که آمار و ارقام رسمی حال و روز خوشی از شاخص‌های مهم اقتصاد کشور نشان نمی‌دهد. آمار می‌گوید در ۸ سال دولت روحانی عدد نقدینگی از ۴۶۰ هزار میلیارد تومان به ۳.۴۷۵ هزار میلیارد تومان در پایان سال ۱۳۹۹ افزایش یافت که بیشترین میزان افزایش نقدینگی در ۵۰ سال اخیر به‌شمار می‌آید. برآوردها حکایت از ۳۶۰ تا ۵۵۰ هزار میلیارد تومان کسری به‌بیانی ساده تبدیل به تورمی خواهد شد که دهک‌های پایین درآمدی بیش از سایرین تاوان آن را پرداخت خواهند کرد.

ردپای تدبیر و امید بر اقتصاد کشور

در دولت‌های پس از انقلاب اسلامی، تحقق عدالت یکی از شعارهای مهم سیاست پیشگان بوده است. یکی از راه‌های سنجش وضعیت توزیع درآمد و عدالت در یک جامعه، استفاده از شاخص آماری ضریب جینی است که عدد آن بین صفر (اشاره به برابری کامل در توزیع درآمدها) و یک (حاکی از نابرابری کامل در توزیع درآمدها یا مخارج) قرار دارد. براساس گزارش مرکز آمار ایران، گرچه از اواسط دهه ۸۰ تا سال ۱۳۹۲ ضریب جینی به‌طور مستمر رو به کاهش بوده و توزیع درآمد به‌سمت عادلانه‌تر شدن حرکت کرده اما از ابتدای دولت یازدهم تاکنون هر سال ضریب جینی بالاتر رفته که بیانگر افزایش نابرابری درآمدی و شکاف طبقاتی میان اقشار مختلف جامعه است. طبق آمار رسمی، سال ۹۲ در ابتدای دولت یازدهم شاخص ضریب جینی ۰.۳۶ بود که پایین‌ترین رقم در دو دهه اخیر محسوب می‌شد، اما به‌دلیل سیاست‌های غلط اقتصادی دولت یازدهم و دوازدهم این نرخ در سال ۹۷ به حدود ۰.۴۰ رسید. البته این شاخص در سال ۹۸ با اندکی بهبود به ۰.۳۹ رسید. در همین حال به گواه بسیاری از کارشناسان اقتصادی، عامل اصلی مشکلات اقتصادی و معیشتی موجود، نقدینگی و رشد بی‌رویه آن است. به گفته برخی دیگر از کارشناسان یکی از مهم‌ترین میراث روحانی برای دولت بعد معضل کسری بودجه است که در سال‌های گذشته بر میزان آن افزوده شد. باتوجه به آمار و ارقام شاخص‌های کلان اقتصاد دولت سیزدهم راه راحتی در پیش نخواهد داشت. رفع مشکلات معیشتی، رفع تورم و گرانی، بهبود روابط بین‌المللی، انسجام ملی، راه افتادن چرخ اقتصاد و تولید، رفع تحریم‌ها، تسهیل زندگی برای آحاد ملت، یکدست شدن قوا، تجربه مدیریتی در قوه قضاییه، همه و همه جزو چالش‌ها و فرصت‌های دولت سیزدهم است که باید موردتوجه قرار گیرد.

چالش‌ها و فرصت‌های دولت سیزدهم

محمد صفایی- عضو کمیسیون اقتصادی مجلس: مهم‌ترین اقدامی که دولت آینده در زمینه حل چالش‌های اقتصادی می‌تواند انجام دهد، این است که زمینه را برای حضور و مشارکت مردم فراهم کند.

اقتصاد ایران در حال حاضر گرفتار چندین مسئله در زمینه اقتصاد است؛ نخستین مورد بحث نقدینگی فراوان است که در عین آن دولت با کسری بودجه نیز مواجه است و شاید این دو مورد از بزرگ‌ترین چالش‌هایی باشد که دولت دوازدهم برای دولت سیزدهم به ارث می‌گذارد. ظرفیت‌های بی‌بدیلی وجود دارد که دولت دوازدهم از آنها غفلت کرد.

مشارکت دادن مردم در حوزه اقتصاد از جمله این ظرفیت‌ها است. امید است دولت سیزدهم با بکارگیری این ظرفیت‌ها، آنها را به ظهور برساند و این اتفاق مبارک رخ دهد و مردم با حضور خود در حوزه اقتصاد و مشارکت در آن، چالش‌های اقتصادی را پشت سر بگذارند. این اتفاق قطعا قابل رخ دادن است.

مهم‌ترین اقدامی که دولت آینده در راستای حل چالش‌های اقتصادی می‌تواند انجام دهد این است که زمینه را برای حضور و مشارکت مردم فراهم کند. قبل از سال‌های ۹۷ و ۹۸ تکیه بر نفت داشتیم و این اتفاق باعث از بین رفتن خلاقیت، ایجاد شکاف میان دولت و ملت، همراهی نکردن منابع بخش خصوصی در حوزه اقتصاد و ایجاد و تولید رانت شد. سال گذشته اقتصاد بدون نفت را تجربه کردیم.

امیدواریم دولت آقای رئیسی این مسیر را با راهگشایی برای حضور مردم در اقتصاد هموارتر کند تا اگر دوباره چشم ما به نفت و پول نفتی افتاد، فیل ما یاد هندوستان نکند و دوباره وارد حوزه‌های رانتی نشویم و بازار صادرات و واردات را باز نکنیم و تولید را زمین نزنیم.

این مسئله بستگی به این دارد که دولت سیزدهم چه عناصر و چه گرایش‌ها و استراتژی‌هایی را به‌کار گیرد.

وزیر اقتصاد باید کسی باشد که چشمداشتی به پول نفت نداشته باشد و بستر را برای حضور مردم در عرصه اقتصاد فراهم کند. نه‌تنها وزیر اقتصاد بلکه کل تیم اقتصادی دولت که شامل وزیر اقتصاد، رئیس کل بانک مرکزی، وزیر نفت، وزیر صنعت، معدن و تجارت، وزیر راه و شهرسازی و وزیر جهاد کشاورزی می‌شود، همراه با دولت و سازمان برنامه و بودجه باید تیمی باشند که باور به حضور مردم در حوزه اقتصاد داشته باشند.

سکاندار اقتصاد باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد

وحید شقاقی- کارشناس اقتصاد: باتوجه به اینکه اقتصاد ایران در حال حاضر با چالش‌های عدیده‌ای مواجه است و وزارت اقتصاد نیز بخش عمده سیاست‌های اقتصادی کشور را مدیریت می‌کند، باید برای این وزارتخانه وزیری که توانمند و مسلط به حوزه‌های مختلف این وزارتخانه و مسائل اقتصادی و چگونگی حل و مدیریت آنها باشد، انتخاب شود.

دولت سیزدهم مسائل و چالش‌های مهمی پیش رو دارد و شاهد شروع ابرچالش‌های اقتصادی در اقتصاد کشور هستیم، زیرا میانگین رشد اقتصاد و تورم در دهه ۹۰ به ترتیب صفر و ۲۴ درصد بوده که این ۲ آمار نشان‌دهنده این است که دهه ۹۰ رکود تورمی بالایی را تجربه کرده است؛ بنابراین وزارت اقتصاد به‌عنوان یکی از نهادهایی که وظایف اقتصادی مختلف و مهمی برعهده دارد، در این شرایط نقش مهمی ایفا می‌کند.

چند مورد از وظایف مهم این وزارتخانه شامل سیاست‌گذاری و مدیریت بخش خصوصی، بهبود فضای کسب‌وکار، ساماندهی و سیاست‌گذاری صنعت بیمه، اصلاحات و بهبود نظام مالیاتی، راهبری بازار سرمایه، تامین مالی داخلی و خارجی و... می‌شود.

از آنجا که دولت جدید با چالش‌های اقتصادی زیاد و مهمی مواجه است، ضرورت دارد، وزیری برای سکانداری وزارت اقتصاد انتخاب شود که دارای توانایی کافی در حوزه‌های مختلف این وزارتخانه و آشنایی کامل با مسائل اقتصادی و راه‌های برون‌رفت از آن باشد، زیرا بخش عمده سیاست‌های اقتصادی کشور در وزارت اقتصاد اجرا می‌شود.

اول مشکلات زیربنایی و ساختاری حل شود

خسرو فروغان گران‌سایه- عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران: متاسفانه در طول سال‌های گذشته و در دولت‌های مختلف، مدیریت اقتصادی به‌طور لحظه‌ای و براساس حل بحران بوده، این در حالی است که ما با مشکلات زیربنایی و ساختاری مواجهیم که تا آنها درست نشود، نمی‌توان انتظار داشت شرایط بهبود یابد. ما در ایران قوانینی داریم که رسما مخل تولید هستند؛ سازمان‌هایی نیز داریم که از نظر اجرایی عملا نمی‌توانند وظایف قانونی خود را به‌طور کامل انجام دهند، مثلا سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان از سویی با آزادسازی نرخ و واقعی شدن آن مخالفت می‌کند اما وقتی صحبت از نظارت بر بازار می‌شود، عملا توان اجرای آن را ندارد.

ما هرگز به این سوال پاسخ نداده‌ایم که آیا قرار است به اقتصاد آزاد و محوریت بازار عمل کنیم یا خیر؟ وقتی این سوال بی‌پاسخ مانده، ما از سویی با تولیدکنندگانی مواجهیم که مجبورند با قیمت‌گذاری دستوری زیان بدهند و از سوی دیگر مجبورند با شرکت‌های دولتی و خصولتی وارد رقابتی نابرابر شوند و در نهایت هیچ ارزیابی دقیقی از آینده سرمایه‌گذاری خود نداشته باشند. در این تردیدی وجود ندارد که بسیاری از مسئولان با هدف خدمت و کاهش مشکلات می‌آیند اما در دل ساختار غلط راه به جایی نمی‌برند؛ یعنی شاید با آمدن وزیر صنعت، معدن و تجارت جدید برخی قیمت‌ها کاهش یافته یا برخی بازارها بهبود وضعیت بدهند اما این موضوع نیز تا اصلاح نشدن زیربناها موقتی خواهد بود و باز بحرانی دیگر در بازاری دیگر خود را نشان می‌دهد. در نهایت اینکه تا زمانی که ساختارها در اقتصاد کشور تغییر نکند، جابه‌جایی وزیران چندان گره‌گشا نیست و تاثیری بر قیمت‌ها در دولت سیزدهم ندارد.

سیاست خارجی در راستای سیاست داخلی است

جلال ساداتیان- کارشناس روابط بین‌الملل: سیاست خارجی ایران در راستای سیاست داخلی کشور است، اما متاسفانه عده‌ای در داخل و خلاف منافع ملی همواره مخالفت خود را با مذاکرات و توافقاتی که منجر به لغو تحریم‌های ظالمان علیه کشور می‌شد، اعلام می‌کردند.

با انعقاد توافق برجام و تعلیق برخی تحریم‌های امریکا، عده‌ای که منافع خود را در خطر دیدند به تخریب برجام پرداختند، زیرا این افراد منافع خود را در تداوم تحریم می‌بینند و با خروج ترامپ از برجام به تضعیف دولت دوازدهم پرداختند تا از هرگونه مذاکره مجدد با کشورهای اروپایی و امریکا جلوگیری کنند.

متاسفانه کاسبان تحریم باوجود وضعیت معیشتی نامطلوب مردم، همواره با هرگونه مذاکره با غرب و احیای برجام مخالفت می‌کنند.

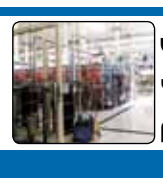
این جریانات سعی دارند با مطرح کردن برخی موضوعات و طرح‌ها در مجلس، کشورهای عضو برجام را نسبت به ایران بی‌اعتماد کنند.

در حالی که پیش از این انتظار می‌رفت با تشکیل کمیسیون برجام در وین، روند احیای توافق هسته‌ای در دوره‌های ابتدایی به نتیجه برسد، به‌دلیل کارشکنی‌های برخی تندروهای داخلی و لابی‌های صهیونیستی، اکنون روند این مذاکرات طولانی‌تر شده است.

دولت سیزدهم بدون مذاکره و احیای برجام در حل مشکلات اقتصادی مردم موفق نخواهد بود، زیرا مهم‌ترین عامل مشکلات اقتصادی امروز کشور، وجود تحریم‌های ظالمانه امریکا است.

رئیس‌جمهوری جدید برای حل مشکلات بانکی کشور نیازمند پیوستن به لوایح مبارزه با پولشویی است. دولت سیزدهم می‌تواند با پشتیبانی رهبر معظم انقلاب، با سیاست‌های تخریبی کاسبان تحریم در داخل کشور مبارزه کند.

گسترش صنعت
صمت
شنبه
۱۶ مرداد ۱۴۰۰
۲۷ ذی‌الحجه ۱۴۴۲
۷ اوت ۲۰۲۱
شماره ۱۸۵۶
پیاپی ۳۱۷۴

صنایع بالادستی اولویت دولت دوازدهم

نتایج عملکرد دولت در بازار قابل‌مشاهده است

کشتی بحران زده نظام پولی به دولت سیزدهم رسید

www.sanatnewspaper.com

تحلیل روز

کارنامه دولت دوازدهم در اقتصاد

امیرعباس آذرموند: دولت دوازدهم در شرایطی کلید پاستور را به رئیسی سپرد که کارنامه موفقی از نظر اقتصادی از خود باقی نگذاشته است. درست برعکس پایان دولت یازدهم که روحانی سرمست از اجرایی شدن برجام و تک‌رقمی کردن نرخ تورم بود و وعده‌های اقتصادی رنگارنگی چون به صفر رساندن فقر در کشور را می‌داد و رقبایش را به نشناختن اقتصاد متهم می‌کرد؛ اما امروز او نیز دیگر حوصله دفاع از عملکردش را ندارد. روحانی در شرایطی در جلسه تنفیذ رئیسی شرکت کرد که جانشینش از فرصت کوتاه سخنرانی در این جلسه استفاده کرده و عملکرد اقتصادی او را زیر سوال برد. روحانی در شرایطی به پایان دوره خود رسید که از محبوبیت چندانی برخوردار نیست اما سیاستمداران ایرانی می‌توانند نگران این مسئله نباشند چراکه اغلب با گذشت زمان و گاه رکوردشکنی‌های منفی اخلاف، دوباره محبوب شوند. از رضاشاه تا محمدرضا شاه و از رفسنجانی تا احمدی‌نژاد هر کدام با این مسئله مواجه شدند. اقتصاد ایران در ۴ سال گذشته تورمی نزدیک به ۳۰ درصد و رشدی نزدیک به صفر به طور میانگین از خود بر جای گذاشت. در این ۴ سال اقتصاد ایران روزهایی دشوار داشت؛ روزهایی که رکود تورم بر ساختار تولیدی کشور زبانه کشید و ساختار فرسوده تولید را بیش از پیش دچار مشکل کرد.

به گزارش صمت دولت دوازدهم در روزهایی سخت به پایان کارش رسید. شاید برخی از مقامات این دولت هم برای اتمام کار خود ثانیه‌شماری می‌کردند. این در حالی است که در ابتدای سال ۹۶، در زمانی که حسن روحانی و رقبایش برای رسیدن به پاستور تلاش می‌کردند، کمتر کسی انتظار داشت تنها با گذشت ۴ سال کشور با چنین بحران‌های پی‌درپی و بزرگی مواجه شود. درست است تا حدی رفتار یکجانبه ترامپ قابل پیش‌بینی بود اما شیوع ویروس منحوس کرونا را هیچ‌کس نمی‌توانست از پیش تشخیص دهد. این موانع البته در اختیار دولت نبودند و دولت ایران در ایجاد آنها نقشی نداشت اما نمی‌توان از برخی فرصت‌سوزی‌ها و برخی ناکارآمدی‌های داخلی چشم پوشید.

روحانی در شرایطی دولت دوازدهم را آغاز کرد که یک سال از برجام سپری شده بود و انتظار می‌رفت با اجرایی شدن قراردادهایی که با شرکت‌های اروپایی آغاز شده و جذب سرمایه و فناوری از این مسیر، به‌تدریج هم تولید رو به رشد رود و هم کشور شرایط بهتری را تجربه کند؛ روندی که البته مشخص بود با رأی آوردن رئیس‌جمهوری دست راستی امریکا می‌تواند دوام کوتاهی داشته باشد. چنین هم شد و تنها یک سال و نیم بعد از پیروزی در انتخابات دوازدهم، تحریم‌ها دوباره برقرار شدند. فراموش نکنیم در این مدت، یعنی در فاصله بهار ۹۶ تا پاییز ۹۷ که تحریم‌ها به طور رسمی اعمال شدند، اقتصاد شرایط چندان خوبی نداشت. تقریبا از اواخر تابستان ۹۶ قیمت دلار رو به افزایش گذاشت. این روند در تمام طول سال ۹۷ و ۹۸ هم ادامه داشت. دولت و رئیس وقت بانک مرکزی سعی می‌کردند همه چیز را طبیعی جلوه دهند. شاید هم از نظر آنها افزایش چند صد تومانی دلار مهم بود. با این حال، اگر می‌دانستند از پی این افزایش نقدینگی فراوانی که در بانک‌ها انباشت شده بود، به بازار ارز سرازیر می‌شود و به قیمت نابودی ارزش پول ملی، تحرکی به این بازار می‌بخشد. با این حال، همزمان شدن اعلام خروج امریکا با کاهش ارزش ریال، شتابی چند برابر به نرخ تورم داد. سیکل باطل رکود تورمی آغاز شد و در تمام سال‌های دولت دوازدهم ادامه داشت. در نهایت اینکه دولت دوازدهم، دولتی نیست که شاخص‌های اقتصادی در دورانش مایه مباهات کسی باشد.

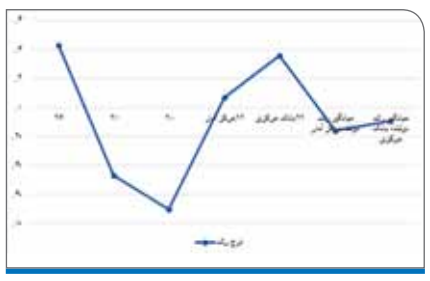
رکود بر اقتصاد حاکم شد

رشد اقتصادی از شاخص‌هایی بود که بدترین وضعیت را در دولت دوازدهم تجربه کرده بود. سال ۹۵ رشد اقتصادی کشور بیش از ۱۲ درصد اعلام شده بود؛ رقمی که بالاترین میزان رشد کشور در نیم قرن اخیر بود اما این رشد تاثیر چندانی برای فضای اشتغال و از همین جهت، بهبود وضعیت رفاه عمومی نداشت چراکه بیش از هر چیز حاصل فروش نفت و تولید کارخانه‌های بزرگ بود و این بخش‌ها سهم زیادی از اشتغال کشور ندارند.

در سال ۹۶ اما شرایط تغییر کرده بود و از رشد جهش‌وار دیگر خبری نبود. با این حال، نرخ رشد ۴.۳ درصد اعلام شد؛ رقمی که دو برابر میانگین رشد اقتصادی کشور در دو دهه گذشته بوده است. درواقع رشد اندک و تولید کمتر از ظرفیت بالقوه مشکلی قدیمی در اقتصاد ایران است. دست‌کم در سال‌های پس از انقلاب اقتصاد ایران به دلایل گوناگون در دستیابی به رشد بالا ناتوان بود. اگر رشد استثنایی و کم‌اثر سال ۹۵ را کنار بگذاریم، از دهه ۷۰ به این سو تنها یک بار نرخ رشد به بیش از ۸ درصد رسید. این در حالی است که در ۳ برنامه توسعه اخیر کشور تاکید شده نرخ رشد اقتصاد سالانه باید ۸درصد باشد؛ تاکیداتی که معلوم می‌شود چندان مورد توجه مجریان قرار نمی‌گیرد.

به طور کلی نرخ رشد اقتصاد در دولت اصلاحات بهتر از دیگر دولت‌ها بود اما در هیچ زمانی این نرخ به اندازه دهه ۹۰ پایین نیامد. این امر به گونه‌ای بود که نرخ رشد اقتصادی کل این دهه به طور میانگین حدود صفر درصد است. یک دهه منابع و نیروی انسانی صرف شد اما اقتصاد درجا زد. پس منابع هدر رفتند و فرصت‌ها سوختند. باید توجه کرد در زمینه نرخ رشد اقتصاد نیز میان مراجع رسمی کشور اختلافات فراوانی وجود دارد؛ به‌ویژه این امر برای سال ۹۹ بیش از هر زمانی صدق می‌کند؛ درحالی‌که مرکز آمار ایران نرخ رشد سال گذشته را ۰.۷ درصد محاسبه کرده اما بانک مرکزی تاکید دارد در سال گذشته نرخ رشد اقتصاد کشور ۳.۶ درصد بوده است.

درواقع بانک مرکزی رشد اقتصادی که محاسبه کرده ۵ برابر بیش از رقمی بوده که مرکز آمار به دست آورده و طبیعی است این فاصله ۵۰۰ درصدی خود زمینه بسیاری از ابهامات و تردیدها را فراهم می‌کند و حتی می‌تواند به شایعه زمینه کافی دهد.

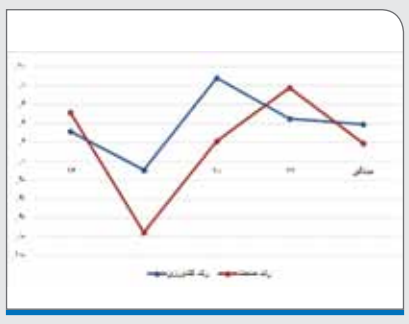

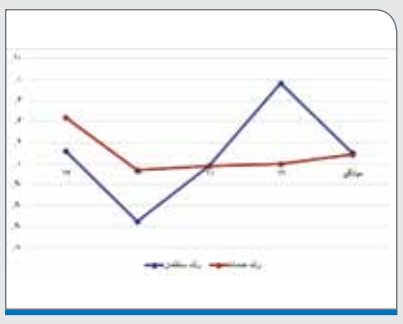
در هر حال چه مبنا را بر صحت نرخ رشد اقتصادی اعلام شده مرکز آمار بگذاریم و چه بانک مرکزی، باز هم مجموع نرخ رشد اقتصادی کشور در این ۴ سال منفی بوده است. این اتفاق در کمتر دولتی رخ داده که مجموع رشد اقتصاد ۴ سال آن منفی شود.

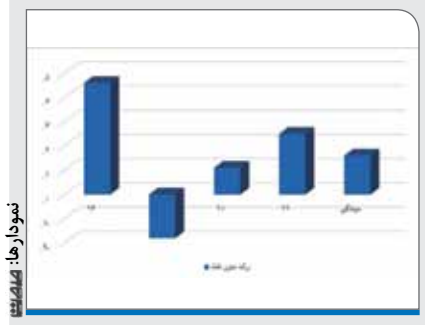
اتکا به آمارهای مرکز آمار می‌گوید در ۴ سال گذشته اقتصاد ایران ۶.۴ درصد کوچک شده بود اما بانک مرکزی این رکود را ۳.۸ درصد برآورد کرد. بزرگ‌ترین رشد منفی اقتصاد کشور در ۴ سال گذشته از آن سال ۹۸ است؛ در این سال اقتصاد ایران در عرض یک سال ۷ درصد از حجمش کاسته شد. این رکود در حالی رخ داد که در سال ۹۷ هم رشد منفی ۴.۷ درصدی تجربه شده بود؛ یعنی طی دو سال اقتصاد ایران حدود ۱۳ درصد کوچک شد. رشد منفی سال ۹۸ بزرگ‌ترین رشد منفی اقتصاد ایران در سال‌های پس از جنگ بوده است.

جالب اینکه از سال ۷۰ تا به امروز اقتصاد ایران برای ۶ سال با رشد منفی مواجه شد که ۵سال آن در دهه ۹۰ بود. به عبارت ساده‌تر، در نیمی از این دهه اقتصاد کشور نه‌تنها به سمت پیشرفت حرکت نمی‌کرد بلکه حتی مسیر معکوس را می‌پیمود.

رشد بخش‌های اقتصادی در ۴ سال گذشته

نمودارها: صمت

در زمینه رشد بخش‌های اقتصادی، بدترین وضعیت را بخش نفت داشته است. به دلیل اینکه ارقام در این بخش قبل از هر چیز ناشی از تحریم‌ها بود، در این گزارش بر رشد بدون نفت و بخش‌های غیر از نفت متمرکز است. در دولت دوازدهم مجموع رشد اقتصادی ۴ ساله بدون احتساب درآمدهای نفتی به ۶.۴ درصد رسید که بیانگر رشد سالانه ۱.۶ درصدی است. بالاترین رشد بی‌نفت اقتصاد در سال ۹۶ با نرخ ۴.۶ درصدی حاصل شد اما یک سال پس از آن نرخ رشد بی‌نفت به منفی ۱.۸ درصد رسید که پایین‌ترین عملکرد در دولت دوم روحانی است.

کشاورزی جزو بخش‌هایی بود که در شرایط تحریم هم به طور نسبی توانست به رشد خود ادامه دهد. این بخش تنها در سال ۹۸ با رشد منفی ۰.۹ درصدی مواجه شد اما در سال‌های دیگر رشد مثبت داشت. این میان باید توجه کرد در سال ۹۸ که از نظر بارش سال خوبی را داشتیم، رشد بخش کشاورزی هم به طور چشمگیری افزایش پیدا کرد به نحوی که به ۸.۸ درصد رسیده بود. این در حالی است که در آن زمان گفته می‌شد یکی از دلایلی که کشاورزی به رشد بالا رسید کاهش قدرت ریال و درنتیجه ارزان‌تر تمام شدن محصولات کشاورزی کشور بوده است. کشاورزی مهم‌ترین شغلی است که روستاییان در آن فعال هستند. پس می‌توان ادعا کرد تامین‌کننده معیشت یک‌پنجم جمعیت کشور است. همچنین این بخش درون‌زا است و از آنجا که کشاورزی در ایران مکانیزه نشده، در زمان تحریم‌ها هم شاخص‌های این بخش چندان تغییر نمی‌کنند و تنها باید بارش کافی وجود داشته است.

دیگر بخش مولد اقتصاد، بخش صنایع و معادن است. بخش معدن فشار زیادی از تحریم‌ها ندید. با این حال، صنایع به‌ویژه تولید بنگاهی کشور از تحریم‌ها آسیب جدی دید. این در حالی است که کرونا چندان آسیبی به مشاغل این بخش نزد و در مقابل به انواع بنگاه‌های خرد و کوچک زیان رساند. گزارش بانک مرکزی برآورد می‌کند در سال گذشته این بخش به رشد ۷.۸ درصدی رسید که بالاترین نرخ رشد بخش صنایع و معادن در دولت دوم روحانی بوده است. در سال ۹۷ که نخستین سال تحریم‌ها بود اما نرخ رشد این بخش به منفی ۷.۵ درصد رسید. در مجموع این بخش در ۴ سال دوم حسن روحانی ۷.۶ درصد رشد کرد که بیانگر رشد سالانه ۱.۹ درصدی است.

اوضاع برای بخش ساختمان در دوره دوازدهم ریاست‌جمهوری چندان مناسب نبود؛ به نحوی که در نیمی از این دوران رشد این بخش منفی بود. این در حالی است که در همین مدت قیمت مسکن حدود ۶ برابر افزایش یافت. بنابر آمارهای رسمی، قیمت هر مترمربع واحد مسکونی در پایتخت و در اسفند ۹۶ به ۵ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان بود اما این رقم برای اسفند ۹۹ به بیش از ۳۰ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان رسیده است. همین افزایش چندبرابری و چندباره قیمت مسکن سبب شد تا تقاضای مسکن برای خانوارهای شهری به‌شدت کاهش پیدا کند حال آنکه نیاز به مسکن روزبه‌روز در حال افزایش است.

بخش ساختمان در سال‌های ۹۷ و ۹۸ با نرخ رشد منفی مواجه شد که در سال ۹۷ این رکود به ۵.۵ درصد افزون می‌شد. همچنین در سال ۹۹ این بخش به رشدی چشمگیر رسید و بنابر ارقام اعلام‌شده ۷.۷ درصد افزایش پیدا کرد. بخش خدمات نقش مهمی در ایجاد اشتغال کشور را دارد اما روزهای خوبی را در ۴ سال گذشته سپری نکرد به‌ویژه با شیوع کرونا وضعیت شاخص‌های این بخش بغرنج‌تر هم شد، جز سال ۹۶ که نرخ رشد این بخش ۴.۴ درصد اعلام شد، در سه سال دیگر نرخ رشد این بخش اغلب به صفر نزدیک بود؛ به نحوی که میانگین رشد سالانه این بخش ۰.۹ درصد اعلام شده است.

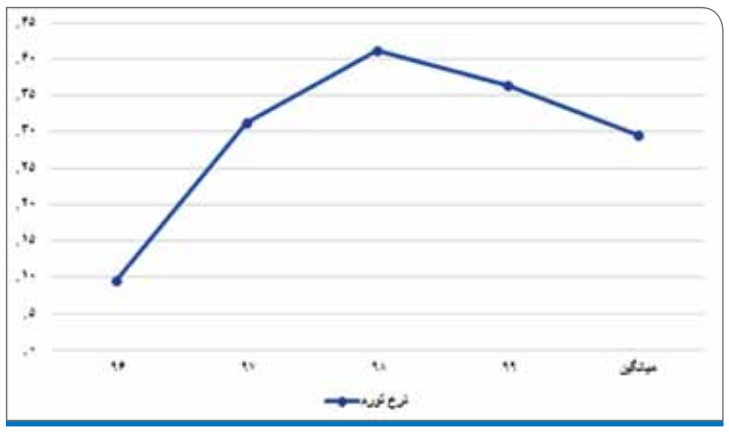
امواج تورم، اقتصاد را دربر گرفت

اگر دولت در زمینه دست یافتن به رشد اقتصاد ناموفق بود، در کنترل تورم شکست سخت‌تری متحمل شد. این در حالی است که در دولت یازدهم، کابینه روحانی در کنترل نرخ تورم موفق بود. البته روشی که برای آن مورد استفاده قرار گرفت مورد انتقاد بسیاری از کارشناسان است. منتقدان می‌گویند روشی که علی طیب‌نیا برای کنترل خروج پول از بانک‌ها درنظر گرفت عملا با افزایش نرخ سود بانکی، نرخ نقدینگی را افزایش می‌داد. اما تا زمانی که ثبات در این سیستم برهم نخورد امکان کنترل پول و نگه داشتن آن در بانک‌ها به‌ویژه با بازی با نرخ سود ممکن است. اما هنگامی که بی‌ثباتی شکل می‌گیرد، یعنی مانند خروج امریکا از برجام، دیگر قدرتی برای نگه داشتن این پول‌ها در سیستم بانکی وجود نداشت و همین نقدینگی ایجاد شده بازارهای مختلف مانند خودرو، ارز، طلا و مسکن را به‌هم ریختند.

تورم، یک مسئله تاریخی در اقتصاد ایران است که به نظر می‌رسد فعلا هم بر آن حاکم باشد. در تمام سال‌های پس از انقلاب تنها برای ۴ سال نرخ تورم کشور تک‌رقمی شد که نیمی از آن در طول دهه ۹۰ و در زمان دولت روحانی رخ داد. در سال‌های ۹۵ و ۹۶ برای نخستین‌بار پس از حاکمیت جمهوری اسلامی برای دو سال پی‌درپی نرخ تورم تک‌رقمی شد. این مهم در سال اول دولت دوازدهم ادامه داشت اما از سال ۹۷ یکسره شرایط تغییر کرد.

اکنون در آستانه چهارمین سالی قرار داریم که تورم کشور بیش از ۴۰ درصد است. در علم اقتصاد گفته می‌شود مهم‌ترین عامل تورم در بلندمدت افزایش بی‌ضابطه نقدینگی و سرازیر شدن منابع کشور به فعالیت‌های نامولد است. نظام تحریم در رابطه با نرخ تورم از آنجا اثرگذار است که می‌تواند با به حداقل رساندن درآمدهای نفتی دولت، موجب کسری بودجه شدید شود. دولت ایران از یک سو از طریق چاپ اوراق قرضه تلاش کرد تا از حجم کسری بودجه بکاهد. اما شیوع کرونا سبب افزایش هزینه‌های دیگر دولت هم شد. پس نه‌تنها توازن دخل و خرج به هم خورد بلکه وضعیتی به وجود آمد که نرخ کسری بودجه بنابر شنیده‌ها به ۵۲ درصد برسد.

این امر سبب شده تا روند تضعیف قدرت پول ملی و همین‌طور نرخ تورم فزاینده ادامه داشته باشد.

باید توجه کنیم از سال گذشته رشد اقتصادی هرچند اندک اما مثبت شد؛ ولی در رابطه با نرخ تورم این وضعیت صدق نمی‌کند و حتی صندوق بین‌المللی پول نیز این نرخ را برای امسال ۴۰ درصد پیش‌بینی کرده است. با اینکه مسئله تورم دو رقمی همیشه در نیم قرن اخیر یک مشکل واقعی برای اقتصاد ایران بوده اما کمتر سالی بوده که نرخ تورم کشور به بیش از ۳۰ درصد برسد. مثلا در ۱۵ سال ابتدایی جمهوری اسلامی با وجود جنگ و مشکلات ناشی از آن هیچ‌گاه تورم به بیش از ۳۰ درصد نرسید. از سال ۷۴ تا سال ۹۰ که تحریم‌ها علیه اقتصاد ایران اعمال شد هم در هیچ‌کدام از سال‌ها نرخ تورم از ۳۰ درصد بیشتر نشد. در کل سال‌های پس از انقلاب تنها برای ۷ سال نرخ تورم بیش از ۳۰ درصد افزایش یافته که ۵ سال آن در دهه ۹۰ بوده است. به عبارت ساده‌تر، در نیمی از دهه ۹۰ نرخ تورم کشور بیش از ۳۰ درصد بوده و این امر نشان می‌دهد بزرگ‌ترین جهش‌های قیمتی و تضعیف ارزش پول ملی را در این دوره تجربه کردیم.

مهم‌ترین دستاورد اقتصادی دولت اول روحانی کنترل نرخ تورم کشور بود. در دولت یازدهم نرخ تورم ۳۵ درصدی به نرخ تورم ۹ درصدی در پایان دولت تبدیل شده بود. به همین دلیل روحانی و حلقه نزدیکانش به‌شدت در دوران انتخاباتی بر این مهم تکیه کردند. اما با آغاز دور دوم این دستاورد تنها یک سال دوام آورد و پس از آن چنان به یغما رفت که نه از تاک نشان ماند و نه از تاک‌نشان.

تنها اختلاف مهم آماری میان مراجع رسمی آماری کشور در زمینه رشد اقتصادی سال ۹۹ نبود زیرا در رابطه با نرخ تورم سال ۹۹ هم به نظر می‌رسد میان این دو نهاد اختلافات چشمگیری وجود دارد. بانک مرکزی از سال ۹۷ از ارائه هرگونه آماری مربوط به نرخ تورم خودداری کرد. فرقی هم نداشت رئیس آن ولی‌الله سیف باشد یا همتی یا کمیجانی؛ هر سه همان رفتاری را در پیش گرفتند که در دو سال آخر دولت احمدی‌نژاد، بهمنی در این جایگاه انجام داد؛ پیروی از قدرت و ارائه ندادن آمارها به مردم.

با وجود این، نهاد مرجع پولی کشور برآوردهای خود درباره شاخص قیمت‌ها را در بولتن‌های درونی منتشر می‌کرد. آخرین گزارش از این دست به بهمن ۹۹ برمی‌گردد که گویا بانک مرکزی تورم نقطه‌ای را ۶۵ درصد محاسبه کرده بود و نرخ تورم سالانه هم در آستانه ۵۰ درصدی شدن قرار داشت. کار به جایی رسید که معاون کمیسیون اقتصادی هم اعلام کند که در ماه نخست امسال نرخ تورم مدار ۵۰ درصدی را رد کرده است. او در توئیتی اعلام کرد بزرگ‌ترین تورم سال‌های پس از اشغال ایران به دست آمده است.

به همین دلیل در این بخش هم مجبور هستیم تنها به آمارهای مرکز آمار تن دهیم. آمارهای مرکز آمار نشان می‌دهد در سال گذشته گرچه نرخ تورم به اندازه‌ای که بانک مرکزی اعلام می‌کرد بد نبوده اما در هر حال ۳۶.۴ درصد بوده است. مجموع نرخ تورم ۴ سال گذشته به ۱۱۸.۴ درصد رسید که نشان می‌دهد به طور میانگین نرخ تورم کشور در دولت دوازدهم ۲۹.۶ درصد بوده است.

یادداشت

تولید ناخالص ملی و اقتصاد کوچک ما

سیدمحمد بحربنیان
صنعتگر و پژوهشگر توسعه

برخی از تصمیم‌گیران اقتصادی با بزرگ‌نمایی و مبالغه‌گویی شبه‌دستاوردهای بزک‌شده، به هر ترتیب در تلاش برای نشان‌دادن موفقیت بی‌پایه و اساس خود با توسل به ضریب و فرمولی -چه با ربط و چه بی‌ربط- هستند که گویی کشور از منظر اقتصاد در بالاترین رده‌ها بوده و با این رویه ناشایست، برای خرید محبوبیت با پرده حائلی، ضعف‌های اساسی که باید آحاد ملت از آن آگاهی داشته و خود را برای رفع آنها آماده کنند، می‌پوشانند و علائم غلطی به جامعه می‌دهند.

در دنیای امروز، اقتصاد یکی از پارامترهای مهم «قدرت» به‌شمار می‌آید و آگاهی از وضعیت جایگاه اقتصادی ما در جهان و منطقه، می‌تواند وضعیت حال و نیز برنامه‌ریزی برای ارتقای آن در آینده را روشن کند. برای این منظور طی یادداشت‌هایی به بررسی وضعیت ایران و دیگر کشورها به لحاظ شاخص «تولید ناخالص داخلی» (GDP) پرداخته می‌شود و علاوه‌بر آن «۴۰ اقتصاد بزرگ جهان» و دو فاکتور مهم دیگر «جمعیت» و «تولید سرانه» هم موردبررسی قرار می‌گیرد. هرچند این شاخص‌ها به‌تنهایی گویای کیفیت تولید و سطح توسعه‌یافتگی در کشورها نیست اما بررسی وضعیت کشورها در این شاخص‌ها، می‌تواند جدای از کیفیت تولید و سطح توسعه‌یافتگی، وضعیت کلی تولید را در این کشورها به تصویر بکشاند.

بی‌شک هنگامی که از اندازه تولید ناخالص داخلی در میان کشورها سخن به میان می‌آید، نمی‌توان نقش عامل «جمعیتی» را در اندازه این تولید نادیده گرفت. طبیعتا انتظار بر این است، کشورهایی که به لحاظ جمعیتی از مراتب بالاتری برخوردار هستند، ازآنجایی که تولید ناخالص داخلی نتیجه فعالیت اقتصادی این جمعیت است، از مراتب بالاتری در تولید نسبت به دیگر کشورهایی با جمعیت کمتر برخوردار باشند؛ بنابراین انتظار بر این است که این کشورها نقش بیشتری را در سهم از اقتصاد جهانی هم به لحاظ «تولید» و هم به لحاظ «صادرات» ایفا کنند. هرچند نمی‌توان از نقش دولبه جمعیتی در این به‌اصطلاح برتری چشم‌پوشی کرد، چراکه اگر کشوری نتواند ساختارهای داخلی اقتصاد را هم‌راستا با سهم جمعیتی خود سازماندهی کند، با چالش‌های بسیار عظیمی از قبیل بیکاری، تورم، فقر، سطح معیشتی پایین و در نهایت نارضایتی عمومی و مشکلات اجتماعی متعددی روبه‌رو خواهد شد.

در این گزارش، از آمار ارائه‌شده ارزش دلاری «تولید ناخالص داخلی» به نرخ «جاری» توسط بانک جهانی استفاده‌شده و با توجه به اینکه آخرین آمار ارائه‌شده در این شاخص درباره ایران متعلق به سال ۲۰۱۸ بوده، این سال به‌عنوان سال موردمقایسه میان کشورها مورداستفاده قرارگرفته است. علاوه‌براین، در این سال آمار «تولید ناخالص داخلی GDP) ۲۰۳ کشور در دسترس بوده که مقایسه وضعیت تولید، تولید سرانه و جمعیت در میان این کشورها انجام شده است.

ایران در میان ۲۰۳ کشور در سال ۲۰۱۸، با تولیدی به اندازه ۴۵۴ میلیارد دلار -که بخش قابل‌توجهی از آن به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم متاثر از درآمدهای نفتی است - رتبه بیست‌وهفتم را در تولید ناخالص داخلی به خود اختصاص داده و امریکا و چین به ترتیب با تولیدی برابر با ۲۰.۵۸۰ و ۱۳.۸۹۴ میلیارد دلار رتبه اول و دوم اقتصاد جهانی را کسب کرده‌اند. همچنین در میان کشورهای منطقه، عربستان با جمعیتی برابر با ۰.۴ جمعیت ما و ترکیه با جمعیتی برابر با ما، به ترتیب هجدهمین و نوزدهمین اقتصاد بزرگ جهان هستند و در رتبه بسیار بالاتری از ما قرار دارند. اقتصاد آلمان که جمعیتی برابر با ما دارد، با تولید تقریبا ۴.۰۰۰ میلیارد دلار و ۸ برابر ما، چهارمین اقتصاد بزرگ جهان است. درباره اینکه کیفیت تولید در عربستان، ترکیه و آلمان به چه صورت است، در گزارش دیگری به این موضوع پرداخته خواهد شد. اما باید گفت که کیفیت تولید در کشورهایی مانند ترکیه، هند، برزیل و ایران، متفاوت از کیفیت تولید در کشورهایی مانند آلمان، کره جنوبی، سنگاپور و تایوان است که نتایج این کیفیت متفاوت را می‌توان در شاخص‌هایی از قبیل تراز خارجی، اشتغال پایدار، تاب‌آوری این اقتصادها و... مشاهده کرد.

انتظار این است کشورهایی با جمعیت بیشتر سهم بالاتری در اقتصاد جهانی داشته باشند اما به‌دلیل توسعه‌نیافتگی برخی کشورهای با جمعیت بالا، مشاهده می‌شود که سهم این کشورها در اقتصاد جهانی کوچک و به جای آن شاهد حضور کشورهایی توسعه‌یافته اما با جمعیت کمتر در میان اقتصادهای بزرگ جهان هستیم. از جمله کشورهایی که جمعیت کمتر از ۲۰ میلیون نفر دارند اما در میان ۴۰ اقتصاد بزرگ جهان حضور دارند، می‌توان هلند، سوئد، بلژیک (با جمعیتی بین ۱۰ تا ۲۰ میلیون نفر)، سوئیس، اتریش، نروژ، امارات، سنگاپور، هنگ‌کنگ، دانمارک (با جمعیتی بین ۵ تا ۱۰ میلیون نفر) و ایرلند (با جمعیتی برابر با ۴.۹ میلیون نفر) را نام برد. علاوه‌بر این، مشاهده می‌شود در سال ۲۰۱۸، از میان کشورهایی با جمعیت کمتر از ۲۰ میلیون نفر، فقط ۲ کشور هلند و سوئیس در میان ۲۰ اقتصاد بزرگ جهان حضور دارند که هلند با ۱۷.۲ میلیون نفر جمعیت هفدهمین و سوئیس با ۸.۵ میلیون نفر جمعیت بیستمین اقتصاد بزرگ دنیا در این سال هستند. بر این اساس مشاهده می‌شود که تولید ما تقریبا همپای تولید کشورهایی مانند اتریش، نروژ و امارات متحده عربی با جمعیتی برابر با ۸.۸، ۵.۳ و ۹.۶ میلیون نفر جمعیت است که این حاکی از اقتصاد کوچک ما در مقابل جمعیت نسبتا بالاست. این بررسی ادامه دارد.

کارشناسان حوزه صنعت مطرح کردند

صنایع بالادستی اولویت دولت دوازدهم

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

در شروع هر دولتی به خواسته صنعتگران پرداخته می‌شود و در پایان آن به اینکه چقدر از این خواسته‌ها محقق شده است. اغلب مشکلات و مسائل صنایع داخلی در دولت‌هاتی گوناگون مشترک بوده و در نهایت هم برای حل این مشکلات شعارهایی در روزهای ابتدایی دولت‌ها داده می‌شود که با پاسخ‌های آنها در پایان دولت یکی است. بیشتر کارشناسان معتقدند دولت‌ها باید اصلاح جدی در ساختار خود داشته باشند، زیرا هر اشتباهی در دولت بعد، دوباره و چندباره تکرار شده و می‌شود.

عکس: آیدا فریدی

بروکراسی اداری که لاینحل ماند

محمود تولایی از کارشناسان و فعالان صنعت درباره عملکرد دولت دوازدهم به صمت گفت: ما دچار یک ساختار نامناسب اداری در کشور هستیم؛ ساختار بهم ریخته‌ای که مشکلات بسیاری را به وجود آورده که دولت دوازدهم هم مانند دولت‌های پیش از خود نتوانست به پوسته آن نفوذ کرده و مشکلاتش را حل کند. وی افزود: قانون خوب تدوین و بخشنامه‌های زیادی ابلاغ می‌شود اما در مسیر تا به مرحله اجرا برسد، تغییرات بسیاری پیدا می‌کند. حکایت همان گلوله برفی است که دست به‌دست می‌چرخد و زمانی که به نفر آخر می‌رسد دیگر چیزی از آن باقی نمانده است.

او ادامه داد: اگر تغییر جدی در ساختار دولتی و دادن مجوزها و بخشنامه‌ها انجام نشود، ادامه مسیر با همین شرایط خواهد بود. در چنین شرایطی هم نباید انتظار داشته باشیم اتفاق خاصی در صنعت رقم بخورد. این فعال صنعت یادآور شد: یک دولت باید همت جدی کند و ساز کار فعلی را تغییر بنیادی بدهد. این امر هم به‌راحتی قابل‌اجرا نیست. به‌عنوان‌مثال، سخن گفتن از دولت الکترونیک و انجام امور بدون حضور فیزیکی می‌شود. سامانه‌های بسیاری تعریف و راه‌اندازی شده‌اند اما هنوز خود مجریان طرح علاقه‌ای به انجام امور به این شکل را ندارند و همچنان اصرار به ادامه مسیر قبل است.

این عضو اتاق بازرگانی ایران با بیان اینکه زمینه فعالیت دولت الکترونیک و کاهش بروکراسی اداری هنوز آماده نیست، گفت: این آمادگی هم به نابلد یا ناآشنا بودن افراد به این حوزه نیست، بلکه مدیران مربوط که باید آن را در عمل اجرا کنند به آن باور ندارند و نپذیرفته‌اند.

این حجم قانون نیاز نیست

تولایی تاکید کرد: باور فعالان و کارشناسان حوزه صنعت این است که برای اداره کشور و صنعت، این حجم از قوانین متنوع و متعدد نیاز نیست. در برخی بخش‌ها خود این ازدیاد قوانین مشکل‌ساز بوده و قانون‌ها در تضاد با یکدیگر قرار دارند. این فعال صنعت با بیان اینکه این حجم از قوانین و بخشنامه‌ها بیش از آنکه کارساز باشد دست‌وپاگیر شده، گفت: در صنعت به این حجم از قوانین نیاز نیست. با این روند گره روی گره افتاده و در ادامه می‌خواهیم به‌جای کوچک کردن دولت، تشکیلات جدید راه‌اندازی می‌شود و کارمند جذب می‌کنیم که دوباره تدبیر شود چگونه با برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری شده یکی از این گره‌ها را به‌عنوان موانع تولید باز کنیم.

رانت‌های صنعتی

تولایی تصریح کرد: جلسات برگزار شده از سوی سازمان‌های صنعت، معدن و تجارت هر استان برگزار می‌شود به‌جای اینکه در راستای توسعه صنعت باشد زمان و انرژی صرف می‌شود که مشکلات ایجادشده پیگیری شود. این صنعتگر در ادامه گلایه‌ها و انتقادهای خود گفت: در صنعت به‌جای وضع قوانین جدید باید با رانت و فسادهایی که وجود دارد برخورد شود؛ اینکه برخی با ارتباطات شرایط بهتری دارند. صنعتگری که فضای نفوذ بیشتری داشته باشد می‌توانند از مشوق‌های بیشتری برخوردار شود.

وی افزود: برخی صنایع در تامین مواد اولیه از موقعیت‌های بهتری نسبت به سایر همتایان خود برخوردار هستند و این امر زنجیره‌وار تا ادامه مسیر تولید وجود دارد. حلقه‌هایی که پیچیده شده‌اند و در چنین بستری مشخص است که صنعت نمی‌تواند رشد و توسعه پیدا کند.

این عضو اتاق بازرگانی ایران با اشاره به نیروهای انسانی مازاد در وزارتخانه‌ها گفت: اگر این مشکلات و چالش‌ها وجود نداشته باشد وزارتخانه‌ها می‌توانند با یک‌پنجم و حتی یک‌سوم نیرو فعالیت داشته باشند. پرسش این است که چرا مشکلات ایجاد کنیم که در ادامه بخواهیم به‌دنبال رفع آن باشیم؟

محدودیت‌های داخلی

تولایی در پاسخ به این پرسش که مسائل و چالش‌های برون‌سازمانی که دولت دوازدهم داشت را عنوان کردید، عملکرد دولت به‌لحاظ مسائل داخلی خود صنایع چگونه بوده، گفت: فراموش نکنیم صنعت پازلی از یک مجموعه به‌نام اقتصاد است. از این‌رو تابع شرایط عمومی اقتصاد کشور است. اگر گشایشی در مسائل بیرونی رخ می‌دهد و به‌عنوان مثال، صنعتگر می‌تواند ماشین‌آلات موردنیاز خود را با موانع کمتری وارد کند این موضوع در مسائل داخلی تولید هم تاثیر بگذارد. او گفت: اگر مشکلات اداری کشور رفع شود تولیدکننده راحت‌تر می‌تواند مواد اولیه موردنیاز را وارد کند، محصولات تولیدی را با موانع کمتری به بازارهای جهانی صادر کند و... این امر مربوط به رویدادهای برون‌سازمانی است اما در واحدهای صنعتی تاثیر مستقیم دارد.

این عضو اتاق بازرگانی ایران تاکید کرد: در هر دولتی که این مسائل پیگیری شده در حوزه‌های اقتصادی و صنعتی شاهد تحولات مثبت بودیم. هر جا محدودیت‌ها بیشتر شده مشکلات هم افزایش پیدا کرده است. البته تمام این محدودیت‌ها مربوط به تحریم نیست و بخش عمده‌ای از محدودیت‌ها داخلی بوده از نوسانات ارزی و تاثیر آن در تمام بازارها تا مشکلات بانکی و بیمه و... او ادامه داد: در ساختار صنعتی برخی مسائل ناسازگار با صنعت است، به‌عنوان مثال، رویکردهای ما در حوزه مالیات نحوه مالیات‌ستانی، تعاملات کارگری در حوزه تامین اجتماعی، مسائل مربوط به محیط‌زیست و... امور به شکلی است که فاصله معنی‌داری با اقدامات جهانی داریم. تولایی یادآور شد: در بخش‌هایی افراط زیاد است و در برخی امور تفریط می‌کنیم باید تعادل در وضع قوانین و مقررات و سایر مسائل مطرح‌شده برقرار باشد.

استهلاک جلوتر از سرمایه‌گذاری

این فعال صنعت با تاکید بر اینکه باید مشکلات بیرونی و درونی همزمان با هم پیگیری و حل شود، گفت: برخی تجربه‌ها نشان داده چالش‌های بیرونی و محدودیت‌های بیرونی رفع شده اما مشکلات داخلی بنگاه‌های صنعتی همچنان سر جای خود باقیمانده است؛ بنابراین دولت دوازدهم می‌توانست با رفع چالش‌های درونی با وجود محدودیت‌های بین‌المللی کمک زیادی به تولید کند.

تولایی ادامه داد: اقتصاد باید شفاف باشد و خود دولت درون رانت نیفتد، زیرا برخی دولت‌های قبل برای تامین منابع مالی خارجی و اینکه نمی‌توانستند نفت صادر کنند و ارز موردنیاز را تامین کنند در تله برخی از صادرکنندگان و شرکت‌های خصولتی می‌افتادند. در نهایت کار پیچیده‌تر می‌شد. این عضو اتاق بازرگانی ایران با بیان اینکه برخی دولت‌ها ناخواسته گروگان برخی شرکت‌ها می‌شدند، گفت: این به‌دلیل رانتی بود که این شرکت‌ها داشتند. به جای اینکه دولت‌ها برای این شرکت‌ها تصمیم بگیرند آنها برای دولت‌ها تصمیم می‌گرفتند.

تولایی در پایان گفت: امیدواریم دولت جدید گرفتار این معضل نشود. سطح امید در کشور بسیار کاهش پیدا کرده است. رویکرد سرمایه‌گذاری در صنعت و تولید وجود ندارد. در بخش صنعت واقعیت‌ها شرایط خوبی را نشان نمی‌دهند. حتی در ۴ دهه گذشته در سخت‌ترین شرایط قرار داریم؛ امروز نرخ استهلاک در کشور از سرمایه‌گذاری جلوتر افتاده است.

> محمود تولایی: برخی صنایع در تامین مواد اولیه از موقعیت‌های بهتری نسبت به سایر همتایان خود برخوردار هستند و این امر زنجیره‌وار تا پایان مسیر تولید وجود دارد

توجه ویژه به صنایع بالادستی

در ادامه موضوع عملکرد دولت دوازدهم در حوزه صنعت احسان سلطانی به صمت گفت: در چند سال اخیر، تمرکز دولت روی صنایع بالادستی در حوزه معدن و به‌ویژه فولاد بود. باقی صنایع کم‌وبیش به حال خود رها شده بودند. وی افزود: اگر بخواهیم در صنعت اشتغال ایجاد شود و درآمد اقتصادی کشور را افزایش دهد، زیرساخت‌های کشور تقویت شود مردم رفاه بیشتری داشته باشند و... همه منوط‌به این است که صنایع پایین‌دستی موردحمایت قرار گیرند.

او ادامه داد: برای تحقق این امر راه این است که از حجم رانت‌هایی که صنایع سنگین بالادستی دارند به صنایع متوسط و خرد داده شود در حالی که در دولت قبل این صنایع معدنی بودند که موردتوجه ویژه قرار داشتند. این کارشناس حوزه صنعت با بیان اینکه باید مواد اولیه تولید داخل با قیمت مناسب در اختیار تولیدکننده محصول نهایی قرار گیرد، گفت: صنایع پایین‌دستی می‌توانند با فعالیت خود ارزش‌افزوده برای این مواد اولیه به‌وجود آورند. به‌عبارتی صنایع بالادستی باید صنایع مادر برای صنایع متوسط و خرد داخلی باشند، نه شرکت‌های خارجی.

به‌نام کشور، به کام دیگری

سلطانی در ادامه سخنان خود یادآور شد: بهانه این صنایع فعال در حوزه مواد معدنی و پتروشیمی این است که به‌دنبال افزایش ارزآوری برای کشور هستند؛ از این‌رو بازارهای جهانی برای آنها در اولویت نخست قرار دارد. در حالی که شاهد هستیم بخشی از ارز حاصل از صادرات این دسته از صنایع هم به کشور برنمی‌گردد. وی تصریح کرد: توسعه تولید فولاد در دولت دوازدهم دو برابر شد. این بد نیست اما مسئله این است که متناسب با صنایع بالادستی باید صنایع پایین‌دستی هم رشد کند. آیا این اتفاق در کشور رخ داد؟ این فعال صنعت با گلایه از روند راه‌اندازی صنایع بالادستی در کشور، گفت: کارخانه‌ها در نقاط کویری کشور راه‌اندازی شدند و منابع آبی کشور را از بین بردند.

در ادامه به‌دلیل سیاست غلط دوباره هزینه زیادی شد تا آب را دوباره از خلیج‌فارس به مناطق کویری کشور انتقال دهند. هیچ دولتی در هیچ کشوری مبادرت به چنین کاری نمی‌کند. این چه نوع سیاست‌گذاری در حوزه صنعت است که انتظار توسعه داشته باشیم؟

او ادامه داد: آبی که قرار است با ۲ یورو در اختیار صنایعی بیفتد که خام‌فروشی دارد و اولویت آن بازارهای خارجی است چه سودی برای کشور حاصل می‌کند؟ از این دست، سیاست‌گذاری‌های اشتباه کم نبود. متاسفانه منافع شخصی، گروهی، رانت و... در دولت دوازدهم غالب بود. وی عنوان کرد: برنامه‌ها در حوزه صنعت باید ایجاد رفاه بیشتر برای جامعه باشد. در ایران و تمام کشورها این صنایع متوسط و کوچک هستند که می‌توانند منجر به ایجاد اشتغال، رشد اقتصادی و... شوند.

اهمیت خوشه‌های صنعتی

سلطانی در ادامه سخنان خود با تاکید بر اهمیت توجه به صنایع متوسط و خرد عنوان کرد: توجه داشته باشیم باید صنایع به شکل خوشه‌ای فعالیت داشته باشند و از پراکندگی آنها جلوگیری شود. مجموع شدن واحدهای صنعتی مرتبط به شکل متمرکز در یک دسته و محل خروجی بهتری دارند. باید زمینه رشد صنایع پایین‌دستی در قالب خوشه‌های اقتصادی باشد تا ثمره بیشتری برای کشور داشته باشد.

او اضافه کرد: در کشور مرسوم است واحدهای صنعتی بیشتر متفرقه فعالیت دارند و در هر منطقه بنگاه‌های اقتصادی به شکل پراکنده جانمایی شده‌اند. به‌عنوان مثال، خوشه صنعت بافندگی استان یزد شکل گرفته و این عملکرد سبب ارتقای صنعت نساجی شده است. این کارشناس صنعت با بیان اینکه برخی صنایع به این سمت رفته‌اند، گفت: برخی استان‌ها به شکل محدود در بعضی صنایع خوشه‌سازی را آغاز کرده‌اند اما هنوز همه‌گیر نشده است.

رشد در تمرکز صنعتی

سلطانی اظهارکرد: فعالیت در این حوزه نیاز به برنامه‌ریزی دارد و نباید راه‌اندازی واحدهای صنعتی بی‌هدف در هر منطقه یا محلی راه‌اندازی شوند، بلکه فعالیت‌های تولیدی باید بر مدار تمرکز و هدفمند در صنعت انجام شود. مثال از این دست زیاد است؛ در هر کشوری یک استان یا شهر، مخصوص یک صنعت است و تمام فعالان آن صنعت در همان منطقه متمرکز هستند. در ژاپن یا کره‌جنوبی منطقه‌ای وجود دارد که تمام صنایع خودرویی آنها در همان محل استقرار پیدا کرده‌اند. هر جا این تمرکز اتفاق افتاده، رشد محقق شده است.

این کارشناس صنعت با تاکید بر صنایع پایین‌دستی در اقتصاد عنوان کرد: توسعه اقتصادی در این دسته از صنایع رخ می‌دهد. با یک سلسله استراتژی‌ها و راهبردهایی که برای این صنایع باید تدوین و ایجاد شود، می‌توانند نیروی قدرتمندی را تشکیل دهند که در بستری رقابتی زمینه رشد را به‌وجود آورند.

سلطانی با اشاره به درآمد صنایع پایین‌دستی عنوان کرد: ما در یک محاسبه به این نتیجه رسیدیم که اگر صنایع بالادستی در داخل تبدیل به محصولات آماده شود که امکانات تولیدی آن هم فراهم است و زیرساخت هم موجود، درآمد ۳۰ میلیون دلاری کشور به ۶۰ تا ۷۰ میلیارد دلار می‌رسد. اگر صنایع بالادستی با پایین‌دستی‌ها همراه شوند درآمد ارزی لازم برای اداره کشور تامین می‌شود. مسئله پیچیده و سختی نیست.

این کارشناس حوزه صنعت در پایان گفت: ما باید زنجیره‌های صنعتی منسجم را داشته باشیم که خود زمینه‌ساز رشد اقتصادی خواهند بود. اگر این حلقه‌ها وجود داشته باشند به نتایج مورد انتظار می‌رسیم. پراکندگی باعث می‌شود منابع کشور بیشتر هرز رفته و رشدی اتفاق نیفتاده است. در حال حاضر بخشی از ظرفیت صنایع پایین‌دستی خالی است اگر مواد اولیه‌ای که صادر می‌شوند در داخل در اختیار صنایع متوسط و خرد قرار گیرد به‌لحاظ اشتغال و درآمد ارزی به‌نفع اقتصاد است.

> احسان سلطانی: تولید فولاد در دولت دوازدهم دو برابر شد. این بد نیست اما مسئله این است که متناسب با صنایع بالادستی باید صنایع پایین‌دستی هم رشد کند؛ آیا این اتفاق در کشور رخ داد؟

سخن پایانی

بنابر این گزارش برخی کارشناسان و فعالان صنعتی معتقدند دولت یازدهم شفاف اقتصادی نداشته و ارتباطات منجربه ایجاد فضای رانتی برای برخی از صنایع و صنعتگران شده بود. در کنار این موضوع، همراه نبودن صنایع بالادستی با صنایع پایین‌دستی سبب شده منابع و منافع کشور به نفع بازارهای خارجی بوده و رشد و توسعه موردانتظار در واحدهای صنعتی حاصل نشود. برخی کارشناسان عنوان کردند دولت جدید باید صنایع را از حالت پراکندگی موجود خارج کرده و خوشه‌سازی در تمام صنایع رخ دهد؛ تجربه موفقی که در کشورهای پیشرفته شاهد آن هستیم.

عملکرد دولت قابل دفاع نیست

دولت دوازدهم نمره قبولی نمی‌گیرد

آمار بیکاری با واقعیت نمی‌خواند

گلایه فعالان معدنی از کمبود فعالیت‌های توسعه‌ای در سال‌های اخیر

وارثان گنج گذشتگان هستیم

ملیکا انصاری: با اتمام کار دولت دوازدهم، ثمره اقدامات و فعالیت‌های ۴ سال اخیر در بخش‌های مختلف اقتصادی اعم از صنایع و معادن، از مهم‌ترین مسائلی است که باید زیر ذره‌بین کارشناسان و تحلیلگران امر قرار گیرد، چراکه شناسایی چالش‌ها، مطالبات، نقاط ضعف و قوت و در نهایت ظرفیت‌های موجود و بسترهای لازم، به دولت سیزدهم برای تدوین برنامه‌های جامع در جهت رفع مشکلات یاری خواهد رساند. درباره شرایط بخش معدن و معدنکاران در ۴ سال اخیر و مسیری که در ادامه باید توسط مسئولان دولتی برای فعالان حوزه معدن هموار شود، صمت با کارشناسان و فعالان این حوزه گفت‌وگو کرد که در ادامه می‌خوانید:

عکس: آیدا فریدی

مشکلات ادامه‌دار

شهرام شریعتی، فعال معدنی در گفت‌وگو با صمت شرایط فعلی و مشکلات موجود در بخش معدن و صنایع معدنی را تنها ناشی از مدیریت دولت در ۴ سال اخیر ندانست و معضلات را ریشه‌ای توصیف کرد. او گفت: درباره کشوری صحبت می‌کنیم که سال‌هاست به‌دلیل تحریم نتوانسته از فناوری روزآمد جهانی در صنایع و معادن خود استفاده کند. متاسفانه باید به این موضوع اذعان کرد که نقص‌های مدیریتی و نبود افراد کارآمد در این زمینه از دیگر مشکلات پایه‌ای فعلی در بخش معدن و صنایع معدنی است. بخش خصوصی و بازرگانان نیز از قدرت مناسبی در زمینه فعالیت‌های خود برخوردار نیستند و همه این عوامل در کنار هم مجموعه‌ای از نقایص را تشکیل داده‌اند که برای هر اقتصاد و صنعتی در جهان می‌تواند آسیب‌زا باشد. وی ادامه داد: بخش معدن و صنایع معدنی از مشکلات موجود در بخش‌های گوناگون اقتصاد کشور مستثنا نیست؛ علاوه بر آن خود درگیر مشکلات متعددی از جمله تامین ماشین‌آلات و تجهیزات است. به‌واسطه تحریم‌های بین‌المللی تجهیزات پایه‌ای ساده برای فعالیت‌های معدنی از جمله لودر یا بیل مکانیکی جدیدی وارد کشور نشده و معادن همواره با ابزارهای قدیمی خود مشغول کارند.

▣ خلأ اکتشافات عمیق

شریعتی در ادامه سخنان خود، انجام نشدن فعالیت‌های اکتشافی در مقیاس کلان و عمیق را از مهم‌ترین نقاط ضعف بخش معدن توصیف کرد و گفت: در سال‌های اخیر معادن کوچک‌مقیاس با زحمت فراوان و بکارگیری روش‌های قدیمی توانستند خود را سرپا نگه داشته و با مشکلات مقابله کنند. به‌گفته این فعال معدنی عمده مشکلات معادن کوچک‌مقیاس، تامین نشدن منابع مالی مناسب برای فعالیت است. مسئله‌ای که در سال‌های اخیر ما را با مشکل مواجه کرده و تبدیل به یکی از دغدغه‌های مهم حوزه معدن شده، فعالیت معادن و صنایع بزرگ و همچنین اکتشافات جدید است. وی افزود: متاسفانه با نگاهی ساده و مقایسه با فعالیت معدنی سایر کشورها متوجه می‌شویم در حوزه اکتشافات عمقی و استخراج ذخایر عمیق، بسیار عقب هستیم. این عقب‌ماندگی تنها نسبت به کشورهای بزرگ معدنی نیست و ما حتی از کشورهایی که دارای ذخایر بسیار محدود هستند، جا مانده‌ایم. این فعال معدنی در ادامه افزود: در این سال‌ها به‌دلیل وجود مشکلاتی اعم از نقص در مدیریت صحیح، ناتوانی در استفاده از ابزارآلات و تجهیزات روز جهانی به‌دلیل تحریم و موارد دیگر، اکتشافات مهم، عمیق و بزرگی انجام نداده‌ایم و از دستاوردهای قدیم در حال استفاده هستیم؛ به‌بیانی دیگر ما وارثان اقدامات اکتشافاتی ارزشمند صورت گرفته در دهه‌های گذشته هستیم و خود در این سال‌ها قدمی برای اکتشافات عمیق برنداشتیم.

▣ ثمره توسعه دهه‌های پیشین

شریعتی به اهمیت تغییر رویکرد نهادهای دولتی برای جلوگیری از ادامه روند فعلی اشاره کرد و گفت: شرایط موجود را نمی‌توان تنها ناشی از مدیریت ۴ سال اخیر توصیف کرد و سال‌هاست که مشغول بهره‌برداری از اقدامات مثبت صورت گرفته در دهه‌های قبل هستیم. اگر روند فعلی در دولت بعدی نیز ادامه یابد و همچنان از بسترسازی و حرکت به‌سوی توسعه واقعی بخش معدن دور بمانیم، نمی‌توان آینده روشنی را برای معادن کشور متصور شد؛ به‌عبارتی اگر دولت آینده برنامه جامع و راهبردی برای ایجاد سیستم مدیریت تخصصی و انجام اکتشافات و استخراج‌های عمیق نداشته باشد و روند دهه‌های گذشته را در پیش گیرد، می‌توان گفت به‌زودی شاهد ورشکستگی بخش معدن و صنایع معدنی خواهیم بود. شریعتی در ادامه توجه به زنجیره‌های ارزش افزوده بخش معدن را از دیگر موارد مهم عنوان کرد و گفت: باید به این نکته توجه کرد که اگر به هر ماده معدنی به‌صورت واحد نگاه کرده و ارزش آن در خلق زنجیره ارزش افزوده را نادیده بگیریم و فعالیت‌های ما همچنان منحصر به خام‌فروشی باشد، به توسعه و پیشرفت بخش معدن و صنایع معدنی دست پیدا نمی‌کنیم. نه‌تنها دولت سیزدهم، بلکه هر دولتی روی کار بیاید و با این نگاه به مدیریت بخش معدن بپردازد، در ادامه چیزی جز ورشکستگی شاهد نخواهیم بود. این فعال معدنی ادامه داد: ممکن است ازسوی برخی فعالان و کارشناسان اظهار شود که بنا بر آمار و ارقام در بخش معدن و صنایع معدنی و همچنین فعالیت‌های مربوط به این حوزه‌ها رشد داشته‌ایم. طی این سال‌ها از معادن درآمدزایی داشته‌ایم اما باید به این نکته توجه کرد که درآمد ما نسبت به ذخایر ارزشمند موجود در کشور بسیار ناچیز است و این موضوع نشان می‌دهد تا امروز از معادن خود به‌نحو مطلوبی استفاده نکرده‌ایم.

رویکردهای منفی دولتی

سجاد غرقی، نایب‌رئیس کمیسیون معادن اتاق بازرگانی ایران و فعال معدنی در گفت‌وگو با صمت ۴ سال گذشته را دوره مطلوبی برای بخش معدن کشور ندانست و گفت: طی ۴ سال گذشته، ترمیم فرآیندهای بازار جهانی شروع شد و با بازگشت بازار به چرخه نسبی رونق و ثبات، شرایط بین‌المللی مطلوب بود، اما از نظر شرایط داخلی می‌توان گفت دوره نامناسبی برای بخش معدن بود. غرقی از مهم‌ترین مشکلاتی که فعالان معدنی در این دوره با آن دست به گریبان شدند را رویکردهای مدیران متولی بخش معدن و صنایع معدنی دانست و آن را مشکل‌آفرین خواند و گفت: به‌طور کلی بخشنامه‌ها و ابلاغیه‌هایی که ازسوی دولت در این بازه زمانی چهارساله به فعالان معدنی داده شد، باوجود چند نقطه مثبت، به هیچ وجه قابل دفاع نبود و شرایط فعلی نشان‌دهنده آن است که این روند ادامه‌دار خواهد بود.

▣ سال‌های روشنی نداشتیم

نایب رئیس کمیسیون معادن اتاق بازرگانی ایران در ادامه صحبت‌های خود به مهم‌ترین قوانین محدودیت‌آفرین ابلاغ‌شده ازسوی نهادهای دولتی اشاره کرد و گفت: از جمله رویکردهای محدودیتی نهادهای دولتی متولی بخش معدن را می‌توان وضع عوارض‌های سنگین صادراتی و نظام سهمیه‌بندی که با اصل رقابت‌پذیری صنعت منافات دارد، برشمرد. همچنین افزایش بدون تناسب حقوق دولتی و محاسبه نشدن کارشناسی آن از دیگر مشکلات به‌وجود آمده در ۴ سال اخیر است.

نایب رئیس کمیسیون معادن اتاق بازرگانی ایران افزود: نباید این نکته را نیز از خاطر برد که باوجود تشکیل کارگروه احیای معادن کوچک‌مقیاس، نگاه دولت همواره بر معادن و صنایع بزرگ معطوف بوده و این یک ایراد اساسی طی این سال‌هاست. غرقی در ادامه تاکید کرد: به‌طور کلی ۴ سال گذشته را نمی‌توان دوره مثبت و روشنی برای بخش معدن و صنایع معدنی کشور توصیف کرد. به‌گفته این فعال معدنی با اینکه رهبر معظم انقلاب بارها عنوان کرده‌اند که معدن می‌تواند جای نفت را در اقتصاد کشور پر کند و باید به این سمت حرکت کرد، نگاه‌های ضدتوسعه‌ای موجود در دولت‌های مختلف به‌ویژه در دولت اخیر، معادن را زمین‌گیر کرده است.

سخن پایانی

از میان تمام مشکلات موجود در بخش معدن و صنایع معدنی، معضلاتی که در پی تصمیمات متولیان دولتی این حوزه‌ها به‌وجود آمده‌اند، از اهمیت بررسی بیشتری برخوردارند، چراکه با رفع آنها بخش عمده‌ای از دست‌اندازهای مسیر فعالیت‌های معدنی برای معدنکاران حذف خواهد شد.

آگهی حق‌تقدم افزایش سرمایه

شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون (سهامی خاص)

شماره ثبت ۹۰۸۰ شناسه ملی ۱۰۲۶۰۳۰۱۷۰۱

به اطلاع کلیه سهامداران محترم شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون (سهامی خاص) می‌رساند، با عنایت به مصوبه مجمع عمومی فوق‌العاده مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۰۲ مبنی بر افزایش سرمایه شرکت از مبلغ ۳۱۸,۱۶۶,۶۶۷,۰۰۰ ریال به ۳,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال منقسم به ۳,۷۰۰,۰۰۰,۰۰۰ سهم ۱,۰۰۰ ریالی با نام (از طریق آورده نقدی و مطالبات حال شده) و در اجرای مواد ۱۶۶ و ۱۶۹ اصلاحیه قانون تجارت، از کلیه سهامداران محترم شرکت درخواست می‌گردد از تاریخ نشر این آگهی به مدت ۶۰ روز نسبت به استفاده از حق‌تقدم متعلقه اقدام نمایند. به ازای هر سهم ۱۰/۶۲۹ سهام جدید تعلق می‌گیرد. گواهینامه‌های حق‌تقدم سهام به آدرس پستی اعلامی سهامداران ارسال می‌گردد و چنانچه سهامداران محترم ظرف مدت ۷ روز از تاریخ انتشار آگهی به علت تغییر آدرس و یا به هر دلیل دیگر گواهینامه حق‌تقدم خود را دریافت ننمایند، می‌توانند جهت دریافت گواهینامه مربوطه به آدرس شرکت به نشانی اصفهان، خیابان چهارباغ بالا، کوچه شهید هدایتی، پلاک ۵ مراجعه نموده و گواهی خود را دریافت نمایند. سهامدارانی که به موجب گواهینامه حق‌تقدم خرید سهام جدید، دارای مطالبات به میزان بهای سهام جدید می‌باشند، می‌بایست ظرف مهلت مقرر ضمن تکمیل گواهی حق‌تقدم مبنی بر اعلام موافقت با تبدیل مطالبات به سرمایه، مراتب را با پست سفارشی به نشانی مذکور تحویل و رسید دریافت نمایند. سهامدارانی که به موجب گواهی حق‌تقدم خرید سهام جدید فاقد مطالبات بوده و یا مطالبات آنان بهای سهام جدید را تأمین نمی‌کند، می‌بایست ظرف مهلت مقرر بهای سهام یا مابه‌التفاوت آن را به شماره حساب ۰۲۰۵۵۰۹۵۲۸۰۰۱ (شماره شبای IR۳۶۰۶۶۰۰۰۰۰۰۲۰۵۵۰۹۵۲۸۰۰۱) نزد بانک دی شعبه سعادت‌آباد اصفهان واریز و فیش مربوطه را همراه با گواهی حق‌تقدم مهر و امضا شده به نشانی مذکور با پست سفارشی تحویل و رسید دریافت نمایند. بدیهی است پس از انقضای مدت مذکور، پاره سهم و گواهینامه‌های استفاده نشده در اختیار هیأت‌مدیره می‌باشد.

هیأت‌مدیره شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون (سهامی خاص)

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

نوبت اول

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصه زیر را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	اجرای عملیات خط ۴اینچ سود fresh از واحد ۰۶ به A/B T۰۴ ۱۶ و خط ۶اینچ استرانگ کاستیک از خروجی پمپ های A,B ۱۷P ۱۸ به ورودی تانک های A~D ۰۹T۰۳	عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۰۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۶

مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سامانه ستاد: از روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۱۸ لغایت روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۲۵ می‌باشد.

مهلت زمانی ارائه پیشنهاد: روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۰۷ می‌باشد.

زمان‌بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۱:۰۰ صبح روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۰۹ می‌باشد.

اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره تلفن: ۳۲۶۰۴۴۶۷ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۷۲۷۴۸۷-۰۵۸

پست الکترونیک: Info@iranAlumina.ir

آدرس اینترنتی: WWW.IranAlumina.ir

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱

دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۰/۰۵/۱۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۰/۰۵/۱۸

آگهی مناقصه عمومی دو مرحله‌ای

نوبت اول

شماره: ۵۲۴۳۶۸۵۴

شرکت فولاد خوزستان

مناقصه‌گزار: شرکت فولاد خوزستان

شرح مناقصه: شناسایی و ارزیابی صلاحیت سرمایه‌گذاران پروژه تامین مالی، طراحی، تامین تجهیزات، احداث، بهره‌برداری از نیروگاه سیکل ترکیبی فولاد خوزستان با ظرفیت اسمی ۵۲۰ مگاوات در قالب قرارداد B.O.T

نوع مناقصه: عمومی دومرحله‌ای

مدت زمان: ۳۶ ماه

مهلت اعلام آمادگی: تا پایان وقت اداری روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۲۶ (با ارسال ایمیل به نشانی زیر)

داوطلبان شرکت در مناقصه با مراجعه به وب‌سایت pim.ksc.ir ضمن ثبت‌نام و درج کلیه اطلاعات عمومی و تکمیلی خود، مستندات و مدارک لازم خود را پیوست نمایند.

دریافت اسناد مناقصه (پس از تائید کمیته ارزیابی تامین‌کنندگان) از تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۰۹ به مدت دو روز در قبال واریز مبلغ ۵۰۰,۰۰۰ ریال (غیرقابل استرداد) به صورت آنلاین از طریق آدرس pim.ksc.ir (پس از ورود به سیستم با نام کاربری و رمز عبور/ منوی مناقصات/ عملیات/ خرید اسناد تخصصی)

دریافت الکترونیک فایل اسناد تخصصی مناقصه از طریق آدرس pim.ksc.ir (پس از ورود به سیستم با نام کاربری و رمز عبور/ منوی مناقصات/ عملیات/ اسناد تخصصی)

تاریخ تحویل پیشنهادات: روز شنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۷

تاریخ گشایش پاکات پیشنهاد قیمت/ فنی: روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۸

مبلغ تضمین شرکت در مناقصه: ۰ ریال

نوع تضمین: ۱) ضمانتنامه معتبر بانکی ۲) چک تضمینی و یا واریز مبلغ در وجه شرکت فولاد خوزستان ۳) انجام بلوکه مالی از مطالبات شرکت‌کننده نزد فولاد خوزستان

نشانی شرکت: اهواز- کیلومتر ۱۰ جاده اهواز بندر امام، شرکت فولاد خوزستان، مدیریت: خرید خدمات و قراردادها

تلفن: ۶۴۱۵-۳۲۱۳-۰۶۱ ایمیل: M.SALJOOGHIPOUR@KSC.IR

روابط عمومی شرکت فولاد خوزستان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۰/۰۵/۱۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۰/۰۵/۱۸

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

نوبت اول

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصه زیر را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد ارزیابی کیفی و اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	انجام عملیات آماده‌سازی، استخراج بوکسیت و باطله‌های معدنی و حمل مصالح معدنی به دیوهای مورد نظر در معادن بوکسیت تاگوئی ۱ و ۲ واقع در شهرستان جاجرم	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی فشرده	۲۰۰۰۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۲۴

مهلت زمانی دریافت اسناد مناقصه از سایت: از مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۱۸ لغایت مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۲۶ می‌باشد.

مهلت زمانی ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۱۰ می‌باشد.

زمان‌بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۱:۰۰ مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۱۶ می‌باشد.

اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره تلفن: ۳۲۶۰۴۰۶۷ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۷۲۷۴۸۷-۰۵۸

پست الکترونیک: Info@iranAlumina.ir

آدرس اینترنتی: WWW.IranAlumina.ir

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱

دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۰/۰۵/۱۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۰/۰۵/۱۸

نظرگاه

پارک تخصصی فولاد وتبدیل علم به ثروت

محمد پرستگاری/ مسئول پارک تخصصی فولاد و صنایع فلزی شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان

شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان به‌عنوان نخستین سازمان موسس مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری در کشور با هدف حمایت از ایجاد و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان راه‌اندازی شده و به منزله حلقه واسط میان دولت، صنعت و دانشگاه با رویکرد توسعه اقتصاد مبتنی‌بر دانش و نهایتا تبدیل علم به ثروت در کشور ایفای نقش می‌کند.

درحال‌حاضر در شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان، بیش از ۶۰۰ شرکت و موسسه فناور فعال مستقر هستند که در حوزه‌های مختلف فناوری از جمله فناوری اطلاعات و ارتباطات، مواد و متالورژی، ساخت و تولید، اتوماسیون، شیمی، زیست‌فناوری، انرژی، مهندسی پزشکی، محیط‌زیست و کشاورزی فعالیت می‌کنند. با توجه به حضور شرکت‌های مختلف فعال در حوزه صنایع فلزی و با هدف حمایت از فناوری‌های صنعت‌ساز، توسعه کمی و کیفی واحدهای فناور و همچنین توسعه بازار شرکت‌های دانش‌بنیان، پارک تخصصی فولاد و صنایع فلزی در شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان راه‌اندازی شده است.

درواقع با راه‌اندازی این پارک تخصصی زیرساخت لازم برای گسترش بنگاه‌های اقتصادی کوچک و متوسط فراهم شده و تلاش می‌شود در این اکوسیستم افزایش ثروت در منطقه از طریق ارتقا فرهنگ نوآوری و رقابت سازنده میان شرکت‌های دانش‌بنیان حاضر در پارک، به بهترین شیوه ممکن تحقق یابد.

امیدواریم تاسیس پارک‌های تخصصی باعث شود میزان موفقیت این شرکت‌ها با کمک هم‌افزایی بیشتر شده و پویایی و قوام آنها تداوم یابد.

گفتنی است درحال‌حاضر ۴ پارک تخصصی فولاد و صنایع فلزی، نفت، گاز و پتروشیمی، کشاورزی و محیط زیست، فناوری اطلاعات و ارتباطات ذیل پارک علم و فناوری استان اصفهان-شیخ‌بهایی در شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان راه‌اندازی شده و مشغول به فعالیت هستند.

فعالان صنایع معدنی:

عملکرد دولت قابل دفاع نیست

عکس: آیدا فریدی

ایران از ظرفیت‌های متعددی در حوزه معدن و صنایع معدنی برخوردار است. این ظرفیت‌ها به قدری غنی هستند که می‌توانند نقشی اثرگذار در توسعه اقتصادی برعهده بگیرند. در این میان، از دولت‌ها نیز انتظار می‌رود ضمن توجه به اهمیت و اثرگذاری ظرفیت‌های یادشده برای ارتقای جایگاه آنها تلاش کنند. با وجود این، اتکا به درآمدهای نفتی در طول ۴۲ سال گذشته مانع توجه جدی به ظرفیت‌های این بخش شده است. هرچند هر زمانی که تحریم‌ها علیه ایران شدت گرفته و فروش نفت دشوار شده، دوباره بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها مورد توجه قرار گرفته و تاکنون سیاست درستی نیز برای بهره‌مندی از این ظرفیت‌ها اتخاذ نشده است. در چنین شرایطی، شاهد شدت گرفتن موجی از نارضایتی‌ها میان فعالان صنایع معدنی از عملکرد دولت‌های پیشین هستیم. گویی بهره‌گیری از این ظرفیت‌ها فقط در حد حرف و شعار باقی می‌ماند. نتیجه آنکه فعالیت در بخش معدن و صنایع وابسته به آن در طول سال‌های گذشته آن‌طور که انتظار می‌رفت، رشد نیافته است.

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

در دوران فعالیت دولت دوازدهم شاهد تغییرات مداوم در بدنه مدیریتی وزارت صنعت، معدن و تجارت بودیم

سیاست اشتباه در حوزه فولاد

علی‌محمد زمانی، مدیرعامل شرکت صبافولاد زاگرس در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی عملکرد دولت دوازدهم در ساماندهی زنجیره فولاد گفت: چالش‌های ساختاری بر عملکرد زنجیره فولاد حاکم است؛ هیچ‌کدام از دولت‌های گذشته تاکنون در حوزه ساماندهی زنجیره فولاد به‌خوبی عمل نکرده‌اند. بر همین اساس نیز در هر دوره‌ای شاهد حاکم شدن چالش‌هایی در این زنجیره هستیم. البته در مجموع می‌توان تاکید کرد دولت دوازدهم اشتباه‌ترین عملکرد را در حوزه فولاد به نمایش گذاشته است. سیاست‌های اشتباهی که از یک سو زمینه برهم خوردن بازار فولاد را ایجاد و از سوی دیگر، ضررهای غیرقابل جبرانی را به صنعتگران وارد کرده است.مدیرعامل شرکت صبافولاد زاگرس در ادامه اظهار کرد: ایران در سال‌های گذشته بخش قابل‌توجهی از نیاز خود به محصولات فولادی را از طریق واردات تامین می‌کرد اما اکنون با توسعه ظرفیت‌های فولادی در رده بزرگ‌ترین فولادسازان دنیا قرار دارد و در همین حال بخش قابل‌توجهی از محصولات خود را به بازارهای بین‌المللی صادر می‌کند. با وجود این، هنوز نتوانسته‌ایم عملکرد این زنجیره را به‌درستی تنظیم کنیم. وی افزود: افراط و تفریط در سیاست‌های حاکم بر زنجیره فولاد به عملکرد فولادسازان داخلی یا مصرف‌کنندگان این محصول ضربه وارد کرده؛ به علاوه آنکه موقعیت صادراتی فولاد ایران نیز با چالش‌های جدی روبه‌رو شده است. این نقطه ضعف در حالی است که صادرات و فروش خارجی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و نمی‌توان به‌سادگی از کنار آن گذشت و نسبت به سیاست‌های محدودکننده صادرات بی‌تفاوت بود.

زمانی خاطرنشان کرد: در طول سال‌های گذشته سرمایه قابل‌توجهی برای رونق صنعت فولاد جذب و در همین حال تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در افق ۱۴۰۴، هدف‌گذاری شده است؛ با این حال، سیاست‌های حاکم بر این زنجیره منطبق با شرایط توسعه‌ای این صنعت نیست. علاوه‌بر این، سیاست‌های تنظیم بازار به‌موقع اجرایی نشده‌اند و همین موضوع نیز پیامدهایی برای فروش این محصول در بازار داخلی و بین‌المللی داشته است. درواقع می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که بخش مهمی از ناکامی‌های حاکم بر این صنعت از اشتباهات مسئولان نشأت می‌گیرد. این فعال صنعت فولاد در پاسخ به سوالی مبنی‌بر سایر سیاست‌های نادرست دولت در زنجیره فولاد، گفت: چندصدایی در بخش دولتی نسبت به موضوع تنظیم بازار، صدور بخشنامه‌های متعدد و نبود تمرکز برای تنظیم این زنجیره، زمینه وارد آمدن آسیب به تمام فعالان این زنجیره را فراهم کرد. کمااینکه در ۲ سال اخیر شاهد شدت گرفتن تنش و التهاب در زنجیره فولاد بودیم.وی در پایان اظهار کرد: دولت‌ها وظیفه ساماندهی شرایط فعالیت و تولید در صنایع گوناگون را برعهده دارند؛ بنابراین چنانچه گام مثبتی در این حوزه برداشته شود، نمی‌توان از آن با عنوان دستاورد نام برد، بلکه دولت‌ها وظیفه بهبود شرایط و ساماندهی را برعهده دارند و باید نسبت به نقاط ضعف موجود پاسخگو باشند.

لطمه به تولید در سایه نبود سیاست واحد

ابراهیم جمیلی، فعال صنایع معدنی در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی عملکرد دولت دوازدهم در حوزه معدن و صنایع معدنی گفت: در دوران فعالیت دولت دوازدهم شاهد تغییرات مداوم در بدنه مدیریتی وزارت صنعت، معدن و تجارت بودیم. وزیر صنعت، معدن و تجارت، ۳ مرتبه تغییر کرد. برای مدت‌زمانی این وزارتخانه توسط سرپرست اداره می‌شد. همین تغییرات مداوم، زمینه تغییرات پیوسته در سیاست‌گذاری‌های این وزارتخانه را فراهم کرد و در ادامه لطمات بسیاری به عملکرد فعالان صنعتی زد.

وی در ادامه افزود: در همین حال نبود انسجام میان سیاست‌های اقتصادی دولت، زمینه آسیب‌پذیری هرچه بیشتر فعالیت در حوزه‌های مختلف صنعتی و اقتصادی را فراهم کرد. کمااینکه شاهد واردشدن انواع ضربه به روند فعالیت صنایع معدنی تحت تاثیر شرایط موجود بودیم.

جمیلی ضمن تاکید بر اهمیت داشتن برنامه توسط دولت‌ها گفت: دولت‌ها باید برنامه داشته باشند. حرکت صنایع در مسیر استراتژی‌های از پیش تعیین شده، زمینه موفقیت عملکردی صنایع را فراهم می‌کند. در غیر این صورت با شرایط کنونی روبه‌رو می‌شویم که بسیاری از صنایع از وضع خود گلایه دارند.

این فعال صنایع معدنی در پایان خاطرنشان کرد: با توجه به تمام موارد یادشده و انتقادات واردشده به عملکرد دولت دوازدهم از دولت جدید انتظار می‌رود بستری برای همکاری با بخش خصوصی را فراهم کند. دولت باید اعتماد متقابل میان بخش خصوصی و دولتی را جلب کند. این اقدام می‌تواند زمینه‌ساز موفقیت در عملکردهای صنایع باشد. متاسفانه درحال‌حاضر شاهد جو بی‌اعتمادی در حوزه‌های مختلف هستیم که رفع آن ضروری به نظر می‌رسد.

سخن پایانی

از مجموع موارد یادشده این‌طور برداشت می‌شود که انتقادات جدی به عملکرد بخش معدن و صنایع معدنی وارد است. متاسفانه نگاهی بلندمدت به عملکرد صنایع وجود ندارد و همین موضوع نیز بر بار مشکلات صنایع افزوده است.بدون تردید بدون وجود استراتژی دقیق و کارشناسی نمی‌توان به بهبود عملکرد صنایع امید داشت؛ درنتیجه بازبینی در روند کنونی ضروری به‌نظر می‌رسد.

فراخوان فرصت های سرمایه گذاری

منطقه معدنی و صنعتی گل گهر به عنوان بزرگترین منطقه معدنی و صنعتی کشور در حوزه سنگ آهن و فولاد ، همواره بعنوان بهشت سرمایه گذاری صنایع و معادن کشور شناخته می شود .
در همین راستا شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر به عنوان بزرگترین شرکت فولادی منطقه و بزرگترین عرضه کننده آهن اسفنجی کشور، با توجه به طرح های توسعه و پروژه های در دست اقدام ، بدینوسیله عناوین صنایع پایین دستی مورد نیاز خود را جهت اطلاع و بررسی سرمایه گذاران محترم با مد نظر قرار دادن میزان تولید و مصرف هر یک از آنها در کشور به شرح ذیل منتشر می نماید.
امید است با اتکا به ذات اقدس الهی و همت پولاد مردان کشور بتوانیم در راه اعتلای نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران گام برداریم .

صنایع جنبی و پشتیبانی مورد نیاز شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر

۱	کارخانه فروسیلسیوم	۱۱	کارگاه ساخت تجهیزات صنعتی
۲	کارخانه فرومنگنز	۱۲	تیم تخصصی آنالیز ارتعاشات و عیب یابی و رفع عیب
۳	کارخانه انواع آجرهای نسوز و جرم های نسوز	۱۳	شرکت تخصصی مهندسی معکوس
۴	کارخانه فرآوری آهک و دولومیت	۱۴	شرکت خدمات مشاوره صنعتی
۵	انواع روغن های صنعتی و گریس	۱۵	کارگاه تولید صنایع فلزی سنگین
۶	کارگاه تولید غلتک نورد	۱۶	کارخانه پودر قالب ریخته گری
۷	کارگاه تعمیر الکترو موتور های بزرگ و الکترو موتورهای کوچک	۱۷	کارگاه تولید و بازسازی بیرینگ
۸	کارگاه ساخت وتعمیر انواع شلنگ های هیدرو لیک و آبرسان صنعتی و اتصالات	۱۸	شرکت تامین و تدارک یاتاقان های صنعتی
۹	کارخانه تولید نوارهای نقاله سیمی و منجیدی	۱۹	کارگاه تعمیرات تجهیزات صنعتی
۱۰	کارگاه تولید و تعمیرگیربکس های صنعتی	۲۰	تهیه مواد مصرفی واحد های تصفیه آب

ـ جهت کسب اطلاعات بیشتر با روابط عمومی شرکت تماس حاصل فرمایید.

توسعه باور ماست
gisdco.ir | WWW.GISDCO.COM
شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر
GOLGOHAR IRON & STEEL DEVELOPMENT CO.
روابط عمومی

مجتمع فولاد مبارکه

آگهی پرداخت سود سهام
شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام)
به شماره ثبت ۷۸۴۱ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۸۹۴۶۴ مربوط به عملکرد سال مالی منتهی به ۱۳۹۹/۱۲/۳۰

شرکت فولادمبارکه اصفهان (سهامی عام) پرداخت سود سهامداران محترمی که در تاریخ مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۱۱ سهامدار این شرکت بوده‌اند را از تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۰ به صورت ذیل آغاز می‌نماید:

گروه سهامداران		زمان پرداخت	نحوه پرداخت
سهامداران حقیقی که در سامانه سجام ثبت‌نام نموده‌اند		در تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۰	واریز به حساب فعال معرفی‌شده در سامانه سجام
سهامداران حقیقی که در سامانه سجام ثبت‌نام ننموده‌اند و صندوق‌های سرمایه‌گذاری		از ۱۴۰۰/۰۸/۱۰ تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سیستم متمرکز بانک تجارت
سهامداران حقوقی	از ۱ سهم تا ۴۰۰ میلیون سهم	از ۱۴۰۰/۱۰/۰۱ تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	سیستم متمرکز بانک تجارت
	بیش از ۴۰۰ میلیون سهم	از ۱۴۰۰/۱۲/۰۱ تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹	واریز به حساب سهامدار

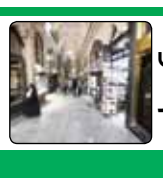
▣ سهامداران حقیقی که در سامانه سجام ثبت‌نام ننموده‌اند:
کلیه سهامداران حقیقی که در سامانه سجام ثبت‌نام ننموده‌اند و یا مطالبات مربوط به سال‌های قبل دارند از اولین روز پرداخت سود (۱۴۰۰/۰۸/۱۰) می‌توانند با مراجعه به کلیه شعب بانک تجارت و ارائه مدارک ذیل نسبت به دریافت سود خود (به‌صورت نقدی) اقدام نمایند. لازم به ذکر است، وکلای سهامدار بایستی علاوه بر مدارک ذیل، اصل و کپی وکالتنامه و اصل و کپی کارت ملی خود را نیز به همراه داشته باشند.
۱) اصل کارت ملی سهامدار
۲) ارائه کدمعاملاتی «موسوم به کدبورسی»
سود صندوق‌های سرمایه‌گذاری همزمان با سهامداران حقیقی از تاریخ ۱۴۰۰/۰۸/۱۰ و با ارائه مدارک مندرج در بخش سهامداران حقوقی قابل پرداخت خواهد بود.

▣ شرکت‌های سبدگردان:
سود سهام سبدگردان‌ها با ارسال قرارداد سبدگردانی و اعلام شماره حساب و شماره شبای حساب بانکی، مستقیما از طریق شرکت و همزمان با سهامداران حقیقی به حساب شرکت‌های سبدگردان پرداخت می‌گردد.

▣ سهامداران حقوقی:
سهامداران حقوقی با تعداد سهام کمتر از ۴۰۰ میلیون سهم نیز از اولین روز شروع پرداخت سود (۱۴۰۰/۱۰/۰۱) می‌توانند با مراجعه به کلیه شعب بانک تجارت و ارائه مدارک ذیل نسبت به دریافت سود خود (از طریق انتقال به حساب سهامدار) اقدام نمایند.
۱) ارائه کد معاملاتی «موسوم به کدبورسی»
۲) نامه معرفی شماره حساب شرکت در یکی از بانک‌های متصل به سیستم شتاب به امضای مدیران صاحب امضاء مجاز
۳) تایید کتبی شماره حساب بانکی از شعبه بانکی که درآن حساب دارند.
٤) اصل و کپی کارت ملی نماینده سهامدار
٥) تصویر آخرین روزنامه رسمی شامل آخرین تغییرات مدیران صاحب امضاء (ممهور به مهر شرکت)
• سود سهامداران حقوقی با تعداد بیش از ٤٠٠ میلیون سهم، از ۱۴۰۰/۱۲/۰۱ تا ۱۴۰۰/۱۲/۲۹ از طریق واریز به حساب سهامدار پرداخت خواهد شد.

نشانی: اصفهان، میدان آزادی، ابتدای خیابان سعادت‌آباد، دفتر شرکت فولاد مبارکه، واحد امورسهام و مجامع
تلفن گویا: ۵۲۷۳۳۸۳۸-۰۳۱ نمابر: ۵۲۷۳۳۹۲۲-۰۳۱
آدرس اینترنتی: www.msc.ir پست الکترونیک: saham@msc.ir
هیات‌مدیره شرکت فولاد مبارکه اصفهان (سهامی عام)

گسترش
تجارت
صمت
شنبه
۱۶ مرداد ۱۴۰۰
۲۷ ذی‌الحجه ۱۴۴۲
۷ اوت ۲۰۲۱
شماره ۱۸۵۶
پیاپی ۳۱۷۴

روزهای خاکستری بازار

تمرکز بر ظرفیت‌های بدون استفاده انسانی

۸ کیلومتر از آزادراه شرق اصفهان به بهره‌برداری رسید

صمت کارنامه تجارت کشور در دولت دوازدهم را بررسی کرد

از تحریم تا خودزنی‌های تجاری!

پیمان صفردوست
editor@smtnews.ir

در دوره ۴ساله دولت دوازدهم کشور در بخش‌های مختلف اجرایی با مشکلات و چالش‌های فراوانی روبه‌رو شد که بی‌شک یکی از بزرگ‌ترین آنها چالش‌های اقتصادی بوده است. تشدید تحریم‌ها، ورود به فهرست سیاه FATF، کاهش نرخ جهانی نفت، افزایش بی‌سابقه نرخ تورم و همه‌گیری ویروس کرونا که هر یک به‌تنهایی می‌توانستند در مسیر توسعه اقتصادی مانع ایجاد کنند، در این دوره با هم بر سر اقتصاد کشور آوار شدند. با این وجود وقتی صحبت از یک دولت می‌شود، انتظار مردم و مخاطبان این است که در برابر مخاطرات و بحران‌ها برنامه‌ریزی‌های مناسبی را در پیش گیرد و در نهایت کشور را با کمترین آسیب از بحران‌ها عبور دهد. اما آیا کابینه حسن روحانی در دولتی که بزرگ‌ترین چالش‌های آن در بعد تجاری و اقتصادی بود، موفق عمل کرد؟! در واقع پرسشی که ذهن بسیاری از فعالان اقتصادی را به خود معطوف کرده این است که آیا مسیر اقتصادی و تجاری دولت در ۴ سال اخیر، بهترین مسیر ممکن برای کشور بوده یا اخذ تصمیمات اشتباه در بروز وضعیت نابسامان کنونی اقتصاد کشور موثر بوده است؟ و پرسش دیگر در این زمینه این است که میزان تاثیر اشتباهات دولت در اقتصاد تا چه حد بوده و اگر قرار بود فرد دیگری بر مسند ریاست دولت قرار بگیرد و تصمیمات دیگری در این زمینه اتخاذ کند، جایگاه ما در اقتصاد امروز چگونه بود؟ در گزارش این شماره روزنامه صمت این موضوع را با کارشناسان و دست‌اندرکاران حوزه تجارت کشور مطرح کرده‌ایم که شرح آن را در ادامه می‌خوانید:

> دولت می‌توانست با تدبیر درست به‌جای اختصاص یارانه ارزی به واردکنندگان، با واقعی کردن نرخ ارز و اختصاص مابه‌التفاوت ریالی آن به مصرف‌کنندگان واجد شرایط در انتهای زنجیره مصرف، بسیاری از مشکلات این حوزه را حل‌وفصل کند

از ارز ترجیحی تا فرصت‌سوزی

محمدرضا نجفی‌منش -فعال اقتصادی و رئیس کمیسیون تنظیم کسب‌وکار اتاق بازرگانی تهران: دولت دوازدهم در طول ۴ سال سکانداری خود بر سیستم اجرایی کشور با مشکلات فراوانی روبه‌رو بود که تاثیر فراوانی در کارنامه ناموفق تجاری او داشت اما بیشترین آسیب‌ها به اقتصاد تجاری کشور در این دوره به‌دلیل مشکلاتی بود که منشأ داخلی داشت. اگر بخواهیم عوامل مخرب تجارت در این دوره را مورد بررسی قرار دهیم، بدون شک ارز ترجیحی و چندنرخی شدن ارز یکی از مهم‌ترین این عوامل بوده است. تعیین نرخ ترجیحی در این دوره باعث شد بستر مناسب برای استفاده از رانت ایجاد شود، فساد در این بخش گسترش پیدا کند و از همه نامطلوب‌تر تولید داخلی از مدار خارج شود و کسی به فکر فعالیت در این بخش نباشد. همچنین سود حاصل از تخصیص ارز ترجیحی موجب شد متقاضی کاذب برای آن افزایش پیدا کند و همین امر تجارت و اقتصاد کشور را تحت تاثیر قرار داد و با هیچ ابزاری نیز قابل‌کنترل نبود. این مشکلات در حوزه تجارت در حالی برای کشور رقم خورد که اتخاذ رویکرد مناسب در این فرآیند می‌توانست نتایج بهتری را برای کشور رقم بزند. سال‌های زیادی است که کارشناسان اقتصادی و فعالان واقعی حوزه تجارت به این جمع‌بندی رسیده‌اند که دولت به‌جای اختصاص ارز ترجیحی به مبدأ واردات، واردات را با ارز واقعی انجام دهد تا زمینه‌های فساد و رانت در این حوزه از بین برود. دولت می‌توانست با تدبیر درست به‌جای اختصاص یارانه ارزی به واردکننده، با واقعی کردن نرخ ارز و اختصاص مابه‌التفاوت ریالی آن به مصرف‌کنندگان واجد شرایط در انتهای زنجیره مصرف، بسیاری از مشکلات این حوزه را حل‌وفصل کند. عامل دیگر در ناکامی‌های تجاری کشور در دولت دوازدهم فرصت‌سوزی‌های بعد از توافق اولیه برجام بود. در آن مقطع، دست‌اندرکاران اقتصادی با تصور اینکه توافق برجام یک توافق بلندمدت و پایدار خواهد بود، از فرصت به‌وجود آمده برای تعمیق داخلی‌سازی و خودکفایی استفاده نکردند و با از بین رفتن این فرصت دوباره حکایت تجارت و اقتصاد کشور حکایت روز از نو و روزی از نو شد. در واقع کارنامه ناموفق تجاری دولت حسن روحانی که شاید بتواند تجربه‌ای برای دولت‌های آینده باشد، حاصل آمیزه‌ای از مشکلات خارجی، سیاست‌گذاری‌های اقتصادی اشتباه در کنار فرصت‌سوزی‌های تجاری بود.

خودزنی‌های تجاری داشتیم

قدیر قیافه -نایب‌رئیس کنفدراسیون صادرات ایران: حقیقت این است که در ۴ سال اخیر مشکلات بسیاری بر سر راه دولت آقای روحانی وجود داشتند که کنترل آنها خارج از محدوده اختیارات و توان دولت بود و به همین دلیل دولت دوازدهم در حوزه تجارت با مشکلات فراوانی مواجه شد. یکی از تاثیرگذارترین این مشکلات حضور دونالد ترامپ در رأس دولت ایالات متحده بود که با سیاست‌های خود، کشور ما را از نظر اقتصادی تا حد زیادی تحت فشار قرار داد.

عامل دیگری که در این دوره آسیب فراوانی به اقتصاد کشور در حوزه تجارت زد، همه‌گیری ویروس کرونا در ایران و جهان بود که همچنان سایه خود را بر اقتصاد و تجارت جهان انداخته و نمی‌توان آن را از ضعف‌های دولت دوازدهم دانست. اما در کنار این عوامل، بخش قابل‌توجهی از کارنامه ناموفق دولت به‌دلیل قوانین محدودکننده، انحصارآفرین و دستورالعمل‌های ناکارآمد در نظام تجاری کشور رقم خورد که می‌توانست با تدبیر و برنامه‌ریزی‌های مدون به‌شکل مطلوبی مدیریت شود.

این قوانین و دستورالعمل‌ها بخش‌هایی چون واردات، صادرات، کالاهای اساسی و بازارها را تحت تاثیر خود قرار داد تا این ۴ سال یکی از تجربه‌های ناموفق کشور در حوزه تجارت باشد. ما در این دوره درگیر تنگناهایی بودیم که دلیل ایجاد بسیاری از آنها خودمان بودیم و حتی اگر عواملی مانند تشدید تحریم‌ها وجود نداشت، نمی‌توانستیم از ظرفیت‌های موجود کشور در حوزه تجارت استفاده کنیم.

به‌دلیل سیاست‌گذاری‌های نادرست، در این سال‌ها افراد حرفه‌ای زیادی از حوزه تجارت کشور دور و به‌جای آنها افراد تازه‌کاری وارد میدان تجارت شدند که ناکارآمدی و رانت‌خواهی آنها تجارت کشور را بیش از پیش زمین‌گیر کرد.

تجارت امروز دنیا یک تخصص است و نمی‌توان با رفتارهای غیرحرفه‌ای انتظار نتیجه‌ای مطلوب از آن داشت. مقررات و محدودیت‌های صادراتی اعمال شده در این دوره دست و پای صادرکنندگان را بست و در مقطعی که کشور بیش از هر زمان دیگری نیاز به ارزآوری از صادرات غیرنفتی داشت، باعث ناموفق عمل کردن کشور در بخش صادرات شد. البته این مشکل را در بخش واردات بسیاری از مواد و تجهیزات تولید نیز دیدیم که به ناچار به محدودیت واردات انجامید.

آنچه از مجموع عوامل موثر بر کارنامه ناموفق تجارت در دولت دوازدهم برمی‌آید این است که تیم اقتصادی این دولت با هم هماهنگ نبودند و در بسیاری از مقاطع حساس به‌شکل جزیره‌ای و سلیقه‌ای عمل کردند و متاسفانه باید گفت این عملکرد غلط تا امروز نیز ادامه یافته و اگر روند اصلاحی در آن صورت نگیرد، در آینده نیز برای کشور دردسرساز خواهد بود.

جای خالی نظام هدفمند تجاری

حسین محمودی اصل - کارشناس اقتصاد و کارآفرینی: برای بررسی کارنامه تجاری کشور ساده‌ترین روش این است که خروجی تجارت کشور را در نظر بگیریم که البته این روش بدون در نظر گرفتن عوامل موثر بر کاهش یا افزایشی بودن این روند، نتایج چندان دقیقی را به‌دست نمی‌دهد. در روش دیگر می‌توان این کارنامه را با در نظر گرفتن شرایط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی در دوره‌های مختلف مورد بررسی قرار داد که بر این اساس، مولفه‌هایی مثل تحریم، همه‌گیری ویروس کرونا یا امکان نداشتن انتقال پول از طریق بانک‌های خارجی می‌تواند از مولفه‌های موثر باشد. البته راه دیگر برای بررسی عملکرد اقتصاد کشور در حوزه تجارت کنار هم قرار دادن بخش‌های مختلف و موثر در تجارت کشور است که می‌توان با بررسی نحوه عملکرد هر یک و میزان هماهنگی یا ناهماهنگی آنها به یک برآیند کلی از این عملکرد رسید.

حقیقت این است که تحریم و در پی آن افزایش نرخ ارز می‌توانست برای ما فرصتی باشد تا با افزایش صادرات، باعث توسعه تجاری کشور شویم اما ما نتوانستیم در این زمینه نظام‌مند عمل کنیم و به این ترتیب فرصت‌ها را از دست داده‌ایم. بی‌ثباتی در حوزه تجارت و همراه شدن آن با مواردی مثل پیمان‌سپاری ارزی موجب شد در این مدت صادرات مختل شود. این مشکلات در حالی در کشور ما به‌وقوع پیوست که به‌دنبال افزایش نرخ ارز، تولید و واردات با استفاده از ارز ۴۲۰۰ تومانی ازسوی کشورهای همسایه ما به‌عنوان فرصت دیده و محصولات ما با استفاده از یارانه‌های انرژی با نرخی بسیار پایین به کشورهای دیگر صادر شد و ما همچنان از این نوع صادرات خوشحال بودیم. حقیقت این است که با این افزایش نرخ ارز و فرصت ایجادشده، ما می‌توانستیم با ایجاد ارزش افزوده، در فرآیندی ۲ تا ۵ ساله میزان صادرات غیرنفتی کشور را به رقمی بالغ بر ۹۰ میلیارد دلار برسانیم.

اما این شکست از کجا به‌وجود می‌آید؟! به‌عقیده بسیاری از کارشناسان حوزه اقتصاد دلیل ناکامی‌های کشور در حوزه تجارت یک عامل تعیین‌کننده و اساسی است، به‌نام نبود یک نظام هدفمند برای صادرات. بخش‌های مختلف تاثیرگذار در حوزه صادرات کشور برای رسیدن به یک هدف مشترک باید زنجیروار در کنار یکدیگر به فعالیت بپردازند، در حالی که این فعالیت‌ها در نظام اقتصادی و تجاری ما اغلب جزیره‌ای و منفرد است. در عین حال این دولت و بخش دولتی است که تصمیمات خود را به بخش خصوصی تحمیل می‌کند، ملاحظات سیاسی در تصمیم‌گیری‌های تجاری و اقتصادی کشور بیشترین نقش را دارند و حتی انتخاب‌ها در سطوح مدیریتی برمبنای همین نوع نگاه شکل می‌گیرد و در نتیجه حاصل کار این است که به‌جای اینکه افراد شایسته و کاربلد انتخاب شوند، افرادی به کار گرفته می‌شوند که تصمیمات و خروجی سیستم آنها سیاسی و به نفع یک جناح است.

البته آنچه که علاوه بر این موارد درباره عملکرد تجاری کشور می‌توان به آن اشاره کرد، موضوع تفکیک وزارتخانه عریض و طویلی مثل وزارت صنعت، معدن و تجارت است که مدت‌ها به‌طور جدی مطرح بوده و موافقان و مخالفان خاص خود را نیز دارد. جدا از درست یا نادرست بودن چنین تصمیمی، پرداختن به این موضوع سبب شد بخش‌های مربوط نتوانند روال کار خود را به‌صورت منطقی پی بگیرند و مدیران نیز در فکر رایزنی‌های لازم برای جایگاه جدید سازمانی خود باشند. در این باره باید گفت طرح تفکیکی اینچنینی یا نباید از ابتدا مطرح می‌شد یا اینکه وقتی مطرح شد، به سرانجام می‌رسید تا در طول این مدت به این شکل وارد روند فرسایشی نشود.

> مقررات و محدودیت‌های صادراتی اعمال شده در دولت دوازدهم دست و پای صادرکنندگان را بست و در مقطعی که کشور بیش از هر زمان دیگری نیاز به ارزآوری از صادرات غیرنفتی داشت، باعث ناموفق عمل کردن کشور در بخش صادرات شد

سخن پایانی...

باوجود تمام مشکلات بیرونی که در سال‌های اخیر به اقتصاد کشور تحمیل شده و عواملی که کنترل آنها در اختیار دولتمردان کشور نبوده، تقریبا همه کارشناسان اقتصادی و فعالان حوزه تجارت بر این باورند که ریشه بسیاری از ناکامی‌های این سال‌های کشور در حوزه تجارت، ناکارآمدی برنامه‌ها و سیاست‌های اتخاذ شده از سوی دولت بوده است. موضع‌گیری‌های اشتباه، مدیران ناکارآمد، دستورالعمل‌های خلق‌الساعه، قوانین سلیقه‌ای، امضاهای طلای، عملکرد جزیره‌ای، برنامه‌های مقطعی، دیپلماسی اقتصادی نادرست، فرصت‌سوزی‌های اقتصادی و بسیاری عوامل دیگر، از مهم‌ترین مواردی است که فعالان حوزه تجارت به‌عنوان عوامل ناکامی تجارت کشور در ۴ سال گذشته برمی‌شمارند. گرچه هیچ یک از عوامل ذکرشده و تاثیر آنها در عملکرد ناموفق تجاری کشور قابل‌انکار نیست اما طرح این پرسش در این باره ضروری به‌نظر می‌رسد که آیا باتوجه به ساختارهای تجاری و اقتصادی کشور، اگر فرد دیگری جای حسن روحانی می‌نشست، نتایجی غیر از این به‌دست می‌آمد؟! به‌بیان دیگر آیا چارچوب‌های کلی و بسترهای موجود حوزه تجارت کشور در این چند دهه به‌شکلی بوده که قرارگیری نفرات متفاوت در مسند قدرت اجرایی، نتیجه‌ای جز آنچه امروز با آن مواجهیم را برای کشور رقم بزند؟! باوجود تمام ناکارآمدی‌های ذکرشده درباره دولت دوازدهم، به‌نظر می‌رسد برای رسیدن به نتایج مطلوب، علاوه بر بکارگیری ابزارهای اجرایی درست، دولت سیزدهم باید برنامه‌ریزی ریشه‌ای برای کلیات اقتصاد کشور انجام دهد تا اگر تحریم و همه‌گیری دیگری رخ داد، تجارت کشور برای تامین نیازهای اساسی شرایط بهتری داشته باشد.

یادداشت

در تجارت به مدیریت منابع نیاز داریم

محمدرضا مودودی/ کارشناس اقتصاد و سرپرست پیشین سازمان توسعه تجارت کشور

ایراد اساسی وارده به ساختار دولت در دوره یازدهم و دوازدهم، این است که باوجود اینکه در این سال‌ها -جز در دوران تشدید تحریم- توانست منابع مالی فراوانی را جذب کند، برای مدیریت این منابع برنامه مشخصی نداشت که متاسفانه این امر باعث شد بخش عمده‌ای از این منابع در طرح‌هایی مثل ارز ۴۲۰۰ تومانی هدر برود.

در دولت آقای روحانی که نگاهی انتقادی به دولت‌های پیش از خود داشت، انتظار می‌رفت درباره این منابع سرشاری که بخش عمده آن می‌توانست باعث تسریع و بهبود چرخش چرخ‌های اقتصاد کشور شود، تصمیم‌گیری مناسبی شود که متاسفانه این موضوع تحقق پیدا نکرد و تقریبا هیچ پروژه بزرگ و عظیمی را استارت نزدیم که بتواند بار سنگین صادرات غیرنفتی کشور را به دوش بکشد و همچنین برنامه مشخصی برای تنوع‌بخشی به سبد محصولات صادراتی خود یا فرصت‌سازی برای ایجاد اشتغال با نگاه بین‌المللی و جهانی شدن نداشتیم، در حالی که ما نمونه موفق این نوع سرمایه‌گذاری‌ها را در دولت‌های هفتم و هشتم داشتیم که در آن سنگ بنای پتروشیمی‌ها گذاشته و باعث شد امروز بالغ بر ۲۰ میلیارد دلار از صادرات غیرنفتی ما به محصولات پتروشیمی تعلق بگیرد.

این موارد نشان می‌دهد بخش اقتصاد این دولت در مدت تصدی خود یا بد عمل کرد یا اصلا برنامه‌ای برای رسیدن به این اهداف نداشت.

ما در دیپلماسی اقتصادی نیز در این دوره بسیار بد، ضعیف و بی‌برنامه عمل کردیم. دیپلماسی اقتصادی ما در عرصه بین‌الملل به‌شدت افت پیدا کرد؛ تعداد رایزنان بازرگانی ما کاهش یافت؛ اهمیت و ارزش این نقش نادیده گرفته شد و موسسات و سازمان‌هایی که متولی این بخش بودند افت کردند و متاسفانه یک عقبگرد تاریخی را در حوزه تجارت خارجی تجربه کردیم که شاید در طول ۲ دهه گذشته که صادرات و نقش آن به‌شدت مطرح بوده، بی‌سابقه باشد؛ تازه باید به این موضوعات سیاست ارزی دولت را بیفزاییم.

در حوزه سیاست‌های بین‌الملل موضوع دیگری که در زمینه اقتصاد مطرح است این است که در شرایطی که برجام در حال پیشرفت بود، تیم در نظر گرفته شده افراد اقتصادی قدرتمندی را با خود همراه نداشتند تا لااقل از لحاظ حقوقی شرایطی را در قراردادها اعمال کنند که باعث شود وضعیتی را که بعد از لغو برجام تجربه کردیم، نمی‌کردیم.

ما در این مدت پیمان‌های بین‌المللی را جدی نگرفتیم و قرارداد بین‌المللی مهمی را حتی با همسایگان نیز منعقد نکردیم و شعار توسعه صادرات به همسایگان یک شعار توخالی بود، زیرا هیچ تغییری در این ارتباطات ندیدیم و حتی امسال میزان آن کمتر از سال‌های قبل شد.

ایراد دیگر و بزرگ‌تر در دولت اخیر شاید اعمال سیاست‌های ارزی بود و به‌نظر می‌رسد دولتمردان در این بخش هم فاقد یک رویکرد مشخص و یک برنامه مدون هوشمند بوده باشند. در این دوره شاهد بودیم که چون دولت فقط مدیریت نرخ ارز را مد نظر داشت، تمام نظام اقتصادی کشور مختل و دچار چالش شد.

وقتی به بررسی برآیندها در این دوره می‌پردازیم، می‌بینیم نمره دولت در این بخش به‌شدت کمتر از حد نصاب است و سیاست‌های ارزی اعمالی نه باعث شد که چرخ‌های اقتصاد ما به گردش در آید، نه ساماندهی فضای تجارت بین‌الملل ما را به‌دنبال داشت و نه باعث شد که پول و ارز حاصل از صادرات به چرخه اقتصاد بازگردد و از همه بدتر اینکه هدف اصلی سیاست‌گذاران این حوزه در مدیریت و متعادل نگاه داشتن نرخ ارز نیز بی‌نتیجه ماند و محقق نشد و ما در این دوره شاهد بیشترین افت تاریخی ارزش پول ملی کشور در مقابل ارز بودیم.

دولت دوازدهم در کنترل بازار موفق نبود

روزهای خاکستری بازار

پیمان صفردوست: **بازار در دولت دوازدهم پرحاشیه‌ترین سال‌های خود را سپری کرد و باوجود تلاش‌های فراوانی که صورت گرفت، این بخش از اقتصاد به‌درستی مدیریت نشد.**

عده‌ای دلیل اصلی نابسامانی بازار کشور در سال‌های اخیر را مشکلاتی مانند تحریم‌ها و همه‌گیری ویروس کرونا در کشور می‌دانند اما در مقابل بسیاری از کارشناسان این نابسامانی را حاصل سیاست‌های نادرست می‌دانند که در صورت اصلاح می‌توانست روزهای بهتری را برای اقتصاد بازار و همچنین رفاه مردم رقم بزند. روزنامه صمت در گزارش امروز خود نظر برخی کارشناسان را درباره دلایل ناموفق بودن دولت حسن روحانی در اقتصاد بازار جویا شده که شرح آن را در ادامه می‌خوانید:

عکس: آیدا فریدی

چوب برنامه‌های اشتباه را خوردیم

میرهادی رهگشای، کارشناس اقتصاد درباره عملکرد چهارساله دولت دوازدهم در حوزه بازار در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: فرصت‌هایی که در این دوره از دولت سوزانده شد، می‌توانست با برنامه‌ریزی صحیح، علاوه بر رونق بازار داخلی، تجارت خارجی کشور را نیز به نتایج مطلوبی برساند. فعالیت دولت در دوره اخیر، تفاوت حائزاهمیتی نسبت به دوره‌های پیش از آن نداشت و در کل در حوزه اقتصاد و تجارت ناموفق بوده است. رهگشای در این باره خاطرنشان کرد: انتظار فعالان و کارشناسان حوزه اقتصاد از دولت دوازدهم این بود که باتوجه به تجربیات چهارساله پیش از آن، برنامه‌های اجرایی را به‌شکل منسجم‌تری مدیریت کند تا به نتایج مطلوب‌تری برسد اما به‌وضوح مشخص است که ما در ۴ سال اخیر مشکلات بسیار زیادی در حوزه بازار داشتیم که می‌شد به‌شکل مطلوب‌تری ساماندهی شود؛ مشکلاتی که همه بخش‌های واردات، تولید و توزیع را درگیر خود کرده است. وی در این باره خاطرنشان کرد: دولت در حوزه بازار به‌هیچ وجه عملکرد خوبی نداشت و در این مدت با حالت مطلوب فاصله زیادی گرفت. در حوزه بازار در این مدت می‌شد با در نظر گرفتن موقعیت اقتصادی و سیاسی، سیاست‌گذاری‌های مطلوب‌تری اتخاذ شود. این کارشناس اقتصاد در ادامه افزود: شاید یکی از اولویت‌های عملی در این حوزه بازنگری و اصلاح هوشمندانه‌تر تعرفه‌های تجاری و در نظر گرفتن نقش تولیدکنندگان داخلی در نوع و میزان واردات کشور باشد؛ موضوعی که هنوز کار منسجمی در زمینه آن انجام نشده است. دولت و دستگاه‌های اجرایی می‌توانستند برای افزایش تولید داخلی کشور و جلوگیری از مشکلات، قانون حداکثر استفاده از توان تولید داخل را اجرایی کنند تا تولیدکنندگان داخلی بتوانند محصولات تولیدی خود را جایگزین نمونه‌های خارجی کرده، سهم خود را از بازارهای داخلی در اختیار بگیرند و حتی به این ترتیب راهی به بازارهای کشورهای قابل‌دسترس به‌ویژه همسایه‌ها باز کنند. رهگشای در پایان گفت: آنچه از فعالیت‌های دولت در حوزه اقتصاد بازار در ۴ سال اخیر برمی‌آید این است که تکیه دولت به برنامه‌های نادرستی مثل تعیین نرخ دستوری و دوری از سیستم‌های قابل اجرا، باعث ایجاد بازار چندنرخی و تحمیل فشارهای مضاعف بر مصرف‌کنندگان شد.

دولت خلف‌وعده کرد

اصغر طاهری‌پور، رئیس اتاق اصناف ارومیه درباره عملکرد دولت دوازدهم در حوزه بازار و اصناف در گفت‌وگو با صمت عنوان کرد: ما می‌دانیم که در این دوره، دولت با مشکلات فراوان اقتصادی مواجه بود و رویارویی با ویروس کرونا بار مضاعفی را بر دوش دست‌اندرکاران گذاشت اما نمی‌توان با این توجیه خلف‌وعده‌های دولت را که باعث ناامیدی اصناف شد، نادیده گرفت. طاهری‌پور در این باره تأکید کرد: اصناف در دوره شیوع ویروس کرونا با تمام امکانات به همراهی با دولت و پروتکل‌های بهداشتی آمدند و دولت نیز وعده حمایت از آنها را داد، اما آنچه اصناف در پایان با آن مواجه شدند، هزینه‌هایی بود که در تمام مدت از جیب‌شان پرداخت شد. وی درباره حمایت‌های دولت در دوران کرونا تصریح کرد: در این مدت نه‌تنها کمک شایان‌توجهی ازسوی دولت به اصناف اختصاص پیدا نکرد، بلکه نهادهای دولتی مثل بیمه و مالیات حتی حاضر نشدند از حقوق قانونی خود یک گام عقب بنشینند. رئیس اتاق اصناف مرکز آذربایجان‌غربی با اشاره به مشکلات اصناف در مدت همه‌گیری ویروس کرونا در کشور خاطرنشان کرد: ریشه بسیاری از مشکلات فعلی در بازار کشور همین خلف‌وعده دولت در حمایت از اصناف است. تعطیلی‌هایی که تنها به اصناف تحمیل شد و در مقابل تخفیفی را برای آنها در هزینه‌های جاری به‌همراه نداشت، به‌تدریج بازار را به سمت ورشکستگی سوق داد و مشکلات بسیاری را برای معیشت قشر عظیمی از جامعه ایجاد کرد. طاهری‌پور در پایان گفت: در هر حال با در نظر گرفتن موارد ذکرشده و موضوعاتی مثل قیمت‌گذاری‌های دستوری و تورم، نمی‌توان به دولت در حوزه بازار نمره قبولی داد.

همکاری با اصناف لازم بود

قاسم‌علی حسنی، دبیر اتحادیه بنکداران مواد غذایی درباره عملکرد دولت دوازدهم در حوزه بازار در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: سال‌های زیادی است که اصناف در کنار دولت‌ها در ایجاد تعادل و توازن در بازار نقش‌آفرینی می‌کنند اما گویا دولت‌ها نمی‌خواهند این قشر عظیم از اقتصاد را در کنار خود به‌عنوان همکار بپذیرند و مدام در حال رقابت با فعالان این حوزه در بخش خصوصی هستند. حسنی در این باره افزود: یکی از مشکلات بزرگ در ۴ سال اخیر، به‌ویژه پس از تشدید تحریم‌ها، واردات کالاهای اساسی و تامین مایحتاج مصرف‌کنندگان بود که دیدیم در مقاطعی، دولت در این زمینه با چالش‌هایی بزرگ مواجه شد و کمبود کالا در بازار گرانی‌ها و گرانفروشی‌هایی را نیز به‌دنبال داشت. وی در این باره افزود: دولت اگر به بخش خصوصی به چشم همکار نگاه می‌کرد و در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها از ایده‌های آنان نیز کمک می‌گرفت، می‌توانست با استفاده از قابلیت‌های بخش خصوصی در واردات مشکلات خود را به‌نحو مطلوب پشت سر بگذارد. دبیر اتحادیه بنکداران مواد غذایی همچنین خاطرنشان کرد: متاسفانه دولت در این سال‌ها بخش خصوصی را رقیب خود در بازار تلقی کرده و همین امر باعث به‌وجود آمدن مشکلاتی در حوزه بازار شده است. در مجموع به‌نظر می‌رسد باوجود تمام مشکلات خارجی مثل تحریم‌ها، دولت دوازدهم می‌توانست این دوران را با همکاری بیشتر با بخش خصوصی با مشکلات کمتری پشت سر بگذارد.

از بخش خصوصی حمایت نشد

علی اژدرکش، رئیس کمیسیون اقتصادی اتاق اصناف تهران نیز در این باره در گفت‌وگو با صمت تاکید کرد: ثبات به‌عنوان مهم‌ترین اولویت اقتصادی دولت در حوزه بازار همواره موردتوجه بوده و نخستین و مهم‌ترین اولویت در بازار کسب‌وکار همین ایجاد ثبات است و تجربه نشان داده که بی‌ثباتی در حوزه اقتصاد دیر یا زود به از بین رفتن تولید آن جوامع می‌انجامد و کشور ما در حال حاضر در این شرایط قرار دارد. وی در این باره عنوان کرد: دولت می‌توانست برنامه‌های اجرایی کشور را با استفاده از نظرات کارشناسان اقتصادی، در جهت اهداف اقتصادی کشور قرار دهد، این در حالی است که برخی طرح‌ها و برنامه‌های دولت در این حوزه حتی مغایر با اهداف اقتصادی و تجاری بود؛ موضع‌گیری مقطعی بانک مرکزی در بازگشت ارز حاصل از صادرات یکی از آن موارد بود. این تصمیم باعث شد مواد اولیه وارد نشود، صادرکنندگان به‌دلیل متضرر شدن ارز را عرضه نکنند و صادرات هم کاهش پیدا کرد و به‌جای بهبود وضعیت، به مشکلات دامن زده شد. اژدرکش افزود: کمک و حمایت نهادهای بالادستی در زمینه سرمایه در گردش واحدهای تولیدی و صنعتی یکی از مواردی بود که دولت دوازدهم می‌توانست در آن به‌شکل مطلوب‌تری عمل کند. نهادهای بالادستی می‌توانستند تمرکز خود را بر برطرف کردن این مشکل معطوف کرده و برای تامین سرمایه در گردش واحدهای فعال تلاش کنند که البته این موضوع نیز به‌طور شایسته و درستی مد نظر قرار نگرفت.

سخن پایانی...

تامین بازار یکی از پرچالش‌ترین موضوعات در دولت دوازدهم بود؛ موضوعی که در نهایت به کاهش ارزش پول ملی، تورم، کوچک شدن سبد خانوارها و کاهش توان خرید مردم منجر شده است.

آگهی تغییرات شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۱۱۹۱۲۳ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۷۶۲۴۷۱ به استناد صورتجلسه هیئت مدیره مورخ ۱۴۰۰،۰۱،۲۴ تصمیمات ذیل اتخاذ شد : آقای خدایار کریم نژاد سرخی با شماره ملی ۲۲۵۹۳۰۹۳۰۵ بجای آقای محمد حسن قمی به عنوان نمایندہ شرکت صندوق بیمه سرمایه گذاری فعالیت های معدنی با شناسه ملی ۱۰۱۰۲۲۲۹۲۱۶ در هیأت مدیره برای بقیه مدت تصدی هیات مدیره منصوب گردید. سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران(۱۱۷۴۰۰۲)

آگهی تغییرات شرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران شرکت سهامی خاص به شماره ثبت ۱۱۹۱۲۳ و شناسه ملی ۱۰۱۰۲۷۶۲۴۷۱ به استناد صورتجلسه هیئت مدیره مورخ ۱۴۰۰،۰۲،۲۰ تصمیمات ذیل اتخاذ شد : امضای اوراق بهادار، اسناد تعهدآور و قراردادها، چک ها و نیز انجام عملیات بانکی (نحوه برداشت) در مجتمع معدنی سرب و روی انگوران در چارچوب ضوابط قانونی و اختیارات تفویض شده با امضای آقای امید فلاح به شماره ملی ۱۸۱۹۴۷۱۱۵۲ یا آقای بهمن کارگر به شماره ملی ۱۵۳۲۵۲۲۷۱۱ (به عنوان امضای اول) به اتفاق امضای آقای علیرضا شاهرضائی به شماره ملی ۳۹۳۴۵۳۹۲۵۴ یا آقای حسن جباری به شماره ملی ۵۸۹۹۶۲۲۲۹۶ (به عنوان امضای دوم) همراه با مهر مجتمع معدنی سرب و روی انگوران معتبر است
سازمان ثبت اسنادواملاک کشور اداره ثبت شرکت ها و موسسات غیرتجاری تهران(۱۱۷۴۰۰۴)

با ماسبک زندگی اقتصادی را گسترش دهید
www.Gostaresh.news

نوبت اول
شناسه ۱۱۷۴۱۰۷

شرکت ملی گاز ایران
شرکت پالایش گاز شهید هاشمی‌نژاد
(S.G.P.C)

فراخوان ارزیابی کیفی مناقصه عمومی
(یک مرحله‌ای)

۱- شماره و موضوع مناقصه: مناقصه شماره ۴۰۰۰۳۷۶ (خدمات سرویس‌های تعمیراتی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی‌نژاد) با شماره فراخوان ۲۰۰۰۰۹۲۱۳۴۰۰۰۰۷۸ در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد).
۲- نام و نشانی مناقصه‌گزار: استان خراسان رضوی- کیلومتر ۱۶۵ جاده مشهد/سرخس- شرکت پالایش گاز شهید هاشمی‌نژاد.
۳- شرایط مناقصه‌گر: کلیه شرکت‌های دارای پایه ۵ (پنج) رشته نفت و گاز از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا دارا بودن رتبه ۷ (هفت) گواهینامه تایید صلاحیت اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی در کد فعالیت ۲- تعمیر و نگهداری و کد فعالیت ۷- امور تاسیساتی (دارا بودن هر دو کد فعالیت الزامی می‌باشد) که در ارزیابی کیفی مرتبط، امتیاز لازم را وفق معیارهای اعلام شده کسب نمایند.
۴- مهلت و آدرس دریافت اسناد: حداکثر تا ساعت ۱۹ مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۰۴، متقاضیان می‌توانند از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت(سامانه ستاد) به آدرس https://www.setadiran.ir اسناد استعلام ارزیابی کیفی را دریافت و در مناقصه شرکت نمایند. لازم به ذکر است کلیه مراحل برگزاری مناقصه از جمله ارزیابی کیفی (از دریافت و تحویل اسناد استعلام ارزیابی کیفی تا ارسال دعوتنامه جهت سایر مراحل مناقصه) و سایر مراحل مناقصه، از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (سامانه ستاد) انجام خواهد شد. بدیهی است اسناد مناقصه پس از برگزاری فرآیند ارزیابی کیفی به مناقصه‌گران تایید شده از طریق سامانه ستاد ارسال خواهد شد.
متقاضیان بعد از دریافت استعلام ارزیابی می‌بایست حداکثر تا ساعت ۱۹ مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۱۸ استعلام ارزیابی تکمیل شده را به همراه مدارک مورد نیاز در سامانه مذکور بارگزاری و ارسال نمایند.
۵ - برآورد مناقصه: مبلغ ۸۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (هشتاد میلیارد ریال)در مدت پیمان.
۶- زمان گشایش پاکت‌ها: پاکت‌های مناقصه راس ساعت ۱۰ مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۳۱ در حضور پیشنهاد دهندگان و با حداقل ۳ پیشنهاد قیمت گشایش خواهد یافت. لازم به ذکر است تاریخ اعلام شده درخصوص گشایش پیشنهادهای قیمت قطعی نبوده و با توجه به روند ارزیابی کیفی امکان تغییر تاریخ وجود خواهد داشت.
تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۰/۰۵/۱۶ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۰/۰۵/۱۹
روابط عمومی شرکت پالایش گاز شهید هاشمی‌نژاد

آگهی دعوت مجمع عمومی عادی سالیانه
شرکت سپاهان شیمی (سهامی خاص) به شماره ثبت ۳۸۰۶ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۴۸۶۱۷
بدین‌وسیله از کلیه سهامداران یا نماینده قانونی آنها دعوت می‌گردد تا در جلسه مجمع عمومی عادی سالیانه شرکت سپاهان شیمی (سهامی خاص) شماره ثبت ۳۸۰۶ و شناسه ملی ۱۰۲۶۰۲۴۸۶۱۷ که در روز یکشنبه ۱۴۰۰/۰۵/۳۱ راس ساعت ۱۱ صبح در محل شرکت واقع در اصفهان، خیابان شیخ بهایی، خیابان اردیبهشت جنوبی، پلاک ۱۳۲، مجتمع پگاه، واحد همکف غربی کدپستی ۸۱۳۴۹۷۵۷۹۱ تشکیل می‌گردد، حضور بهم رسانند.
دستور جلسه:
۱- استماع گزارش هیات‌مدیره و گزارش بازرس قانونی شرکت.
۲- تصویب صورت‌های مالی و ترازنامه منتهی به سال ۱۳۹۹.
۳- انتخاب اعضای هیات‌مدیره.
۴- انتخاب بازرسان قانونی شرکت.
۵- انتخاب روزنامه کثیرالانتشار به منظور درج آگهی و اعلامیه‌های آتی شرکت.
۶- سایر مواردی که در صلاحیت مجمع عمومی عادی سالیانه باشد.
هیات‌مدیره شرکت سپاهان شیمی

گزارش تحلیلی

در بررسی راه‌های جلوگیری از مهاجرت نخبگان مطرح شد

تمرکز بر ظرفیت‌های بدون استفاده انسانی

مهاجرت نخبگان از دهه ۴۰ شمسی در ایران شدت بیشتری پیدا کرد. در آن زمان تعداد زیادی از دانشجویان ایرانی در خارج از کشور تحصیل می‌کردند و بسیاری از آنها پس از اتمام تحصیل به کشور بازنمی‌گشتند. برخی از این افراد به دلیل فعالیت‌های سیاسی در دوره دانشجویی خود و در کنفدراسیون جهانی دانشجویان ایرانی از این کار سر بازمی‌زدند و برخی دیگر ترجیح می‌دادند در کشورهای توسعه‌یافته به کار و زندگی خود ادامه دهند. این مسئله در سال‌های پس از انقلاب هم ادامه داشت. اگر در دهه اول انقلاب جنگ و بی‌ثباتی‌های سیاسی عامل اصلی مهاجرت در کشور بود اما پس از آن نبود امکانات کافی به مهم‌ترین دلیل تمایل به مهاجرت از کشور تبدیل شد.

مراد راهداری، عضو هیات‌علمی دانشگاه در گفت‌وگو با صمت با رد این باور که مهاجران کشور را افراد بدون علاقه به میهن معرفی می‌کنند، تاکید کرد: در کشوری که تعداد بیکاران واقعی آن به ۲۰ میلیون نفر می‌رسد نمی‌توان انگشت اتهام را به سوی مهاجران بلند کرد. این را زمانی می‌توان ادعا کرد که نرخ بیکاری ایران کمتر از ۴ درصد باشد. او معتقد است محیط‌زیست کافی برای نخبگان در کشور وجود ندارد و تصریح کرد که جاذبه کشورهای پیشرفته در مقابل سیاست‌های دافعه‌دار در ایران مهم‌ترین عامل افزایش مهاجرت هستند. متن کامل گفت‌وگو با او را در ادامه می‌خوانید.

هر انسانی برای اینکه بتواند به شکوفایی برسد نیاز به محیطی آماده دارد. تخصص هم پس از مدتی تبدیل به بخشی از هویت و ماهیت فردی می‌شود و دیگر فرد نمی‌تواند به‌راحتی از آن دست بکشد

◉ دو نوع فرار سرمایه در ایران مطرح شده است. فرار سرمایه مادی و سرمایه انسانی، کدام‌یک آسیب‌های بیشتری برای کشور دارد؟

به طور کلی این امر مشخص است که هر دو این فرارها کشور را با مشکل مواجه می‌کند و تاثیرات منفی برای جامعه خواهد داشت اما مسلم است که فرار سرمایه انسانی خسارات به مراتب بیشتری به بار خواهد آورد چراکه انسان تنها تولیدکننده پول و ثروت‌های مادی است، خلاقیت دارد و این تخصص انسان‌ها است که زایش پول را عملی می‌کند و سبب افزایش بهره‌وری و افزایش شتاب ثروت‌افزایی می‌شود.

اکنون حتی در تعریف توسعه هم به‌شدت بر نقش انسان تاکید و گفته می‌شود توسعه امری است که به دست انسان و در خدمت بهبود شرایط زیست انسان‌ها انجام می‌شود. به این معنا این انسان است که در توسعه اقتصادی-اجتماعی محور همه چیز است و طبیعی است هرچه نیروی انسانی فعال از نظر علمی و تخصصی ضعیف‌تر باشد، هزینه سنگین‌تری برای پیشبرد امور باید بپردازیم.

حال تصور کنید جامعه هزینه ۱۲ سال تحصیل یک فرد تا گرفتن مدرک دیپلم را بپردازد. پس از آن، این فرد برای اینکه از کشور به‌عنوان نخبه و دانشگاهی برود باید حداقل لیسانس داشته باشد یعنی ۱۶ سال تحصیل او با سرمایه‌گذاری جامعه بوده است. این را باید در کنار مهد کودک و انواع آموزشگاه‌هایی که در کشور هستند محاسبه کرد تا به رقم دقیق سرمایه‌گذاری برای هر فرد برسیم.

حال وقتی این فرد متخصص مسیر خروج از کشور را در پیش می‌گیرد و دیگر کشور امکان استفاده از ظرفیت‌های او را ندارد. این خود یک خسارت بزرگ است که متاسفانه هیچ‌گاه در کشور ما به آن توجه کافی نشده است.

◉ به‌عنوان یک مدرس دانشگاه، فکر می‌کنید چرا مهاجرت نیروی متخصص از کشور شتاب می‌گیرد؟

هنگامی که فرد تخصصی پیدا می‌کند نیاز به یک محیط‌زیست برای رشد و نمو دارد. درست مانند گیاهی که برای ادامه حیات و رشد خود نیاز دارد شرایط لازم را داشته باشد تا از مزایای آن هم بشود استفاده کرد. روزنامه‌نگار و خبرنگار برای اینکه بتواند به زندگی خود ادامه دهد باید بتواند بگوید و بنویسد. این برای مهندس، دکتر و دانشمند هم صدق می‌کند.

هر انسانی برای اینکه بتواند به شکوفایی برسد نیاز به محیطی آماده دارد. تخصص هم پس از مدتی تبدیل به بخشی از هویت و ماهیت فردی می‌شود و دیگر فرد نمی‌تواند به‌راحتی از آن دست بکشد. این دست از افراد وقتی متوجه می‌شوند که در ایران امکان فعالیت نخواهند داشت یا اینکه باید از تخصص خود جدا شوند، ترجیح می‌دهند مهاجرت کنند.

◉ انگیزه مهاجرت را چه چیزهایی تشکیل می‌دهند؟

در بحث مهاجرت یک‌سری دافعه وجود دارد و یک‌سری جاذبه. دافعه‌ها اصولا در سرزمین مبدأ وجود دارند و جاذبه‌ها در سرزمین مقصد. درنتیجه هنگامی‌که بخواهیم مسئله مهاجرت را به‌درستی درک و بعد حل کنیم باید ببینیم چه چیزهایی در ایران باعث ایجاد دافعه شده که متعاقب آن بخش بزرگی از متخصصان کشور را سرزمین‌های دیگر جلب می‌کند.

جابه‌جایی جمعیتی قبل از هر چیز با امکاناتی که در کشور مقصد هست اما در مبدأ وجود ندارد، توجیه و منطقی می‌شود. به این ترتیب، اگر می‌خواهیم جلوی این روند رشد مهاجرت نیروهای نخبه و متخصص را بگیریم ابتدا باید بتوانیم زمینه‌های لازم برای حضور و رشد این نیروها در کشور را فراهم کنیم.

منظور من هم از متخصص صرفا مهندسان و دانشمندان علوم نیستند بلکه هنرمندان و روزنامه‌نگاران هم می‌توانند جزو آنها محسوب می‌شوند. حال برای اینکه آنها بمانند باید بستر و محیط‌زیست لازم را فراهم کنیم.

همان‌طور که یک درخت برای ادامه حیات خود نیازمند خاک، کود، آب و آفتاب است، فرد متخصص هم نیازهایی جدی دارد. باید بتواند کار کند، تولید داشته باشد و برای تولیدات او مشتریانی وجود داشته باشند تا او انگیزه لازم برای باقی ماندن را به دست آورد. بنابراین من فکر می‌کنم باید شرایط برای بروز استعداد افراد و همچنین امکان تولید ارزش افزوده برای آنها فراهم شد.

در این صورت به نظر نمی‌رسد نرخ مهاجرت کنونی ادامه داشته باشد و بخش مهمی از کسانی که حاضر می‌شوند زندگی و خانواده خود را ترک و غم غربت را تحمل کنند، دیگر به این دست اقدامات نخواهند پرداخت.

به هر حال مهاجرت نخبگان بزرگ‌ترین سود را به سرزمین مقصد می‌رساند که توانسته بدون هیچ هزینه و سرمایه‌گذاری نیروهای متخصص کشورهای دیگر را جذب و در سرزمین خود امکاناتی برای آنها فراهم کند تا بتوانند پیشرفت کنند و به این ترتیب از ارزش افزوده ایجادشده این اشخاص، سرزمین مقصد نهایت بهره را می‌برد. در طرف دیگر بازنده کشور مبدأ است که منابع خود را صرف نیرویی کرده که هیچ مابه‌ازائی در سرزمین خود نخواهد داشت. از این رو، می‌توانیم بهتر هم متوجه شویم چگونه گفته می‌شود ۷۰ درصد تولید ناخالص در جهان امروز محصول دانایی است. به همین دلیل فرار سرمایه در مقابل فرار مغزها آسیبی ناچیز به حساب می‌آید زیرا پول و زمین و دیگر امکانات تنها سهمی ۳۰ درصدی از کل تولید ناخالص داخلی دارند.

◉ برخی درباره افزایش مهاجرت به کاهش حس وطن‌پرستی در میان نسل جوان اشاره می‌کنند. تا کجا می‌شود با این نظر موافق بود؟

البته ما یک ضرب‌المثل قدیمی داریم که می‌گوید مرغ همسایه غاز است. اما این را زمانی می‌توان به‌عنوان یک اصل و عامل محرک مطرح کرد که امکانات لازم برای یک زندگی شایسته در کشور وجود داشته باشد و باز هم نرخ مهاجرت زیاد باشد وگرنه این توجیه‌تراشی برای یک مشکل بزرگ ملی خواهد بود و بیان آن هم صرفا بی‌اعتمادی نسل جوان را تشدید می‌کند و مهاجرت را افزایش می‌دهد.

◉ به نظر شما اکنون شرایط زندگی در کشور چگونه است؟

هنگامی که بررسی‌ها نشان می‌دهد نرخ بیکاری واقعی در کشور ۲۰ میلیون نفر است، یعنی شرایط مناسب نیست. منظور من از نرخ بیکاری واقعی این است که افرادی که هفته‌ای یکی دو ساعت کار می‌کنند شاغل نیستند و بخش مهمی از جمعیتی که به‌عنوان جمعیت غیرفعال در نظر گرفته می‌شود را هم در خود دارد. به این ترتیب ۲۵ درصد جمعیت کشور در یافتن شغل ناکام هستند.

من به‌عنوان یک مدرس دانشگاه وقتی به آمار ۲۰ میلیون بیکار در کشور می‌رسم دیگر نمی‌توانم یک جوان را به نداشتن تعصب ملی متهم کنم چراکه بسیاری از این افراد حتی از یافتن شغل مناسب هم ناتوان هستند.

من جوانی با مدرک فوق لیسانس دانشگاه امیرکبیر با معدل الف را به یک شرکت لوله‌سازی معرفی کردم.

این فرد باید با حداقل دستمزد زندگی می‌کرد این در حالی است که اولا با رقم حداقل دستمزد فعلی به هیچ وجه نمی‌توان یک زندگی شایسته را اداره کرد و از سوی دیگر این رقم حداقل مزد برای نیروی تحصیلکرده نه‌تنها ناعادلانه است بلکه ستمگرانه هم هست. حال اگر این فرد از کشور برود، من چگونه می‌توانم او را بی‌تعصب به میهن بدانم؟

در مقابل کارفرمایان هم وقتی جمعیت بزرگ ۲۰ میلیون بیکار را در کشور می‌بینند می‌دانند که متقاضی شغل اگر این شغل را انتخاب نکند، کار چندانی هم نمی‌تواند انجام دهد و به همین دلیل به این روش خود ادامه می‌دهند.

◉ دولت ها تا چه اندازه می توانند شرایط را برای این افراد تسهیل کنند؟

من چندان به این باور ندارم که دولت موظف است برای همه جامعه شغل ایجاد کند. درواقع دولت صرفا باید بسترسازی‌های لازم را در اقتصاد انجام دهد تا شرایط عادلانه‌ای در اقتصاد وجود داشته باشد.

به این ترتیب فکر نمی‌کنم یک فارغ‌التحصیل یا متخصص منتظر آگهی جذب نیروی وزارتخانه‌ها بماند و بهتر است ما دانشجویانی را تربیت کنیم که به موازات ورود به بازار اشتغال بتوانند خود کارآفرینی کرده و کسب‌وکارهایی ایجاد و اداره کنند.

اما در مقابل، نباید فراموش کنیم دولت‌ها در ایران نه‌تنها اشتغالزایی کافی نداشتند بلکه در بسترسازی هم به‌شدت ناموفق عمل کردند. رویه‌ها و سیاست‌هایی که دولت‌ها در پیش گرفتند در عمل بسیاری از کارآفرینان کشور را هم به ورشکستگی کشاند. هر جهش نرخ ارز و افزایش نرخ دلار با خود اقتصاد و تولید را به‌شدت متضرر می‌کند. اما در همین مدت دولت‌ها بارها سیاست‌هایی را در پیش گرفتند که در عمل به جهش نرخ دلار و تضعیف قدرت پول ملی منجر شد.

باز به سوال قبلی شما بازمی‌گردم، هنگامی می‌توان مهاجران را به نداشتن عرق به میهن متهم کرد که شرایط کشور عادی و خوب باشد. هنگامی می‌توان چنین ادعایی کرد که نرخ بیکاری کمتر از ۴ درصد باشد.

در آن زمان نه‌تنها مهاجرت توجیه ندارند بلکه منطقی هم نیست اما اکنون چنین ادعایی را طرح کردن صرفا انداختن توپ در زمین مهاجران کشور و مقصر دانستن افرادی است که بخشی از آنها جزو سرمایه‌های کشور بودند و مجبور بودند برای یک زندگی شایسته از کشور بروند.

البته همه مهاجران ایران هم نیروهای متخصص و یکدست نیستند؛ بعضی افراد هستند که از ایران به کشورهای اروپایی مهاجرت می‌کنند و در آنجا مشاغل پیش‌پاافتاده‌ای چون صندوق‌داری را هم می‌پذیرند. به باور من، این افراد اشتباه کردند و گرچه ثبات در ایران به اندازه کشورهای اروپایی نیست اما به هر حال مشاغلی از این دست برای همه در ایران هم می‌تواند وجود داشته باشد. متاسفانه بخش مهمی از این افراد هم مهندسی یا کارشناسی رشته‌هایی را دارند که در ایران نتوانستند با تخصص خود کار پیدا کنند و به دلیل نیافتن شغلی در تخصص خود به مهاجرت دست زدند اما در غربت به مشاغل پیش‌پاافتاده هم تن می‌دهند درحالی‌که در ایران هم می‌توانستند در این مشاغل فعال باشند.

از سوی دیگر بخشی از مهاجران کشور از ابتدای انقلاب تاکنون مهاجران و پناهندگان سیاسی هستند که هوادار حزب یا سازمانی بودند که پس از غیر قانونی شدن آن، هواداران و اعضایش مجبور به ترک کشور شدند یا خبرنگارانی که به دلیل مسائل سیاسی و امنیتی دست به مهاجرت می‌زنند. طبیعی است مهاجرت این افراد دلایل دیگری دارد که بحث آن چندان اقتصادی نیست.

◉ فکر می‌کنید رفتاری که از سوی حاکمیت اعمال می‌شود چقدر موثر است؟

به سیاست‌گذاری‌های دولت در سوالات قبلی پرداختم اما برخی رفتارها هم هستند که از سوی افراد غیرمسئول انجام می‌شود که این نیز در افزایش انگیزه مهاجرت می‌تواند موثر باشد. مثلا یک خانمی در صداوسیما و در یک برنامه تلویزیونی اعلام می‌کند که هر کس نظام و سیاست‌های آن را قبول ندارد از کشور برود. او متوجه نیست تکرار این حرف چقدر نادرست است.

جدا از اینکه چنین ادعایی از سوی کسانی که هیچ مسئولیت امنیتی و سیاسی در کشور ندارند اصلا قابل توجیه نیست و از آن مهم‌تر چنین رویکردی نه با مفاهیم انسانی و نه با مفاهیم اسلامی هم‌خوانی ندارد. متاسفانه هم این حرف بیان شد و هم پس از بیان چنین حرف ناشایستی یک معذرت‌خواهی درست و حسابی و اصولی انجام نشد. حتی به شکل درستی در رسانه‌ها به این رویکرد پرداخته نشد و آن را مورد نقد جدی قرار ندادند.

جالب این است که زمانی این حرف زده شد که یک انتخابات کم‌شور مجلس برگزار شد که مثلا در پایتخت گفته می‌شود کمتر از ۲۰ درصد مشارکت‌کننده داشت.

در این شرایط یک مجری در صداوسیمای ایران به خود اجازه می‌دهد چنین برخوردی انجام دهد.

به هر حال منظور من این است که چه دولت و حاکمیت و چه دیگر عوامل در مجموع محیط‌زیست را تشکیل می‌دهند و همین محیط‌زیست و بستری که وجود دارد افزایش یا کاهش مهاجرت را ممکن می‌شود. در این میان باید توجه داشت افراد خبره نیاز به فضا و اهل قلم نیاز به نوشتن دارند. به این ترتیب، محیط‌زیست فعلی کشور شرایط و توجیه لازم را برای مهاجرت فراهم کرده است.

ابعاد این مسئله البته بسیار بزرگ است و پرداختن به همه این ابعاد در یک مصاحبه ممکن نیست. با این حال به باور من اگر افرادی قصد دارند با این مسئله برخورد کنند بهتر است به جای گرفتن انگشت اتهام به سوی قربانی و مهاجر، به ظرفیت‌های بدون استفاده توجه کنند.

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

مراد راهداری

هنگامی که بررسی‌ها نشان می‌دهد نرخ بیکاری واقعی در کشور ۲۰ میلیون نفر است، یعنی شرایط مناسب نیست

نقش نهادی نشدن علم در مهاجرت نخبگان

پدیده مهاجرت اندیشمندان، متخصصان و نخبگان به کشورهای غربی نخستین‌بار اوایل دهه ۶۰ میلادی در جهان مطرح شد و از دهه ۴۰ شمسی نیز در ایران به‌عنوان یک آسیب ظهور کرد. فرار مغزها از کشورهایی چون ایران، کره و فیلیپین بسیار قابل تامل است به گونه‌ای که در میانه دهه ۷۰ شمسی گفته می‌شد حدود ۲۵ درصد از اتباع ایرانی دارای تحصیلات عالی در کشورهای اتحادیه اروپا زندگی می‌کنند. این رقم برای کره‌ای‌ها و فیلیپینی‌ها به ترتیب ۱۵ و ۱۰ درصد برآورد شده است.

همچنین ۲ دهه قبل صندوق بین‌المللی پول در گزارشی مدعی شد از کشورهای ایران، هندوستان و چین به ترتیب ۱۰۵، ۲۲۸ و ۱۶۵ هزار نفر با تحصیلات عالیه به ایالات متحده مهاجرت کرده‌اند. این تعداد از ایرانیان، جدا از ۳۰۰ هزار مهاجر با تحصیلات ابتدایی و ۴۱ هزار مهاجر با تحصیلات متوسطه است. این امر به جایی رسیده که اوایل دهه ۸۰ شمسی به گفته سفیر وقت کانادا در ایران حدود ۱۸۰ پرونده متقاضی مهاجرت از ایرانیان برای کانادا تشکیل شده بود. همچنین برخی آمارها از تمایل ۳۲ درصد از اعضای هیات‌علمی دانشگاه‌های کشور در اواسط دهه ۸۰ برای مهاجرت خبر می‌داد.

به گزارش صمت به نقل از یک گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به این ترتیب سرمایه اصلی کشورهای در حال توسعه که همان نیروی متخصص این کشورها است، با بهایی ارزان به کشورهای توسعه‌یافته می‌روند و کشورهای در حال توسعه سالانه میلیاردها دلار سرمایه را از راه فرار مغزها از دست می‌دهد.

در مقابل، براساس محاسبات اقتصادی کشورهای صنعتی و توسعه‌یافته با جذب هر فرد تحصیلکرده با مدرک فوق‌لیسانس یا دکترا از کشورهای جهان سوم یک میلیون دلار سود عاید آنها می‌کند. به این ترتیب کشورهای جهان سوم با وجود دارا بودن ۸۰ درصد جمعیت کره زمین، تنها ۲۰ درصد درآمد جهان و یک درصد توان علمی را در اختیار خود دارند. مشکل مهاجرت نخبگان و فرار مغزها به دو عامل درون و برون‌سیستمی برمی‌گردد.

مشکلات درون‌سیستمی عبارتند از کمبود امکانات لازم برای انجام فعالیت‌های علمی و کم بودن درآمد و حقوق. براساس یک گزارش، حقوق یک عضو هیات‌علمی با رتبه استادی در سال ۷۷ نسبت به سال ۵۴ کاهشی معادل ۲۵۳ درصد داشته است. این رقم برای دانشیاران و استادیاران به ترتیب ۲۴۴ و ۲۰۰ درصد بوده است. علاوه‌بر این، برخوردهای نامناسب مدیریت سیستم، وجود مدیران ضعیف در رأس امور اجرایی و بی‌توجهی مسئولان به خواسته‌های اعضای هیات‌علمی‌ها برمی‌گردد. همچنین فشارهای اجتماعی و فرهنگی، مشخص نبودن جایگاه نهاد علم، تنش‌های اجتماعی، انگیزه‌های فردی و عدم نهادمندی علم به‌عنوان یک نهاد اجتماعی قرار دارند. این امر به جایی رسیده که از نظر برخی از صاحب‌نظران عوامل یادشده نه‌تنها موجب فرار مغزها در ایران شده بلکه نخبگانی که در کشور باقی می‌مانند هم دچار انزوا می‌شوند.

آنها معتقدند در شرایطی که نظم هنجاری سنتی سبب می‌شود و نظم هنجاری جدید جایگزین آن نمی‌شود، افراد دچار تردید خواهند شد و قرار مغزها نیز یکی از پیامدهای آن است. مهاجرت نخبگان تنها محدود به آموزش عالی کشور نیست و بخش‌های متنوعی از جامعه را دربرمی‌گیرد. از این رو، باید به این مسئله نگاهی فراتر داشت یعنی فرار مغزها به‌عنوان یکی از نتایج میزان نهادی شدن علم مورد بحث و بررسی قرار بگیرد. برای ایجاد نهادمندی، علم باید با محیط پیرامون خود و از جمله با نهادهای متعدد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، دارای سازگاری و تناسب لازم باشد. ضمن آنکه رشد نهادهای علمی در ایران متاثر از مجموعه عوامل تاریخی، سیاسی و اقتصادی است و از راه تمایز کارکردی صورت نگرفته است پس برقراری ارتباط نهاد علم با موقعیت اجتماعی آن مسئله‌ای پیچیده است.

نهاد علم نیز گرچه بر عناصر شناختی، معرفتی و دانشی تاکید دارد اما به لحاظ کمی دارای مشابهت‌های بنیادی با الگوهای ارزشی و رفتاری است.

نهاد علم به‌عنوان یک خرده‌نظام هنگامی از سطح استقرار و ثبات و نهادینگی بالاتری برخوردار است که در عین استقلال و تمایزپذیری ساختاری از سایر نهادهای اجتماعی دارای ارتباط کارکردی با آنها است. بنابراین نهاد علم در جامعه ضمن اینکه دارای یک استقلال کارکردی است اما با سایر نهادهای اجتماعی، سیاسی و اقتصادی نیز روابط کارکردی دارد که باید این روابط هم مشخص باشند. به این ترتیب قبل از تدوین مجموعه‌ای از سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و راهکارهای اجرایی لازم، ضرورت انجام دادن پژوهش‌ها و مطالعاتی در این زمینه احساس می‌شود. به جای گسترش کمی مراکز علمی و آموزشی در ایران باید مسائل اجتماعی توسعه نهاد علوم مورد پژوهش قرار بگیرد و زیرساخت‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی آن مطالعه شود. پیش از توجه به عوامل سخت‌افزاری و نرم‌افزاری رشد علم توجه به مشکلات سازمان اجتماعی علم است که اولویت و اهمیت بالایی دارد.

روی خط خبر

رتبه برتر شرکت گاز یزد در سلامت اداری

شرکت گاز استان یزد در هفتمین دوره سنجش سلامت اداری شرکت ملی گاز ایران موفق به کسب رتبه برتر شد. به گزارش صمت از یزد، مدیرعامل شرکت گاز استان یزد با تایید این خبر گفت: طبق اعلام امور بازرسی و پاسخگویی به شکایات شرکت ملی گاز ایران و با عنایت به نتیجه حاصل از بررسی مدارک و مستندات رسیده از سامانه مربوطه و نیز استعلام‌های به عمل آمده از واحد آموزش شرکت ملی گاز و واحدهای نظارتی، این شرکت با ۳ درصد افزایش نسبت به دوره قبل در مقایسه با سایر شرکت‌های گاز استانی در سطح برتر قرار گرفته است. علی‌اکبر میدانشاهی در توضیح بیشتر افزود: شرکت ملی گاز ایران در راستای برگزاری هفتمین دوره سنجش سلامت اداری و براساس الگوی تدوین‌شده اقدام به ارزیابی و رتبه‌بندی شرکت‌های گاز استانی برمبنای مدارک و مستندات موجود در شاخص‌های آموزش، قانون‌گرایی، شفافیت، پاسخگویی، شایسته‌سالاری، انضباط اداری و مالی، الگوی مصرف و بهره‌وری، استقرار و توسعه سامانه‌های الکترونیک و فناوری‌های نوین و نظارت و کنترل داخلی کرد که شرکت گاز استان یزد با کسب امتیاز ۹۶.۹ موفق به کسب رتبه برتر شد. این در حالی است که این شرکت طی سال‌های گذشته همواره جزو برترین‌ها و حائز رتبه اول بوده است. وی پرداختن به مفهوم سلامت اداری و راهکارهای موثر در ارتقای آن را با توجه به نقشی که در کارآمدی نهادهای اجرایی خواهند داشت ضروری دانست و افزود: عوامل مختلفی در سالم‌سازی نظام اداری تاثیر داشته که برخی از این عوامل به ساختار نظام اداری و برخی به پیشگیری و مبارزه با فساد مربوط می‌شوند. از این رو، در شرکت گاز استان یزد تلاش کردیم ضمن تبیین مفهوم سلامت اداری، موانع و راهکارهای ارتقای سلامت اداری و عوامل موثری چون ساختار نظام اداری و فرهنگ سازمانی را مورد بررسی قرار داده و با پیاده‌سازی آن سازمان را به سوی بهره‌وری و بهبود مستمر هدایت کنیم. مدیرعامل شرکت گاز استان یزد در پایان کسب این مقام ارزنده را حاصل مساعدت و همکاری مدیران و تمام کارکنان دانست و تصریح کرد: با بررسی نتایج به دست آمده در کمیته سلامت اداری شرکت، اقدامات لازم درباره تقویت نقاط بهبود و شناسایی نقاط ضعف و اتخاذ تدابیر لازم برای تدوین و اجرای برنامه‌ها و پروژه‌های بهبود اقدام لازم صورت خواهد پذیرفت که در این بین آموزش‌های لازم قوانین و مقررات و نظارت بر حسن اجرای آنها می‌تواند به‌عنوان راهکار اصلی در پیاده‌سازی سلامت اداری مد نظر قرار بگیرد.

ضرورت تعامل دانشگاه با صنعت آبفا

مدیرعامل آبفای استان اصفهان در جلسه کمیته راهبردی تحقیقات بر ضرورت تعامل دانشگاه و صنعت آبفا تاکید کرد. به گزارش صمت هاشم امینی در این جلسه با بیان اینکه دانشگاه محل تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر است، گفت: اگر این نیروی انسانی متخصص بتواند دانش و مهارت خود را در عرصه تولید و صنعت به کار ببرد، موجب پیشرفت کشور خواهد شد. وی افزود: ارتباط صنعت و دانشگاه در هر کشوری می‌تواند تاثیری تعیین‌کننده در رشد اقتصاد داشته باشد. بر این اساس، آبفای استان اصفهان برای به‌روز نگه داشتن صنعت، از ظرفیت علمی و تحقیقاتی دانشگاه استفاده می‌کند. امینی اعلام کرد: در سال‌های اخیر ارتباط مستمر صنعت آبفا و دانشگاه در اصفهان بسیار خوب بوده و از طریق آن، بهره‌وری در صنعت افزایش یافته است. مدیرعامل آبفای استان اصفهان به ضرورت انجام تحقیقات در صنعت آبفا اشاره و اظهار کرد: با استفاده از روش‌های علمی، چالش‌هایی که در زمینه تامین و توزیع عادلانه آب و جمع‌آوری، انتقال و دفع فاضلاب وجود دارد باید مورد بررسی قرار گیرد تا شاهد ارتقای خدمات‌رسانی به مردم باشیم.

ساخت دومین مدرسه توسط چادرملو در اردکان

شرکت معدنی و صنعتی چادرملو در راستای ایفای مسئولیت‌های اجتماعی عملیات ساختمانی دومین مدرسه ۱۵ کلاسه در شهرستان اردکان را آغاز کرد. این آموزشگاه زیر نظارت آموزش و پرورش اردکان در منطقه جنت‌آباد ساخته می‌شود. به گزارش روابط‌عمومی شرکت معدنی و صنعتی چادرملو، عملیات ساخت نخستین مدرسه توسط چادرملو تا مرحله توافق با آموزش و پرورش به اتمام رسیده و برای تکمیل آن به سازمان نوسازی و توسعه تجهیز مدارس واگذار شده است. با توجه به کمبود فضاهای آموزشی در شهرستان اردکان، درسال گذشته چادرملو ساخت ۴ مجتمع آموزش هر یک به ظرفیت ۱۵ کلاس درس را برعهده گرفت.

در آخرین روزهای کاری دولت دوازدهم

۸ کیلومتر از آزادراه شرق اصفهان به بهره‌برداری رسید

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

بخش باقی‌مانده آزادراه شرق اصفهان به طول ۸ کیلومتر با حضور وزیر راه و شهرسازی افتتاح شد.

به گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی اصفهان، با حضور محمد اسلامی بخش پایانی آزادراه شهید سردار حجازی (شرق اصفهان) به همراه اتصال جاده اصفهان-نایین در کریدور شرقی-غربی کشور به آزادراه شرق اصفهان افتتاح شد و به بهره‌برداری رسید.

وی در حاشیه این مراسم اظهار کرد: کنارگذر شرق اصفهان بخشی از شبکه آزادراهی شمال جنوب کشور بوده که برای استان اصفهان، استان‌های همجوار و ترافیک عبوری نقش موثری ایفا می‌کند.

وزیر راه و شهرسازی دولت دوازدهم افزود: این آزادراه علاوه‌بر کوتاه کردن طول مسیر، زمان سفر را نیز به مدت دو ساعت کاهش می‌دهد. از این رو، آثاری که برای مردم عزیز اصفهان و استان‌های مجاور دارد قابل‌ملاحظه است.

وی با بیان اینکه ۶۳ کیلومتر از این مسیر افتتاح شده است، گفت: حدود ۳۶ کیلومتر باقی‌مانده تا سه‌راه مبارکه نیز با سرعت مطلوب در دست اجرا قرار دارد. اسلامی با اشاره به اینکه قطعه حدود ۱۰۰ کیلومتری تکمیل‌کننده حلقه گمشده آزادراهی است، اذعان کرد: در امتداد آن آزادراه اصفهان شیراز است که ان‌شاءالله در چند هفته آینده تکمیل می‌شود و به بهره‌برداری می‌رسد.

وی اضافه کرد: این آزادراه ۲۳۰ کیلومتری، علاوه‌بر اینکه ۱۳۰ کیلومتر مسیر را کوتاه می‌کند زمان سفر را نیز به مدت دو ساعت کاهش می‌دهد. که این سلسله اقدامات و برنامه‌ها در شکوفایی اقتصادی در مقیاس ملی، استانی و منطقه‌ای می‌تواند تاثیر ژرف و ماندگار داشته باشد.

همچنین مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان گفت: ۳۰کیلومتر از پروژه آزادراه شرق اصفهان با سرعت مطلوب در حال ساخت است و در سال آینده به بهره‌برداری می‌رسد.

علیرضا قاری قرآن، مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان در گفت‌وگو با خبرنگار پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی در حاشیه مراسم افتتاح ۸ کیلومتر از بخش پایانی آزادراه شرق اصفهان که با حضور وزیر راه و شهرسازی انجام شد، اظهار کرد: این بخش از پروژه حدفاصل فرودگاه تا جاده نایین (مشرف به باغ رضوان اصفهان) است.

وی افزود: هزینه اجرای این فاز از پروژه موسوم به بخش پایانی آزادراه شهید سردار حجازی به همراه اتصال جاده اصفهان-نایین در کریدور شرقی-غربی کشور به آزادراه شرق اصفهان، افزون‌بر هزار و ۵۲۰ میلیارد ریال بوده است.

مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان بیان کرد: تکمیل این بخش از پروژه به همراه احداث دو پل بزرگ فولادی، یک پل بزرگ بتنی و اتصال کریدور شرقی-غربی به کریدور شمالی-جنوبی کشور بوده است.

وی اضافه کرد: این پل‌ها شامل پل فرودگاه با دهانه ۷۶ متر، پل بتنی قهجاورستان با دهانه ۲۸ متر و پل نایین با دهانه ۷۶ متر است.

قاری قرآن با بیان اینکه فاز اول آزادراه شرق اصفهان به طول ۶۳ کیلومتر سال ۱۳۹۹ مورد بهره‌برداری قرار گرفت، عنوان کرد: اعتبار هزینه‌شده برای این میزان از پروژه ۱۱هزار و ۹۵۰ میلیارد ریال بوده است.

وی اضافه کرد: ادامه مسیر حدود ۳۰ کیلومتر تا شهر بهارستان در حال ساخت و تکمیل است که به لطف خدا در سال آینده و در دولت بعدی افتتاح می‌شود.

مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان اذعان کرد: ادامه فاز نهایی این پروژه تا اتصال به آزادراه شیراز حدود ۱۰۰ کیلومتر بوده که در حال انجام فراخوان برای انتخاب پیمانکار هستیم. همچنین در صورت تامین به‌موقع اعتبارات و انتخاب سرمایه‌گذار مناسب این میزان از پروژه حدود دو سال آینده تکمیل می‌شود.

وی تصریح کرد: برای تکمیل این ۱۳۰ کیلومتر، اعتباری بیش از ۲۰ هزار میلیارد ریال نیاز است.

قاری قرآن مهم‌ترین اهداف و مزایای این پروژه را تکمیل بخش مهمی از حلقه گمشده کریدور آزادراهی شمال-جنوب کشور و تسهیل در حمل‌ونقل بار و مسافر استان‌های شمالی کشور به استان‌های اصفهان، فارس، چهارمحال و بختیاری، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد بیان کرد. وی گفت: از دیگر مزایای این پروژه افزایش بهره‌وری آزادراه اصفهان-نطنز-کاشان و اتصال کریدور شرقی-غربی کشور به کریدور آزادراهی شمالی-جنوبی است.

> با حضور محمد اسلامی بخش پایانی آزادراه شهید سردار حجازی (شرق اصفهان) به همراه اتصال جاده اصفهان-نایین در کریدور شرقی-غربی کشور به آزادراه شرق اصفهان افتتاح شد و به بهره‌برداری رسید

> آزادراه ۲۳۰ کیلومتری شرق اصفهان، مسیر را ۱۳۰ کیلومتر کوتاه‌تر می‌کند

راه اندازی ۳۶ واحد تولیدی در شهرک‌های صنعتی سیستان و بلوچستان

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی سیستان و بلوچستان گفت: براساس شاخص‌های ابلاغی سازمان قرار است ۳۶ واحد تولیدی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی سیستان و بلوچستان در سال ۱۴۰۰ راه‌اندازی مجدد شود.

به گزارش صمت از سیستان و بلوچستان، علیرضا راشکی تاکید کرد: از ابتدای سال تاکنون ۵ واحد تولیدی با سرمایه‌گذاری ۹۴ هزار و ۷۰۹ میلیون ریال و اشتغال ۸۷ نفر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان راه‌اندازی مجدد شده‌اند.

وی اظهار کرد: در سال گذشته نیز ۲۱ واحد تولیدی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی سیستان و بلوچستان با سرمایه‌گذاری ۱۹۱۷۹۹ میلیون ریال به چرخه تولید بازگشتند.

رئیس هیات‌مدیره شرکت شهرک‌های صنعتی سیستان و بلوچستان یادآور شد: این تعداد واحد تولیدی توانستند فرصت اشتغال را برای ۳۸۴ نفر به صورت مستقیم ایجاد کنند.

راشکی خاطرنشان کرد: عمده واحدهای تولیدی‌ای که از سال گذشته تاکنون راه‌اندازی مجدد شده‌اند در شهرک‌ها و نواحی صنعتی زاهدان میرجاوه، زاهدان کامبوزیا، زاهدان کارگاهی، کنارک، زابل محمدآباد، خاش، نگور و پسابندر مستقر هستند.

همچنین راشکی در آیین قدردانی از واحد تولیدی اکسیژن نسیم کوثر شهرک صنعتی زاهدان میرجاوه اظهار کرد: این واحد تولیدی از واحدهای تولیدی تعطیل این استان بود که با شروع کرونا و اهمیت کپسول‌های اکسیژن برای بیماران کرونایی سال گذشته به چرخه تولید بازگشت.

وی افزود: اکنون این واحد تولیدی بخش زیادی از نیاز اکسیژن استان را تامین می‌کند و در کنار کادر درمان استان به ایفای نقش خود به گونه‌ای شایسته پرداخته است. رئیس هیات‌مدیره شرکت شهرک‌های صنعتی استان سیستان و بلوچستان یادآور شد: قرار است تسهیلات ارزان‌قیمت به منظور به‌روزرسانی دستگاه‌ها و همچنین توسعه به این واحد پرداخت شود.

راشکی تاکید کرد: علاوه‌بر این، رفع مشکلات این واحد برای صادرات اکسیژن به کشورهای همسایه همچون افغانستان و پاکستان در دستور کار قرار گرفته است.

مدیرعامل شرکت اکسیژن نسیم گستر کوثر گفت: این واحد سال ۹۴ شروع به کار کرد و متاسفانه در سال ۱۳۹۵ به سبب نیاز پایین اکسیژن در استان و همچنین تامین اکسیژن این خطه از استان کرمان تعطیل شد.

حمیدرضا صمدزاده بیان کرد: در آذر سال ۱۳۹۹ دوباره این واحد به چرخه تولید بازگشت. وی افزود: هم‌اکنون با اشتغال ۸ نفر در سه شیفت کاری روزانه ۲۴۰ تا ۲۵۰ کپسول تولید می‌شود و در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرد.

پیشرفت ۶۵درصدی دومین تونل بزرگ استان اصفهان

مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان با بیان اینکه پروژه تونل خوانسار به بوئین-میاندشت ۶۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد، گفت: برای این پروژه تاکنون افزون‌بر ۶۶ میلیارد تومان اعتبار هزینه شده است.

علیرضا قاری قرآن، مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی اصفهان، درباره وضعیت عملیات اجرایی تونل خوانسار-بوئین-میاندشت و میزان پیشرفت فیزیکی این پروژه اظهار کرد: این تونل در کیلومتر ۷ جاده خوانسار به بوئین-میاندشت، در کوه‌های معروف به «پنج‌پنجه» و در ۲ هزار و ۷۰۰ متری از سطح دریا واقع شده است.

وی افزود: با توجه به اینکه جاده اتصالی خوانسار به بوئین-میاندشت دارای شیب‌های طولی و افقی بسیار تند بوده لذا در سال‌های ۹۰ و ۹۱ مطالعاتی روی این محور انجام شد و نهایتا احداث تونل مدنظر قرار گرفت.

مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان با بیان اینکه در سال ۱۳۹۲ عملیات اجرایی احداث تونل خوانسار آغاز شد، گفت: با توجه به اینکه برای احداث این تونل تاکنون دو قرارداد منعقد شده بیش از ۶۶ میلیارد تومان اعتبار هزینه شده است. هدف از اجرای تونل، بهسازی و ایمن‌سازی محور خوانسار به بوئین-میاندشت بوده و بیش از ۶۵ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

مدیرکل راه و شهرسازی استان اصفهان خاطرنشان کرد: تونل خوانسار به بوئین-میاندشت به‌عنوان شاهراه غرب استان اصفهان تلقی می‌شود و ۳ استان اراک-اصفهان-خوزستان را متصل می‌کند که به لطف خدا با اتمام آن مزایایی همچون کاهش میزان تردد از گردنه و زمان سفر و افزایش ایمنی در تردد را به همراه دارد.

معاون امور معادن و صنایع معدنی عنوان کرد

ضرورت تامین برق پایدار برای واحدهای تولید سیمان و فولاد

معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر تاثیرات قطعی برق بر قیمت محصولاتی مانند سیمان و فولاد، تامین برق پایدار و مستمر را لازمه تداوم تولید این واحدها دانست و از کاهش قیمت سیمان در بازار با تامین نسبی برق مورد نیاز صنایع سیمان خبر داد. به‌گزارش شاتا، اسدالله کشاورز در حاشیه بازدید از کارخانه سیمان تهران که به منظور بررسی روند از سر گیری فعالیت این کارخانه (پس از توقف تولید به دلیل قطعی برق) انجام شد، درباره نوسانات قیمت سیمان در کشور گفت: شرایط و محدودیت‌هایی که در تامین برق واحدهای تولیدی به‌ویژه فولاد و سیمان به وجود آمد موجب کاهش تولید و عرضه در بازار و در نتیجه افزایش نرخ این محصول در کشور شد. معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت در ادامه به خشکسالی و مشکلات تولید برق ناشی از کمبود آب و نیز فصل گرما و افزایش مصرف برق در کشور اشاره کرد و افزود: عدم تولید برق توسط توربین‌های برق‌آبی و محدودیتی که در تامین برق مورد نیاز صنایع ایجاد شد، تاثیر منفی در صنایع سیمان و فولاد داشت به طوری که کاهش تولید تا میزان یک‌سوم را به این صنایع تحمیل کرد و شاهد تعطیلی بسیاری از این واحدهای تولیدی بودیم که نتیجه این اتفاق در بازار به صورت افزایش نرخ خود را نشان داد. کشاورز با استناد به صحبت‌های مسئولان وزارت نیرو نسبت به تامین برق واحدهای صنعتی به‌ویژه صنایع فولاد و سیمان ابراز امیدواری کرد و گفت: با تامین برق این واحدها و افزایش تولید، نرخ در بازار نیز کنترل و به روال عادی برمی‌گردد؛ به‌عنوان مثال، همان‌طور که شاهد هستیم در این چند روز که با افزایش نسبی سهمیه مصرف این واحدها و بهبود شرایط توزیع سیمان در منطقه شهر ری، شاهد کاهش قسمت سیمان به محدوده ۴۰ هزار تومان هستیم. وی در پاسخ به سوال امکان پیش‌بینی مشکلات تامین برق و برنامه‌ریزی برای جلوگیری از به وجود آمدن مشکلات فعلی، تصریح کرد: مسئولیت موضوعات مربوط به برق و پیش‌بینی مصرف و تامین برق مورد نیاز کشور برعهده وزارت نیرو است و اگر از قبل در این باره برنامه‌ریزی و اطلاع‌رسانی شده بود واحدهای صنعتی راحت‌تر می‌توانستند نسبت به این مسئله برنامه‌ریزی و مدیریت کنند. براساس گفته‌های معاون امور معادن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت، واحدهای صنعتی نیازمند انجام تعمیر و نگهداری (اورهال) تجهیزات خود به صورت دوره‌ای هستند که این امر مستلزم برنامه‌ریزی است اما مشکلات قطعی برق در این امر اختلال ایجاد کرده است. کشاورز در بخش دیگر صحبت‌های خود با تاکید بر این نکته که تامین برق پایدار برای فعال نگه داشتن خط تولید کارخانه‌های مانند سیمان و فولاد ضروری است، تصریح کرد: اگر برق به صورت پایدار و مستمر و به میزان لازم برای فعال کردن همه بخش‌های مورد نیاز تولید در این واحدها تامین نشود، تولیدی صورت نمی‌گیرد؛ گرم کردن کوره این واحدها آن هم در صورت تامین برق مورد نیاز، حدود ۲۴ ساعت زمان نیاز دارد تا بتواند تولید را شروع کند، بنابراین اگر برق به‌صورت پایدار و مستمر تامین نشود، نه‌تنها تولیدی انجام نمی‌شود که این سرد و گرم شدن کوره و شوک حرارتی که به آن وارد می‌شود موجب تحمیل خسارت و هزینه تعمیر کوره‌ها به واحدهای تولیدی می‌شود.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استاندار مرکزی تاکید کرد

اولویت با حفظ اشتغال واحدهای صنعتی و تولیدی

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری مرکزی گفت: حفظ و تثبیت اشتغال موجود در واحدهای صنعتی و تولیدی این استان در اولویت برنامه‌ها است اما از سویی دیگر مهم‌ترین مشکلات واحدهای تولیدی این استان، تامین نقدینگی و خرید مواد اولیه است.

به گزارش ایلنا سعید فرخی در ستاد تسهیل و رفع موانع تولید استان مرکزی افزود: در سال تولید، پشتیبانی‌ها و مانع‌زدایی‌ها نهادهای اجرایی استان مرکزی مکلف به حمایت از جهش تولید هستند.

وی ادامه داد: تمامی نهادهای اجرایی وظیفه دارند در تحقق برنامه‌های این حوزه مشارکت گسترده و تاثیرگذار داشته باشند و باید متناسب با ماموریت‌ها و وظایف خود در رفع این مشکلات تلاش کنند.

معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری مرکزی اظهار کرد: نهادهای اجرایی و بانک‌های عامل باید نهایت تلاش خود را برای رسیدن به اهداف ترسیم شده در راستای تحقق اهداف جهش تولید به کار گیرند.

فرخی تصریح کرد: فعالان اقتصاد با وجود اعمال تحریم‌های ظالمانه دشمنان و مشکلات اقتصادی کشور تمام تلاش خود را برای افزایش تولید و حفظ اشتغال به کار گرفتند و نهادهای دولتی وظیفه دارند برای تسهیل امور این قشر اقدام کنند. وی بیان کرد: افرادی که در حوزه تولید و اشتغال در بخش‌های مختلف کشاورزی و صنعتی فعالیت دارند، موتور محرکه رشد و توسعه استان و درواقع جهادگر اقتصادی هستند. بنابراین باید از سوی آحاد اقشار جامعه به‌ویژه مسئولان نهادهای اجرایی حمایت شوند.

در گفت‌وگو با فعالان صنایع معدنی مطرح شد:

دولت دوازدهم نمره قبولی نمی‌گیرد

ایـن روزها و به‌دنبال پایان یافتن دوره ۴ سـاله فعالیـت دولت دوازدهم، فرصت مناسبی برای بررسی عملکرد این دولت فراهم آمده است. عملکرد دولت در بخش معدن و صنایع وابسـته بـه آن با توجه به اهمیت و اثرگـذاری این بخش در حوزه اقتصاد، ضروری به‌نظر می‌رسـد. بر همین اسـاس نیز با فعـالان صنایع معدنی در این‌باره گفت‌وگو کرده‌ایم.

بـه اعتقاد اغلب فعالان صنایع معدنـی انتقادهای قابل‌توجهی به عملکرد فعالان صنایـع معدنـی در طول سـال‌های اخیر مطرح اسـت. نبود ثبـات در بدنه وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین بی‌توجهی به نظرات کارشناسـی فعالان صنایع معدنی، اتخاذ تصمیمات غیرکارشناسـی و نادرست، مهم‌ترین انتقادهایی هستند که به روند فعالیت دولت در این حوزه مطرح می‌شود.

عکس: آیدا فریدی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

دوران سلطه دلالان

حسـین چهرگانی، فعال صنعت سـیمان در گفت‌وگو بـا صمت و در ارزیابی عملکرد دولت دوازدهم در بخش معـدن و صنایع معدنی به‌ویژه در حوزه سـیمان، گفت: به اقدامات دولت در بخش سـیمان در مجموع نمی‌توان نمره بالایی داد، چراکه با وجود تلاش‌های فعالان صنعت سـیمان، هنوز به‌واسـطه نرخ‌گذاری دسـتوری، شرایط نامناسـبی بـر روند فعالیـت این صنعت حاکم اسـت و همچنان نرخ این محصول در قالبی دستوری و نامتناسب تعیین می‌شـود. بدین‌ترتیب این محصول ساختمانی از درب کارخانه با نرخ مقطوع و مصوب به فروش می‌رسـد و منفعـت قابل‌توجهی از آن نصیب واسـطه‌ها و دلالان می‌شود؛ بنابراین با این شرایط نرخ‌گذاری صنعت سیمان در بازسازی، نوسازی تجهیزات و ایجاد سود منطقی برای سـهامداران خود با چالش‌های جدی روبه‌رو شده است. ضمن اینکه دولت در تامین برق، سـوخت، مواد معدنی و لجسـتیک موردنیاز صنعت و مسائل اداری نتوانست از این صنعت به اندازه کافی پشتیبانی کند.

چهرگانـی با اشـاره به روند عرضه سـیمان در بورس کالا در چند ماه گذشـته افـزود: فروش این محصول در بورس کالا زمینه شفافیت در قیمت‌ها و حذف واسطه‌ها را فراهم می‌کند؛ در همین حال، سـود حاصل از فروش سیمان از آن تولیدکنندگان می‌شود و بدین‌ترتیب امکان رهایی از قیمت‌گذاری دسـتوری فراهم خواهد شد. البته این اقدام با کمبود برق در کشـور و تامین نشـدن برق موردنیـاز واحدهـای فعال در این صنعت همراه شـده و عملا به مشـکل برخورده اسـت که با صبر و حوصله به شرایط پایداری می‌رسد.

این فعال صنعت سیمان در ادامه خاطرنشان کرد: البته درباره نرخ سـیمان به‌طور سـنتی حساسیتی به اشتباه وجود دارد. با وجود پرمصرف بودن سیمان در فعالیت‌های عمرانی، حداکثر تاثیرگذاری سیمان در نرخ ساخت‌وساز مسکن حدود یک تا ۲ درصد برآورد می‌شود. این درحالی اسـت که نرخ فولاد اثرگذاری به‌مراتب بالاتری در نرخ مسـکن دارد اما حساسیت روی نرخ آن وجـود ندارد. به‌علاوه آنکه نرخ سـیمان و فولاد در دنیا رابطه مشـخصی دارند که این نسبت در کشور ما هیچ‌گاه رعایت نشده است.

چهرگانـی کسـب سـود معقـول از سـوی واحدهـای سـیمانی را رمـز ادامـه حیات این صنایع دانسـت و گفت: متاسـفانه با سـرکوب قیمتـی، فعالان صنعت سـیمان از این رونـد باز ماندند. با وجودی‌که این روند از گذشـته و از دولت‌های پیشین وجود داشـت اما انتظار داشتیم دولت‌ها با ارتقای سطح دانش اقتصادی و تجربیات حاصل در دوره‌های گذشـته، تصمیمات بهتری اتخاذ کنند.

پیشرو با وجود چالش‌ها

وی افزود: صنعت سیمان با وجود تمام چالش‌هایی که در مسیر فعالیت آن ایجادشده، صنعتی پیشرو در کشور است. سیمان عامل عمران و آبادانی است؛ بنابراین غفلت از این صنعت به منزله ایجاد وقفه در روند توسـعه کشور خواهد بود. بر همین اسـاس نیز انتظار داریم دولتمردان و سیاست‌گذاران جدید نگاه مثبتی به این صنعت داشته باشـند و بـا نگاه‌های محـدود، زمینـه پس‌رفت در این صنعت را فراهم نکنند.

بـا محدودیت‌هایی کـه در تامین بـرق و... برای این صنعت ایجاد می‌شـود، به‌دلیل افت تولید ناشـی از آن، اجـرای برنامه‌هـای سـاخت مسـکن رئیس‌جمهوری منتخب با چالش مواجه خواهد شد.

صنعت سیمان در طول سال‌های گذشته توانسته خود را با اسـتانداردهای جهـان در حوزه‌هایی مانند فناوری، کیفیـت، تعمیـرات و نگهداری، محیط‌زیسـت، انرژی، نیروی انسـانی کارآمد و... منطبق کند. این صنعت حتی می‌تواند با صادرات مازاد نیاز کشور در رده صنایع ارزآور برای کشور قرار گیرد.

چهرگانـی با اشـاره به یارانه‌هـای انرژی کـه در اختیار صنایع سـیمان کشـور قرار می‌گیـرد و مابـه‌ازای آن نـرخ این محصول سـرکوب می‌شـود، گفـت: تعییـن تاثیـر یارانـه اختصاص‌یافتـه بـه سـیمان بر نرخ محصول تولیدشـده در این واحدها و سپس نرخ‌گذاری ضروری به‌نظر می‌رسـد. یا حتی می‌تـوان انرژی با نرخ‌های جهانی در اختیار فعالان این صنعت قرار گیرد و تولیدکنندگان نیز بتوانند محصـول خود را در فضایی رقابتی و براسـاس نرخ‌های جهانی به فروش برسانند.

وی در ادامه با اشـاره بـه تصمیمات مقطعی در حوزه سـیمان همچون قطعی برق و آسیب‌هایی که به فعالیت تولیدکنندگان وارد می‌شـود، گفت: هرگاه در کشـور با کمبود برق یا گاز روبه‌رو شده‌ایم؛ صنعت سیمان نخستین قربانی بوده اسـت. در همین حال پیش‌بینی‌های لازم و برنامه‌ریزی برای این شـرایط وجود ندارد که آسیب‌های به‌مراتب بیشـتری را به صنایع وارد می‌کند. در زمستان سـال ۱۳۹۹ شاهد قطع گاز و به‌دنبال آن برق واحدهای سـیمانی کشـور بودیم. روند محدودیت و قطعی برق از خرداد سال ۱۴۰۰ نیز ادامه داشته و التهابات گسترده‌ای را در بازار پدید آورده است.

توقف تولید و التهاب بازار

چهرگانـی در ادامه تأکید کـرد: التهاب کنونی حاکم بر بازار سـیمان از تامین نشـدن برق و توقف یا کاهش قابل‌توجه تولید این محصول نشـأت می‌گیرد. از خرداد، تامین برق صنایع سـیمان در سـاعات پیـک مصرف با محدودیـت همراه شـد و عملا از نیمه تیر شـاهد قطع گسـترده بـرق ایـن صنایع بودیـم؛ بنابرایـن اتهاماتی کـه به نحـوه توزیع این محصول در بـازار یا بورس کالا وارد می‌شـود، نادرسـت هسـتند. هرچند عده‌ای از این آشـفته‌بازار سوءاسـتفاده می‌کنند اما در مجموع مقصر اصلی توقف تولید ناشی از عدم‌تخصیص برق است.

وی افزود: در همین حال شـیوه برخورد شـرکت‌های بـرق منطقه‌ای نیز جـای گلایه‌مندی دارد. تبعیض‌های زیادی درباره تامین شـدن یا نشـدن برق صنایع وجود دارد. لابی‌گری و فشـارهای سیاسـی نقشی اساسی در رونـد تامین برق برخـی واحدهای این صنعت داشـته اسـت. کما اینکه چندی پیش فهرسـتی از شرکت‌هایی کـه برق به آنها تعلق می‌گیرد، منتشـر و با پیگیری‌های انجام‌شده مشخص شد این شرکت‌ها همان‌هایی هستند که محصول خود را در بورس کالا عرضه می‌کنند.

پذیرش واحدهای سیمانی در بورس کالا زمان‌بر است. بسـیاری از تولیدکننـدگان از حدود یـک ماه قبل برای ورود به این بازار اقدام کرده‌اند اما هنوز مراحل اداری آن تکمیل نشده؛ بنابراین چنین تبعیضی در روند تخصیص سیمان اشتباه و تفرقه‌آمیز است و به برخی واحدها ضرر وارد می‌کند. این اقدامات بدون تردید مفسـده‌زا هستند و ضمـن آنکه التهاب در خریدوفروش این محصول را در برخی مناطق کشور افزایش می‌دهد.

وی در پایـان افزود: در چند هفته گذشـته واحدهای سیمانی با برق محدودی که به آنها اختصاص می‌یافت از ذخیره کلینکر خود استفاده کرده و ضمن تولید محصول نهایی، تلاش کردند بخشی از نیاز بازار را تامین کنند اما در حال‌حاضر ذخیره کلینکر بسیاری واحدها پایان‌یافته و باید کوره‌ها روشن شود.

برای راه‌اندازی کوره برق پایدار نیاز است اما متاسفانه کارشناسـان برق منطقه‌ای و مسئولان مرتبط آشنایی با روند تولید سـیمان ندارند و گمان می‌کنند با تخصیص برق چندسـاعته، امـکان تولید فراهم می‌شـود. همین نبود نگاه کارشناسـی نیز آسـیب‌های غیرقابل جبرانی بـه صنایع وارد می‌کند. عجیب‌تر آنکه مسـئولان توانیر در مصاحبه‌هـا از تامیـن برق صنایع خبـر می‌دهند که خلاف واقع است.

> به اقدامات دولت در بخش سیمان در مجموع نمی‌توان نمره بالایی داد، چراکه با وجود تلاش‌های فعالان صنعت سیمان، هنوز به‌واسطه نرخ‌گذاری دستوری، شرایط نامناسبی بر روند فعالیت این صنعت حاکم است

ناکام در هدف‌گذاری

هوشـنگ گودرزی، رئیس سندیکای صنایع آلومینیوم در گفت‌وگـو بـا صمت و درباره ارزیابـی عملکرد دولت دوازدهـم به‌ویژه در حوزه صنعـت آلومینیوم، اظهارکرد: دولت در این سـال‌ها تلاش‌های بسـیاری بـرای بهبود عملکـرد صنعـت آلومینیـوم ترتیب داده اما متاسـفانه هیچ‌کـدام از هدف‌گذاری‌هـا به‌طور کامل محقق نشـد. تولیـد در ایـن صنعت به‌انـدازه‌ای که باید و نیاز اسـت، افزایش نیافت. البته سـالکو سال گذشته وارد مدار تولید شـد، بـا این وجود تا تولید یک میلیـون و ۵۰۰ هزار تن شـمش آلومینیـوم در چشـم‌انداز ۱۴۰۴ فاصله زیادی داریم. ظرفیت تولید آلومینیوم خام کشـور درحال‌حاضر ۴۵۰ هزار تن برآورد می‌شـود و اگر فاز دوم سـالکو هم بـه نتیجه برسـد، ظرفیت تولید در ایـن صنعت حداکثر بـه ۷۰۰ هزار تن ارتقا خواهـد یافت که نیمی از ظرفیت هدف‌گذاری شده است.

وی در ارزیابـی عملکـرد دولـت دوازدهـم در صنایع پایین‌دسـتی آلومینیوم گفت: در طول این سال‌ها، هیچ سـرمایه‌گذاری یـا اقدام ویژه‌ای بـرای بهبود عملکرد صنایع پایین‌دستی آلومینیوم از سوی دولت ترتیب داده نشـده اسـت. با این وجود، آغاز دور دوم تحریم‌ها در دوران فعالیت دولت دوازدهـم و محدودیـت در واردات محصولات آلومینیومـی بـه کشـور به‌دلیل نبـود ارز و چالش‌های موجود در مسـیر نقل‌وانتقال پول و... و واردات محصـولات مشـابه، زمینه بهبود در عملکـرد واحدهای تولیدکننده صنایع پایین‌دسـتی آلومینیوم کشور را فراهم کرد.

با وارد مدارشدن سـالکو، عملکرد صنایع پایین‌دستی تقویت و بخش قابل‌توجهی از نیاز این شـرکت‌ها به مواد اولیه تامین شـد. با توجه به موارد یادشـده انتظار می‌رود با توجه هرچه بیشـتر به صنایعی که نمونه مشابه آنها در بـازار داخلی تامین می‌شـود، کمبودهای موجود در این حوزه برطرف شوند.

طی سـال‌های گذشـته شـاهد اختلاف‌هایـی میان فعالان صنعت آلومینیوم در حوزه بالادسـتی و پایین‌دسـتی بوده‌ایم. گودرزی در پاسـخ به سـوالی مبنی بر نقش دولت در برطرف کردن ایـن اختلافات گفـت: اختلاف میـان صنایع بالادسـتی و پایین‌دستی همچنان وجود دارد. این اختلاف از آنجا نشـأت می‌گیرد که صنایع بالادسـتی بخش اعظمی از تولیـدات خود را بـرای تامین مـواد اولیه به ترکیه و چین صادر می‌کردنـد اما این فروش حدود ۲۰۰ دلار پایین‌تر از نرخ فـروش این محصـول در بازار داخلی بود؛ بنابراین صنایع پایین‌دستی از ابتدا به‌دلیل بالا بودن نرخ مواد اولیه، امکان رقابت در بازار داخلی و بین‌المللی را از دست می‌دهند.

رئیس سـندیکای صنایع آلومینیـوم در ادامه افزود: با ورود سـالکو به تولید، شـرایط بهبود یافت و اختلاف نرخ ۲۰۰ دلاری یادشـده کاهـش یافت؛ با ایـن وجود، هنوز هم شـمش آلومینیوم با بهای کمتری در مقایسـه با نرخ فـروش آن در بـازار داخلی، صادر می‌شـود. وی گفت: با توجـه به تمام موارد یادشـده از دولتمردان جدید انتظار می‌رود تامین نیاز صنایع پایین‌دسـتی به مواد خام یعنی شمش آلومینیوم را در اولویت قرار دهند. در همین حال، پیشـنهاد می‌شود مواد اولیه صنایع پایین‌دستی با همان نرخ صادراتی شـمش در اختیار صنایع پایین‌دستی قرار گیـرد تا بدین‌ترتیب محصول نهایی پس از ارزش‌آفرینی و اشتغالزایی صادر شود.

سخن پایانی

از مجموع موارد یادشـده این‌طور برداشت می‌شود که بی‌توجهی سیاست‌گذاران به نظرات کارشناسی و فعالان صنعتی در طول سال‌های گذشته موجب شده تصمیماتی غیرکارشناسـی در حـوزه صنایع معدنی اتخاذ شـود؛ تصمیماتی کـه انتقادهای جدی به آنها وارد اسـت و در ادامه آسیب‌های غیرقابل جبرانی به عملکرد صنایع می‌زنند.

فولادمبارکه پیش‌قدم در تولید محصولات خاص

اقدامـی کـه فولادمبارکه در زمینه تولید تختـال برای انتقال نفت گوره به جاسک انجام داده و در نهایت در فرآیندهای بعدی، محصول در فولاداکسین و لوله‌سازی اهواز برای انتقال نفت خام و گازترش آماده‌شده، قابل‌تقدیر است و باید ضمن حمایت از این پروژه، سـایر صنایع از فولاد مبارکـه در زمینه تولید محصولات خاص الگوبرداری کنند.

بـه گزارش ایراسـین، کیوان جعفری‌طهرانی، تحلیلگر ارشـد بین‌المللی مواد معدنی و فولاد با اشاره به شرایط تحریم در کشور و مشـکلات در تامین برخی از محصولات فولادی اظهارکرد: در شرایطی که ایران تحت تحریم‌های بین‌المللی قرارگرفته، تامین نیازهای اولیه صنایع نفت و گاز با مشـکل مواجه شـده؛ این در حالی اسـت که تا قبل از اعمال تحریم‌ها، عمده واردات این نوع از لوله‌هـای انتقال نفت و گازترش از چین مانند شـرکت معتبر Hunan Valin Iron And Steel Group Co.,Ltd انجام می‌شد. در طول سال‌های گذشته و قبل از اعمال تحریم‌ها، این شرکت مسئولیت تامین این لوله‌ها را برای بازار ایران بر عهده داشـت. این شرکت بسیار معتبر است و به‌جز این مورد، تبادلات تجاری دیگری مانند خرید سـنگ آهن از ایران نیز در پرونده آن وجود دارد. اما زمانی که تحریم‌ها جدی شـد، شرکت‌های بزرگ دولتـی چین نیز از ایران فاصله گرفتنـد و به‌طور طبیعی امکان تامین لوله موردنیاز برای پروژه نفت گوره به جاسـک با مشـکل مواجه شد.به گفته تحلیلگر ارشد بین‌المللی مواد معدنی و فولاد، همواره شاهد بوده‌ایم که شرکت فولاد مبارکه در تولید محصولات خاصی که موردنیاز کشـور بوده پیش‌قدم شده و در زمینه تولید ورق‌هایی با ضخامت بسیار کم در رنج ۲ میلی‌متر که کشور برای واردات آن دچار مشـکل می‌شده، اقدام کرده است. اکنون نیز در مسـیر تولید اسلب‌های موردنیاز صنعت نفت و گاز حرکت کرده و باید ضمن حمایت از این موضوع، سـایر صنایع از فولاد مبارکه الگوبرداری کنند.

جعفری‌طهرانـی ادامه داد: درحال‌حاضـر به‌دلیل رقابت‌های فراوانـی کـه در صنعت فولاد جهان از جمله چین اتفاق می‌افتد، تولیـد محصولات بـا ارزش‌افزوده پایین دیگر به‌صرفه نیسـت و عمدتـا محصولات با ارزش‌افزوده بالاتـر و خاص و فولاد آلیاژی موردتوجـه تولیدکننـدگان فولاد اسـت. در واقع هـر اندازه در زنجیـره ارزش فـولاد به‌طرف محصولات پایین‌دسـتی و خاص حرکت کنیم، به طبع ارزش محصولات بالاتر رفته و ارزش‌افزوده بالاتـری بـرای تولیدکنندگانی که این محصـولات را در اختیار صنعت خودرو، صنعت لوازم خانگی، نفت و گاز و... قرار می‌دهند، به همراه خواهد داشت.

به گفته این تحلیلگر ارشد بازار، از مزیت‌های تولید اسلب خاص برای انتقال نفت گروه به جاسک نیز می‌توان به کاهش وابستگی به دیگر کشورها اشاره کرد و اینکه محصول فولاد مبارکه از لحاظ نرخ تمام‌شده در مقایسه با محصولات مشابه خارجی به‌ویژه چین ارزان‌تر و زمان تحویل آن نیز کوتاه‌تر خواهد بود.

جعفری‌طهرانی افزود: اسلب API فولاد مبارکه که برای پروژه انتقال نفت و گاز تولیدشده، در ۲ صنعت پایین‌دستی یعنی نورد و لوله‌سازی واردشده و برای کارخانه‌های فولاداکسین و لوله‌سازی اهواز نیز زمینه فعالیت بیشتر را به وجود آورده؛ بنابراین می‌توان گفـت با تولید چنین محصولات خاص در صنعت فولاد کشـور، هـم تولیدکننده فـولاد از آن بهره می‌برد و هم فعالان در صنعت نورد و لوله‌سـازی. تحلیلگر ارشد بین‌المللی مواد معدنی و فولاد پیشـنهاد داد: فارغ از رفع نیاز کشـور که همواره در زنجیره فولاد در اولویت قرار داشته، شرکت فولاد مبارکه می‌تواند برنامه‌ریزی به صادرات این محصول به‌صورت خام (اسلبAPI) داشته باشد و هـم در چارچـوب نورد و صنعت لوله به آن نگاه کند، چراکه در هر دو شـکل ممکن، این ظرفیت بـرای صادرات وجود دارد و ما مشـاهده می‌کنیم که تولیدکنندگان لوله و پروفیل کشور نیز در این زمینه فعالیت می‌کنند و اقدامات بسیار خوبی در جهت فروش محصولات تولیدی همچون لوله‌های خاص انجام می‌دهند که در راستای توسعه صادرات کشور است.

یادداشت

سال‌های سخت تولید

حسن حسینقلی/رئیس اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های سرب و روی

در طـول سـال‌های اخیـر با وجود شـعارهایی که در حمایت از صنایع سـر داده شد، هیچ‌کدام از حمایت‌های موردنظر ما محقق نشـدند و هر روز سـدی تازه در مسیر فعالیت صاحبان صنایع ایجاد شد. این چالش‌ها در حالی هستند که تحریم‌ها و محدودیت‌های بین‌المللی به‌عنوان مشکلی ثابت در مسیر تولید توقف کرده‌اند و نباید به رفع آنها امیدی بست. بنابراین شرایط تولید در صنایع به‌شدت منفی ارزیابی می‌شـود. هرچند آمارها حکایت از روند رو به رشد تولید داشته باشد اما نظر فعالان صنعتی و تجربه ما در مسیر فعالیت، متفاوت از این اعداد و ارقام است.

معـدن انگوران به‌عنوان منبـع اصلی تامین مواد اولیه موردنیاز صنایع سـرب و روی کشـور شناخته می‌شود. بهره‌بـرداری از ایـن معـدن و فروش خـاک آن بر عهده شـرکت تهیـه و تولید مـواد معدنی ایران اسـت. با این وجود، این شرکت در ۷ ماه نخست سال ۱۳۹۹ از فروش خاک به واحدهای فرآوری روی خودداری کرد. در چنین شـرایطی، واحدهای تولیدکننده سـرب و روی در مسیر تولیـد خود با چالش تامین مواد اولیه روبه‌رو شـدند و از تولید آنها کاسته شد.

در ادامـه باید تاکید کرد که ظرفیت‌های احداث‌شـده در صنایع سـرب و روی کشـور به‌مراتب بیش از خاک استخراج‌شـده از معـدن انگـوران اسـت؛ بنابرایـن در طول سـال‌های گذشـته خاک معدن انگـوران در قالب سـهمیه‌بندی در اختیار فعالان صنایع قرار می‌گرفت. در ادامـه معاملـات این ماده معدنی به بـورس کالا منتقل شد. این درحالی است که تقاضا برای خرید این محصول به‌مراتب بیش از میزان عرضه آن اسـت درنتیجه کشـف نـرخ آن در سـایه تقابل عرضه و تقاضـا معنی ندارد. در همین حال، نرخ پایه تعیین‌شده در معاملات بورس کالا از نرخ فروش این محصول در قالب معاملات سـهمیه‌ای به‌مراتب بیشتر است.

ظرفیت نصب‌شـده صنایع روی کشـور افزون بر ۴۷۵ هزار تن برآورد می‌شـود. بـرای تولید با کل این ظرفیت به حدود ۶ میلیون تن خاک نیاز اسـت اما مجموع خاک عرضه‌شـده از سـوی شـرکت تهیه و تولید مواد معدنی ایران حدود ۷۰۰ هزار تن برآورد می‌شـود. بدیهی اسـت در چنین شرایطی رقابت تنگاتنگی برای خرید مواد اولیه شکل می‌گیرد. این رشد قیمتی زمینه رشد نرخ تمام‌شده شمش روی را فراهم می‌کند و از رقابت‌پذیری واحدهای تولیدکننده روی کشور به‌شدت می‌کاهد.

در ادامه باید خاطرنشـان کرد متاسـفانه در سال‌های اخیر شاهد تصویب بخشنامه‌های غیرکارشناسی و قوانین ضدتولید بوده‌ایم. این دسـت مقررات به‌دلیل بی‌توجهی بـه نظرات فعالان صنعتـی، بخش خصوصی و همچنین کارشناسـان مصوب می‌شـوند و در مواردی آسیب‌های غیرقابـل جبرانی به تولیـد وارد می‌کنند. به‌عنوان مثال، می‌توان از وضع عوارض صادراتی روی کنسانتره سرب و روی در سـال ۹۸ به‌عنوان یکی از مصوبات ضدتولید نام برد. تولید سرب و روی در کشور ما به‌مراتب بیش از نیاز داخلی این صنایع برآورد می‌شـود؛ در چنین شـرایطی، وضع عوارض بر صادرات هیچ توجیه منطقی ندارد و تنها عملکرد تولیدکنندگان و فعالان صنعتی را متاثر می‌کند. این بخشـنامه برای سال ۹۸ مصوب شده بود اما در سال ۹۹ نیـز تداوم یافت. علاوه بـر این، حقوق دولتی معادن در برخـی از مـوارد حتی تا ۱۰ برابر نیـز افزایش یافت. این در حالی است که سودآوری معادن کشور تحت‌تاثیر شـرایط سیاسی و اقتصادی موجود به‌شدت کاهش یافته است. این مصوبات در چنین شرایطی به منزله وارد کردن آسیب‌های جدی به عملکرد این صنایع است.

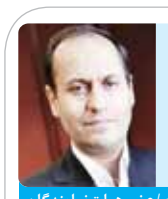
در طـول سـال‌های گذشـته متولیان امـر در وزارت صنعـت، معدن و تجارت هر روز مسـیر تولید در صنایع معدنـی را بیش از پیش دشـوار کرده‌اند. به‌عنوان نمونه، معاونت معدنی اسـبق وزارت صنعت، معدن و تجارت در تفاهمنامه‌ای با سـازمان محیط‌زیست، مواردی را خلاف ماده ۹۰ قانون آیین‌نامه بهره‌برداری از معادن تنظیم و در شـورای‌عالی معادن تصویب کرد تا چالشی تازه در مسیر فعالان این صنعت باشـد. در مـاده ۹۰ قانون موردبحث تاکیدشـده چنانچه واحد معدنی بخواهد بخش فرآوری احداث کند، احتیاج به مجوز محیط‌زیست یا سایر نهادها ندارد. اما در تفاهمنامه یادشده این قانون نسخ شده است.

در چنین شـرایطی، واحدهایی که در محدوده معدن خـود، واحد فـرآوری احداث کرده‌انـد در بهره‌برداری از این واحدها با چالش روبه‌رو شده‌اند. این ممنوعیت‌ها در حالی هسـتند که همواره ممانعت از خام‌فروشی در کلام موردتوجه سیاست‌گذاران قرار دارد.

بـدون تردید حفـظ محیط‌زیسـت از اهمیت ویژه‌ای برخوردار اسـت اما در کنار توجه به رعایت شاخصه‌های محیط‌زیسـتی، تـداوم تولیـد و ارزش‌آفرینی و تاثیر آن بر اشـتغالزایی و رشـد اقتصـادی این مناطـق نیز باید موردتوجـه قرار گیرد. احداث واحدهای فرآوری به منزله ایجاد موقعیت‌های شـغلی متعددی به‌طور مسـتقیم و غیرمسـتقیم است؛ بنابراین نباید به‌سـادگی از کنار آن گذشـت، چراکه بدون تردیـد توقف این فعالیت‌ها بدون توجه به آثار و پیامدهای اجتماعی آنها به منزله تهدیدی برای زندگی مردم در این مناطق است.

یادداشت

مضیقه ارزی ایران

عباس آرگون/ عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی تهران

بدون درنظر گرفتن تحریم‌ها و تنش‌های بین‌المللی می‌توان گفت عملکرد دولت دوازدهم در ثبات بازار ارز و طلا بسیار ضعیف بود. در شروع دولت دوازدهم، نرخ دلار کمتر از ۴ هزار تومان بود اما امروز که به پایان دولت دوازدهم رسیده‌ایم، نرخ دلار افزون بر ۶ برابر افزایش پیدا کرده است.

درباره بازار طلا باید عنوان کرد که نرخ طلا تابعی از دو عامل نرخ ارز و نرخ انس جهانی است. درباره عامل دوم، دولت نمی‌تواند دخالت کند اما در عامل نخست یعنی نرخ ارز، دولت نقش مهمی دارد.

در نتیجه طی این مدت با افزایش نرخ ارز، شاهد افزایش نرخ طلا نیز بوده‌ایم. بخشی از این افزایش نرخ ارز در بازار، مبتنی بر ایجاد فشارهای حداکثری و تحریم‌ها بر ایران بوده که این عوامل در عمل جنگ تمام عیار اقتصادی را به ما تحمیل کردند.

در پی تحریم‌های بین‌المللی، ایران نتوانست به منابع ارزی جهانی خود دسترسی داشته باشد و صادرات نفت نیز متوقف شد؛ در نتیجه ارزآوری مناسبی برای کشور طی این سال‌ها رخ نداد و ایران در مضیقه ارزی قرار گرفت. سیاست‌های دولتی غلط در برابر بازار ارز، از دیگر عوامل افزایش چندبرابری نرخ دلار بود.

از سویی دولت یازدهم و دوازدهم برای سرکوب نرخ ارز با وجود تورم فزاینده در اقتصاد تلاش کردند و از سویی دیگر، با چند نرخی شدن نرخ ارز و ایجاد دلار ۴۲۰۰ تومانی در سال ۹۷، رانت و بی‌ثباتی بر بازار حاکم شد.

از همین‌رو انتظار می‌رود دولت سیزدهم با تغییر رویکرد در سیاست‌گذاری‌های مربوطه، به این روند پایان دهد. حذف ارزهای چندنرخی و ایجاد قیمت واحد برای ارز، از جمله اقداماتی است که باید از سوی دولت جدید در دستور کار قرار گیرد. همچنین با حذف ارزهای چند نرخی، فساد و رانت موجود در بازار ارز و در اقتصاد تا حدود زیادی کاهش می‌یابد. بحث دیگری که در کنترل بازار ارز مطرح است، مسئله مدیریت‌های صادراتی است، چراکه دولت با افزایش صادرات می‌تواند به منابع ارزی بیشتری دسترسی پیدا کرده و از همین‌رو می‌توانیم شاهد کاهش و ثبات نرخ ارز در بازار باشیم. موضوع مهمی که باید به آن توجه کرد آن است که دولت به جای سرکوب نرخ ارز، باید به‌دنبال راهکارهای مناسب در راستای هدایت و مدیریت بازار ارز بوده و از این طریق به اقتصاد کشور، به نحوی مطلوب یاری رساند. گفتنی است که نرخ ارز باید به‌صورتی هماهنگ با نرخ تورم در جامعه تغییر کند و با افزایش تورم، شاهد افزایش نرخ ارز باشیم اما متاسفانه در سال‌های اخیر به‌ویژه در سال‌های ۹۲ تا ۹۶ شاهد آن بودیم که با وجود افزایش تورم، دولت سعی در سرکوب نرخ ارز داشت. در این شرایط به‌دلیل وجود تورم در اقتصاد داخلی و پایین بودن نرخ ارز، تولید توجیه اقتصادی نداشته و در نتیجه فعالان به سمت واردات حرکت خواهند کرد.

کما اینکه در سال‌های گذشته شاهد این اتفاق برای اقتصاد کشور بودیم و تولیدات داخلی از میزان واردات عقب ماندند.

به‌طور کلی می‌توان گفت تنش‌زدایی از روابط بین‌المللی و دستیابی به منابع ارزی حاصل از صادرات (به‌ویژه صادرات نفتی)، حذف ارزهای چندنرخی، کنترل بازار و وجود رابطه مستقیم بین تورم و نرخ ارز، از جمله موارد و راهکارهایی است که دولت سیزدهم برای ایجاد ثبات در بازار ارز و دوری از نوسانات در پیش گیرد.

یک فعال کارگری با تشریح دلایل افزایش نرخ بیکاری تاکید کرد:

آمار بیکاری با واقعیت نمی‌خواند

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

اعلام کاهش نرخ بیکاری می‌تواند اتفاق مبارکی برای اقتصاد باشد اما صرف اعلام ارقام رو به رشد، به معنای پیشرفت نیست. وقتی آماری اعلام شود که با واقعیات نخواند یا این تصور را در مخاطب ایجاد کند که واقعی نیست، دیگر این را یک اتفاق میمون حساب نمی‌کنند، بلکه نسبت به پیامدهای آن هشدار می‌دهند. اتفاقی مشابه آنچه با آخرین آمار نرخ بیکاری منتشرشده از سوی مرکز آمار افتاده است. در این زمینه، حمید حاج‌اسماعیلی، کارشناس حوزه کار در گفت‌وگو با صمت تاکید می‌کند که آخرین آمار منتشرشده مرکز آمار ایران هیچ همخوانی با واقعیات کشور ندارد. او ضمن اشاره به تلاش دولت‌ها برای رفع یا بی‌اثر کردن تحریم‌ها، اجرای یکسری اصلاحات را برای همین امروز ضروری می‌داند. حاج‌اسماعیلی همچنین بر اهمیت واکسیناسیون فوری کشور انگشت گذاشت و از دولت رئیسی خواست در مدت یکی، دو ماه، بخش زیادی از جمعیت کشور را واکسینه کند. مشروح این گفت‌وگو را در ادامه بخوانید.

عکس: آیدا فریدی

باید واکسیناسیون سراسری مردم به شکل فراگیر در دستور کار دولت سیزدهم باشد. تا زمانی که کرونا هست، تعطیلی‌ها به بنگاه‌ها تحمیل می‌شوند و به‌طور کلی، اقتصاد به شرایط عادی و نرمال باز نمی‌گردد. باید توجه کنیم بخش‌هایی مانند خدمات، حمل‌ونقل و گردشگری آسیب جدی از کرونا دیدند و این در حالی است که حدود نیمی از مشاغل کشور در بخش خدمات است و به همین دلیل، رکود خدمات به بیکاری منجر می‌شود.

دولت سیزدهم باید هر چه سریع‌تر، مثلا در دو ماه، قبل از هر اقدامی مسئله واکسیناسیون سراسری را فیصله دهد تا کشور را از این وضعیت نگران‌کننده رها کند.

اقدام دیگری که می‌تواند به بهبود اشتغال کشور بینجامد، مسئله تامین نقدینگی بنگاه‌های کشور است. باید این مشکل حل شود تا اشتغال کشور رو به رشد برود. این مشکل هم متاسفانه جدید نیست. بنگاه‌های ما سال‌هاست با این مشکل مواجه هستند و باید دسترسی سخت آنها به نقدینگی را کاهش دهیم تا گردش نقدینگی را تسهیل کرده باشیم. بنگاه‌های اقتصادی ایران نباید خود را رقیب بازار ببینند، بلکه باید خود را در خدمت آن بدانند. دولت جدید اگر موفق شود این جهت‌گیری غلط را در افکار فعالان اقتصادی تغییر دهد، به نظر من گام بزرگی برای گشایش اقتصادی برداشته است.

◉ آمارهای منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران درباره نرخ بیکاری تعجب بسیاری را برانگیخته است. در شرایطی که اقتصاد ایران بیش از هر زمانی دچار مشکل بود، اعلام شد نرخ بیکاری تک‌رقمی شده است. شما چقدر می‌توانید قبول کنید نرخ بیکاری ایران در یک سال گذشته روندی کاهنده داشته است؟

متاسفانه آمارهای رسمی منتشر شده درباره نرخ بیکاری به هیچ وجه بیانگر واقعیت‌های اقتصاد و اشتغال ایران نیست. این آمارها در شرایطی که ما در ۳ سال گذشته تحریم‌های شدیدی علیه کشور را تجربه می‌کردیم و در یک سال و نیم گذشته هم شیوع کرونا، ایران و جهان را دچار مشکل کرد، باورپذیر نیست. پس در واقع وضعیت جاری اقتصادی کشور نه‌تنها از بهبود خبر نمی‌دهد، بلکه بر میزان نگرانی‌ها می‌افزاید. همین مشکلات، همان‌طوری که می‌توانند بخش‌های دیگر را دچار مشکل کنند، می‌توانند بازار کار کشور را هم دچار چالش کنند.

◉ در این میان، آمارهای مرکز آمار از کاهش نرخ بیکاری خبر می‌دهد که به نظر من، جای بحث فراوانی دارد. پرسش من این است که در شرایط رکود تورمی، تحریم، کرونا، تورم بیش از ۳۰ درصد و رشد منفی، چطور نرخ بیکاری کمتر شده است؟

آمارها نشان می‌دهد در تمام طول دهه ۹۰ بر میزان کارجویان کشور هم افزوده شده است. این به خودی خود وضعیت شاخص بیکاری را دچار چالش می‌کند و وقتی همزمان با بحران اقتصادی، تقاضای شغل افزایش می‌یابد، حتما بر میزان بیکاران افزوده خواهد شد. بنابر این شواهد و نکات است که من نیز معتقدم آمارهای ارائه‌شده درباره بازار کار، با واقعیات هیچ سنخیتی ندارد.

◉ در شرایط امروز کشور، داشتن آمارهای دقیق چه مزایایی دارد؟

وقتی آمارهای دقیقی داریم، در واقع راه اصلی را برای شناخت یک پدیده یا مشکل یافته‌ایم. فلسفه ارائه آمار هم این است و نه چیز دیگر. پس حتما نیاز داریم به‌دنبال یک راهکار اساسی و دقیق‌تر برای رصد و استخراج نرخ بیکاری باشیم. در این صورت می‌توانیم به ارقامی دست پیدا کنیم که بر مبنای آن حقایق را بهتر درک کنیم.

◉ چه برآوردی از میزان بیکاران کشور دارید؟

همین دولت دوازدهم که اخیرا به پایان رسید، در آخرین آمارهای رسمی خود گفته در زمان کرونا و به‌دلیل شیوع این ویروس، دست‌کم ۲ میلیون شغل در کشور از بین رفته است. برای این مشاغل هم هیچ جایگزینی به وجود نیامد.

همزمان باید توجه کنیم از گذشته همیشه حدود ۴ میلیون بیکار در کشور داشتیم و حداقل در تمام سال‌های دهه ۹۰ با بیکاری جمعیتی حدود ۳ تا ۴ میلیون مواجه شدیم. بنا بر همین ارقام فکر می‌کنم اکنون طبیعی باشد که در کشور حدود ۵.۵ میلیون نفر بیکار داشته باشیم که جویای شغل مناسب هستند. همین رقم ۵.۵ میلیون نفری نه‌تنها با نرخ تک رقمی بیکاری اعلام شده، همخوانی ندارد، بلکه در تضاد با این آمار و ارقام است.

◉ بیکاری زیاد یکی از مشکلات جدی اقتصاد ایران است. پیامدهای دیگر، وضعیت فعلی اشتغال در کشور چیست؟

باید بپذیریم که بیکاری یک مشکل جدی در کشور ما بوده و یافتن راهکار برای مشکلاتی از این دست، نیازمند کار فکری است. باید به این نکته توجه کنیم که قبل از هر چیز عمده بیکاران کشور را جوانان و فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها تشکیل می‌دهند. این یک موضوع بسیار جدی است، چراکه نشان می‌دهد در آینده نزدیک مزدبگیران و حتی لایه‌های میانی جامعه دچار مشکلات بیشتری خواهند شد، زیرا مزد یکی از مهم‌ترین منابع تامین معیشت افراد است و وقتی جوانی نتواند شاغل شود، طبیعتا درآمدی هم نخواهد داشت. به این ترتیب، فقر روز به روز گسترش پیدا می‌کند.

من فکر می‌کنم لازم است دولت سیزدهم به این مسئله، یعنی نرخ بیکاری در کشور توجه جدی کند، چراکه چالش اصلی این دولت اشتغال و معیشت خواهد بود و از همین امروز لازم است برای این مشکلات چاره‌جویی کنند.

◉ توسعه بازار کار در کشور ما عملی است؟

به‌طور طبیعی اگر بخواهیم به شرایط کشور نگاه کنیم، تردیدی نخواهیم داشت که باید بازار کار کشور را توسعه دهیم. برای توسعه بازار کار، دو ابزار مهم می‌توانند مورداستفاده قرار بگیرد؛ از یک سو نیاز به برنامه‌ریزی وجود دارد و از سوی دیگر، سرمایه‌گذاری. سرمایه‌گذاری ابزاری مهم و مفید است اما در حال حاضر در کشور در این زمینه مشکلات فراوان داریم و به همین دلیل هم شرایط اشتغال کشور هم مطلوب نیست. به‌دلیل تحریم‌ها کشور در شرایطی نیست که بتوانیم به‌راحتی حتی مبادله پولی داشته باشیم. پس طبیعی است در این شرایط نمی‌توانیم روی گزینه جذب سرمایه‌گذاری خارجی تمرکز کنیم و درنتیجه تنها منابع داخلی می‌ماند. در این میان، خود دولت به‌دلیل وابستگی زیادی که به درآمدهای ارزی حاصل از فروش نفت دارد، دچار مشکلات فراوانی است. این مشکلات به‌گونه‌ای شده که هر سال با ارقام سرسام‌آور کسری بودجه مواجه هستیم، به نحوی که پیش‌بینی می‌شود برای امسال هم دولت با کسری ۳۳ درصدی مواجه خواهد شد. پس در اینجا حتی نمی‌توانیم روی منابع دولت هم چندان حساب کنیم.

به این ترتیب، سیاست‌گذاری در این بخش با مشکلات زیادی مواجه است و اینجا تنها می‌توانیم به برنامه تن دهیم. به‌نظر من، هر سیاستی که بناست اجرا شود، قبل از هر چیز باید به‌درستی مورد بررسی قرار بگیرد. سیاست‌های بی‌برنامه در نهایت نه‌تنها به سود کشور نیستند، بلکه افزایش نرخ تورم مشکلات بیشتری را به کشور تحمیل می‌کند. این آسیب می‌تواند حتی بیش از گذشته به مشاغل موجود آسیب بزند و مشکلات بزرگ‌تری را ایجاد کند.

◉ اگر برجام احیا شود هم باز در جذب سرمایه خارجی دچار مشکل هستیم؟

حتی اگر همین امروز هم برجام احیا شود، تا یک سال آینده بعید است تحولی داشته باشیم.

◉ اهمیت کاستن از سطح تحریم‌ها را بر اشتغالزایی چگونه می‌بینید؟

اگر واقعا هدف‌مان را توسعه بازار کار و رشد اقتصادی بدانیم که منجر به اشتغال شوند، نمی‌توانیم بدون تصور احیای برجام پیش برویم. حتما باید مشکلات دیپلماتیک خود را هر چه زودتر و با درایت برطرف کنیم. نمی‌توان از اقتصادی انتظار توسعه داشت اما همزمان در آن کشور، تجارت خارجی رشد نکند. نمی‌توانیم کشوری توسعه‌یافته را در نظر بگیریم که همزمان با محدودیت تحریم‌ها بتواند هزینه کسب‌وکارهای داخلی را کاهش دهد.

بنا بر همین استدلال است که هیچ‌گاه نباید نسبت به تحریم‌ها بی‌توجه و بی‌تفاوت باشیم. فشار تحریم بر اقتصاد کشور جدی و واقعی است. به باور من، دولت جدید هم باید هر چه سریع‌تر سراغ رفع این مانع خارجی که مقابل اقتصاد کشور است، برود. حتی اگر امکان احیای برجام هم نبود، باید تلاش شود تا از سطح تحریم‌ها کاسته و آنها بی‌اثر شوند. این موضوع برای توسعه کشور ضروری است و بدون احیای برجام یا رفع موانع تحریمی بازار کار کشور بتواند بهبود را تجربه کند.

◉ رفع تحریم‌ها می‌تواند به هر دلیلی عقب بیفتد. در شرایط تحریم چه مسائلی را می‌توان حل کرد؟

طبیعی است حتی اگر تحریم‌ها هم پابرجا بمانند، انتظار می‌رود کشور به‌درستی مدیریت شود. در این شرایط دیگر نمی‌توانیم بر منابع، تجهیزات و اندیشه کسی جز مردم ایران فکر کنیم. در آن صورت، ما تنها یک بازار داخلی برای محصولات خود خواهیم داشت.

با این وجود لازم می‌دانم یک بار دیگر تاکید کنم که اصلاحات اقتصادی زمانی جواب بهتری می‌گیرند که با رفع تحریم‌ها همزمان شوند. به همین دلیل، باز هم باید از مسئولان بخواهیم برای رفع تحریم‌ها چاره‌جویی کنند. من فکر می‌کنم حدود ۶۰ درصد مشکلات فعلی اقتصادی کشور ناشی از همین تحریم‌هاست و به همین دلیل دائم بر آن تاکید می‌کنم.

از سوی دیگر باید واکسیناسیون سراسری مردم به شکل فراگیر در دستور باشد. تا زمانی که کرونا هست، تعطیلی‌ها به بنگاه‌ها تحمیل می‌شوند و به طور کلی اقتصاد به شرایط عادی و نرمال باز نمی‌گردد. باید توجه کنیم بخش‌هایی مانند خدمات، حمل‌ونقل و گردشگری آسیب جدی از کرونا دیدند. این در حالی است که حدود نیمی از مشاغل کشور در بخش خدمات است و به همین دلیل رکود خدمات به بیکاری منجر می‌شود. دولت سیزدهم باید هر چه سریع‌تر، مثلا در دو ماه نخست، مسئله واکسیناسیون سراسری را فیصله دهد تا کشور را از این وضعیت نگران‌کننده رها کند. همچنین اقدامی دیگر که می‌تواند به بهبود اشتغال کشور بینجامد، مسئله تامین نقدینگی بنگاه‌های کشور است. باید این مشکل حل شود تا اشتغال کشور رو به رشد برود. این مشکل هم متاسفانه جدید نیست. بنگاه‌های ما سال‌هاست با این مشکل مواجه هستند و باید دسترسی سخت آنها به نقدینگی را کاهش دهیم تا گردش نقدینگی را تسهیل کرده باشیم. بنگاه‌های اقتصادی ایران نباید خود را رقیب بازار ببینند، بلکه باید خود را در خدمت آن بدانند. دولت جدید اگر موفق شود این جهت‌گیری غلط را در افکار فعالان اقتصادی تغییر دهد، به نظر من گام بزرگی برای گشایش اقتصادی برداشته است.

◉ از نظر ساختاری و نهادی چه تغییراتی را به سود اشتغال می‌دانید؟

در این مرحله باید از کمیسیون و کمیته‌هایی که در دولت دوازدهم شکل گرفت هم استفاده کنیم و حتی مجلس را به این سمت سوق دهیم. کمیسیون‌هایی باید برای رفع موانع تولید ایجاد شود. این کمیسیون باید بنگاه‌های تضعیف شده و زیاندیده کشور را پیدا کرده و به آنها کمک کند تا سرپا بمانند. برخی از بنگاه‌های تعطیل‌شده را هم باید دوباره به تحرک وادارد. این امر به‌ویژه در شرایط فعلی تحریم تنوع و تعدد بنگاه‌های اقتصادی ما می‌تواند به بهبود تولید و به این ترتیب به افزایش اشتغال در کشور کمک کند. در بحث حمایت دولت از تولید باید به بنگاه‌های متوسط که آسیب‌های زیادی در این چند ساله دیدند، توجه جدی کنیم. به هر حال، شهرک‌های صنعتی جایی هستند که این بنگاه‌ها که اغلب با تمام توان فعالیت نمی‌کنند را هم می‌توانیم پیدا کنیم. برخی از این بنگاه‌ها شاید مشکلات ویژه‌ای نداشته باشند و تنها با مشاوره فنی و کارشناسی می‌توانند دوباره تولید را از سر بگیرند. دولت می‌تواند از طریق معافیت‌های بیمه‌ای و مالیاتی این بنگاه‌ها را تشویق کند. در شرایط فعلی و حداقل تا زمانی که تحریم‌ها ادامه دارند، این حمایت‌ها باید ادامه پیدا کند تا بنگاه‌های کشور بتوانند زنده بمانند.

◉ ظرفیت بازارهای همسایه می‌تواند به سود اقتصاد باشد؟

همان‌طوری که گفتم، توسعه تجارت خود کمکی بزرگ به توسعه یک کشور است. بازار کشورهای همسایه به‌ویژه در شرایط امروز ایران می‌تواند کمک مهمی باشد، چراکه ما فعلا حداقل هیچ دسترسی به بازارهای دورتر نمی‌توانیم داشته باشیم. با این حال، بازار کشورهای همسایه مقصد مفیدی برای کالاها و خدمات ایران می‌تواند باشد. از این طریق حتما ارزآوری کشور هم بیشتر می‌شود و حتی دولت در زمینه مقابله کسری بودجه با گشایش جدی مواجه خواهد شد و بنگاه‌های اقتصادی نیز با افزایش تقاضا تحرک بیشتری پیدا می‌کنند. نباید فراموش کنیم بنگاه‌ها اگر نتوانند برای تولیدات خود بازار صادراتی داشته باشند، حتما در درازمدت با مشکل مواجه خواهند شد.

باید توجه کنیم که انتظار می‌رود در همین شرایط هم بتوانیم بازار بزرگ‌تر از بازار داخلی خود داشته باشیم و آن را گسترش دهیم. پس دولت می‌تواند به تولیدکنندگان این بخش کمک‌های بزرگی کند.

دولت در اینجا می‌تواند نقش مهمی بازی کند، زیرا اقتصاد کشور تضعیف شده است. این حمایت‌های دولتی البته باید به‌گونه‌ای باشد که قبل از هر چیز به پایداری مشاغل فعلی بینجامد تا بر میزان مشکلات افزوده نشود. چه برجام احیا شود و چه نشود، باید بازار داخلی را تقویت کنیم، تجارت رو به رشدی داشته باشیم و نرخ صادرات هم رشد نسبی کند. به همین دلیل، دولت‌ها در هر شرایطی باید به این مسائل توجه کنند.

> در تمام سال‌های دهه ۹۰ با بیکاری جمعیتی حدود ۳ تا ۴ میلیون مواجه شدیم. بنا بر همین ارقام فکر می‌کنم اکنون طبیعی باشد که در کشور حدود ۵.۵ میلیون بیکار داشته باشیم که جویای شغل مناسب هستند

فعالان صنعت درباره عملکرد دولت دوازدهم عنوان کردند:

نتایج عملکرد دولت در بازار قابل‌مشاهده است

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

صنعت خودرو که می‌توانست یکی از منابع درآمد ارزی کشور باشد در شرایطی به‌سر می‌برد که شاید تیراژ آن پاسخگوی نیاز بازار داخل هم نباشد. بسیاری معتقدند تولید نسبت به گذشته کاهش پیدا نکرده (البته برای مقطع کوتاهی در آغاز تحریم‌ها در سال ۱۳۹۷ تیراژ بسیار افت داشت) و حجم نیازی که در بازار خودرو وجود دارد، بیشتر مربوط به تقاضای کاذب است. این امر صحت دارد اما باید این را هم در نظر گرفت که پیش از تحریم و قبل از ممنوعیت واردات خودروهای خارجی هم بخشی از نیاز بازار کشور را پوشش می‌داد اما تحریم و ممنوعیت دست‌به‌دست هم داد تا قیمت‌ها در بازار خودرو نجومی شود و بر سر موضوع ساماندهی بازار تا امروز چند وزیر در وزارت صنعت، معدن و تجارت تغییر کرده است. در هر تغییر برنامه‌ای جدید آغاز شد که فقط مشکلات را در کوتاه‌مدت حل کرد و در این فاصله، فرصتی برای آینده‌نگری و تدوین استراتژی‌های بلندمدت درنظر گرفته نشد. براساس نظر کارشناسان تا زمانی‌که خود را محدود به نیازهای امروز کنیم و فردا فراموش شود روزبه‌روز با چالش‌های جدید روبه‌رو بوده و روند گذشته تکرار می‌شود. برخی فعالان صنعت بیش از آنکه عملکرد وزیران را در این امر دخیل بدانند، عملکرد دولت را نقد می‌کنند. آنها معتقدند اگر وزیری نمی‌تواند درست برنامه‌ریزی کند، به‌دلیل این است که دولت از او نمی‌خواهد. در نتیجه با تغییر وزیران، تغییری در روند فعلی به‌معنای واقعی رخ نداده و انتقادهایی به دولت دوازدهم وارد کردند.

> از جمله مشکلات اساسی حوزه تولید به‌لحاظ زیرساختی در دولت دوازدهم ماشین‌آلات و نیروی انسانی بوده که تجهیزات موردنیاز به‌دلیل تحریم و مشکلات ارزی و نیز کمبود نقدینگی قابل تهیه نبودند

عملکرد دولت، اعتماد را از بین برد

محمود نجفی‌سهی، عضو هیات‌مدیره انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور به صمت گفت: معتقدم تمام وزیران براساس عملکرد دولت رفتار کرده و به‌نوعی چوب عملکرد دولت را می‌خورند. وزیر تغییر کند اما عملکرد اصلاح نشود، چیزی تغییر نمی‌کند.

وی افزود: گفته می‌شود سیاستمدار خوب کسی است که یک پا در کشورش و پای دیگرش بیرون کشورش باشد. ارتباطات بین‌المللی ضروری است. روزی که دولت دوازدهم از مردم رای اعتماد گرفت، بیشتر جوانان کشور حامی وی بودند اما با عملکردی که دیدیم این اعتماد از بین رفت.او ادامه داد: انتظار این بود که دولت دوازدهم، صنعت و اقتصاد را از وضعیت فعلی که در آن قرار گرفته، خارج کند اما با عملکردهایی که دیدیم باید گفت دولت تولید را رها کرده بود. نمونه بارز آن، حدود ۲۳ میلیارد دلاری بود که سیف در روزهای پایانی سمتش در بانک مرکزی اعلام کرد که برای واردات هزینه شده اما مشخص نشد این مبلغ برای چه کالایی بوده و آیا وارد شد یا خیر. عضو انجمن تخصصی صنایع همگن نیرومحرکه و قطعه‌سازان خودرو کشور اظهارکرد: برنامه دولت دوازدهم، وزیر صنعت، معدن و تجارت و نیز وزیر اقتصاد را خواندم اما یک صفحه مطلب نوشته نشده بود که بتوان گفت دولت بد عمل کرده یا خوب، زیرا تمام برنامه‌ها براساس ان‌شاالله و ماشاالله بود.

وی یادآور شد: خروجی برنامه‌ای که زمان، ناظر و بازخورد نداشته باشد، مشخص نیست. عاقبت این عملکرد، وضعیت فعلی تولید است. این فعال صنعت خودرو ادامه داد: در یکی از نشست‌ها که اعلام شد ۴۲ میلیارد دلار واردات انجام‌شده، به گلایه عنوان کردم وضعیت ارزی کشور تا این میزان مناسب است؟ پاسخی که شنیدم این بود، ما نمی‌توانیم درهای کشور را به روی همسایگان ببندیم. این در حالی است که صنعت و تولیدکننده باید بگوید چه تولید می‌شود و چه کالاهایی نیاز است که وارد شود، نه اینکه تا زمانی که درهای کشور باز است و ارتباطات بین‌المللی برقرار، افسارگسیخته کالاهای گوناگون وارد شود. چرا باید تولید و اقتصاد کشور در شرایطی باشد که با کاهش فروش نفت مشکلات ظهور و بروز کند؟ از این‌رو معتقدم عملکرد وزیران به عملکرد دولت برمی‌گردد.

نجفی‌سهی یادآور شد: در برخی موارد اگر وزیر بد عمل کرد باید گفت دولت نخواسته است. به‌عنوان مثال، برکناری یک وزیر و انتصاب دیگری چه تفاوتی در اصل موضوع و عملکرد مدیران بالادستی می‌کند.

تکرار اشتباهات

محسن رزم‌خواه، عضو هیات‌مدیره انجمن قطعه‌سازان استان تهران هم در ادامه به صمت گفت: عملکرد دولت در بازار و خیابان قابل‌مشاهده است. به‌عنوان نمونه، وزیر غیرمتخصص با استفاده از کادر غیرمتخصص‌تر نتیجه این می‌شود که پراید ۲۰ میلیون تومانی با بیش از ۱۰۰ میلیون تومان معامله شود.

وی افزود: متاسفانه از تجربه‌ها درس گرفته نمی‌شود و اشتباهات چندباره تکرار می‌شود.

او اظهارکرد: معتقدم انتخاب برخی وزیران چرخه معیوبی دارد که در دولت دوازدهم هم تکرار شد. وزیران باید از بین مدیران موفق بخش خصوصی یا دولتی باشند که متاسفانه این فرهنگ در کشور ما وجود ندارد. این فعال صنعت اظهارکرد: اگر می‌خواهیم صنعت توسعه پیدا کند باید کسانی در حوزه مدیریت وزارتخانه‌های مربوط باشند که آزموده شده و عملکرد خوبی داشته باشند. در واقع عملکرد آنها سبب ایجاد اشتغال، نوآوری، تولید محصولات جدید و... شده و اینکه کیفیت و نرخ اساس فعالیت‌ها باشد. رزم‌خواه گفت: امیدوارم وزیر جدید صنعت، معدن و تجارت در دولت جدید شاخص‌های موردنیاز را داشته باشد و تحولی در صنعت خودرو به‌ویژه در سال جاری به وجود آورد. فراموش نکنیم تحولات باید ساختاری و مدیریتی باشد تا جهش تولید محقق شود. عضو هیات‌مدیره انجمن قطعه‌سازان استان تهران با بیان اینکه صنعت و اقتصاد با مسئولیت‌های سیاسی متفاوت است، افزود: در حوزه سیاست طبیعی است کسانی انتخاب شوند که همفکر رهبران باشند اما در بخش اقتصاد و صنعت، تخصص و علم حرف اول و آخر را می‌زند.

او اظهارکرد: اگر می‌خواهیم توسعه صنعتی داشته باشیم و اقتصاد کشور دگرگون شود باید متخصصان این رشته‌ها در مسند کار قرار گیرند. مدیریت اتوبوسی، پاسخگوی توسعه و تحول نیست. در بخش صنعت و اقتصاد باندی عمل کردن جواب نمی‌دهد و باید نیرو متخصص حتی مخالف نظر مدیر کابینه به‌کار گرفته شود اما تجربه موفق داشته باشد.

رزم‌خواه با اشاره به فکر نو و تحولات واقعی یادآور شد: پیش از انقلاب افرادی در مسند صنعت و اقتصاد قرار می‌گرفتند که حتی مخالف وضع موجود اما موفق عمل می‌کردند. به‌عنوان مثال، رضا نیازمند و علینقی علیخانی دو فردی هستند که مخالف نظرات پهلوی بوده اما عملکرد بسیار موفقی در صنعت و اقتصاد داشتند. نباید افراد فقط فرمانبر انتخاب شوند که تخصص ندارند. وزیر باید متخصص باشد و کار را پیش ببرد، نه اینکه به حرف هر کس گوش دهد تا رضایت حداکثری به‌دست آورد این رضایت باید در عملکرد و نتیجه رفتار حرفه‌ای او تجلی یابد. در دولت دوازدهم حداقل وزیران صنعت، معدن و تجارت در حوزه صنعت خودرو عملکرد خوبی نداشتند.

> محسن رزم‌خواه: انتخاب برخی وزیران چرخه معیوبی دارد که در دولت دوازدهم هم تکرار شد

ثباتی که نبود

سیدجواد حسینی‌خواه از فعالان صنعت کفش هم در این‌باره به صمت گفت: دو موضوع مهم در حوزه بازار «ثبات» و «رونق» است. در حالی‌که به‌دلیل شرایط اقتصادی، بازاری وجود ندارد و تولیدکننده نمی‌تواند نرخ محصولاتش را افزایش دهد، نرخ مواد اولیه ثبات نداشته و روند افزایشی دارد. وی افزود: چنین وضعیتی آسیب‌زا بوده و تولیدکننده ناگزیر است برای استمرار فعالیتش از کیفیت بزند؛ بنابراین اعتباری که در چند سال اخیر برای کالای ایرانی به‌دست آمده به همین راحتی از بین می‌رود. در دولت دوازدهم صنعتگر با کمبود نقدینگی مواجه بود و همین امر او را از سرمایه‌گذاری جدید و حتی حفظ تیراژ باز داشت.

این در حالی است که متاثر از تلاش‌های چند سال اخیر، اقبال نسبت‌به محصولات داخلی خوب بود اما مشکلات زیرساختی اجازه نداد صنعتگر تیراژ را افزایش دهد.

او در ادامه سخنان خود گفت: از جمله مشکلات اساسی در حوزه تولید به‌لحاظ زیرساختی در دولت دوازدهم ماشین‌آلات و نیروی انسانی بوده که تجهیزات موردنیاز به‌دلیل تحریم و مشکلات ارزی و نیز کمبود نقدینگی قابل تهیه نبودند. همچنین به‌دلیل وضعیت اقتصادی کشور، دستمزدهای فعلی کفاف زندگی کارگران را نداده و بخشی از نیروی انسانی متخصص و باسابقه پس از ۲ دهه تجربه به شغل‌هایی مانند کار در اسنپ رو آورده‌اند. او یادآور شد: بهبود وضعیت موجود رشد اقتصادی و افزایش قدرت خرید مردم است. اگر امسال به برخی چالش‌ها رسیدگی نشود انتظار می‌رود ۳۰ درصد فعالان صنعت کفش ریزش داشته باشند، همان‌گونه که در سال‌های قبل تجربه شد. برگرداندن دوباره این واحدهای تعطیل به چرخه تولید بسیار هزینه‌بر است؛ از این‌رو دولت سیزدهم باید برای بهبود وضعیت موجود اقتصادی چاره‌اندیشی جدی داشته باشد.

تصمیمات به‌نفع تولید نبود

در ادامه مسعود بنابیان از فعالان صنعت چرم درباره عملکرد دولت دوازدهم به صمت گفت: در کلان مسئله، صنعت و البته اقتصاد این را نشان می‌دهد که کشور در ۲ دهه اخیر رشد نداشته و این حاکی از آن است که راه را به خطا رفته‌ایم. وی افزود: مشکلات در سایه قوانین و مقررات به‌ویژه در ۲ سال اخیر رخ داده که بخشی از آنها مربوط به تحریم بوده است. به‌عنوان مثال، قوانینی که بانک مرکزی در حوزه ارز داشت، نه‌تنها مشکلات را حل نکرد، بلکه بر تعداد مشکلات صنعتگران افزود.

بنابیان ادامه داد: تعامل با جهان ضرورت فعالیت اقتصادی و صنعتی امروز است؛ بنابراین ناگزیر به داشتن روابط بین‌المللی در حوزه اقتصاد هستیم. صادرات در شرایط تحریم که تمام مبادلات بانکی بسته است به این سادگی قابل انجام نیست. این فعال صنعت چرم طبیعی اظهارکرد: ایران سال ۱۳۸۰ رشد اقتصادی حدود ۶ درصدی (۵.۴ درصد) را تجربه کرد. قوانین وضع شده در چند سال اخیر بر مصائب تولید و تولیدکننده افزوده است.

او گفت: پیش‌تر تعرفه ورود ماشین‌آلات صنعتی صفر بود تا تولیدکنندگان تشویق به افزایش و توسعه تولید شوند اما بدون کار کارشناسی این معافیت گمرکی برداشته شد. دولت جدید بهتر است برای وضع قوانین از پیشکسوتان و افراد باتجربه یعنی کسانی که در راه تولید استخوان خرد کرده‌اند، مشاوره بگیرد.

بنابیان با بیان اینکه در چند سال اخیر سرمایه‌گذاری جدید حتی به‌اندازه استهلاک تجهیزات در تولید انجام نشده، افزود: روزبه‌روز صنعت در حال لاغر و لاغرتر شدن است و هرچند رهبر معظم انقلاب تاکید بر تولید دارد اما تصمیم‌هایی که در بدنه دولت دوازدهم گرفته شد، به‌نفع تولید نبود.

> مسعود بنابیان: قوانین وضع شده در چند سال اخیر بر مصائب تولید و تولیدکننده افزوده است

شعارها اجرا نشد

مجید آقازاده از دیگر فعالان صنعت کفش کشور درباره وضعیت تولید در دولت دوازدهم به صمت گفت: شعارها در دولت عملیاتی نشد. قانون تدوین و تصویب می‌شود و بر تولید تاکید می‌کند اما خروجی ندارد. به‌عنوان مثال در مجلس شورای اسلامی رای بر ارائه تسهیلات به صنعت داده می‌شود اما در ادامه پرداختی را شاهد نیستیم. وی افزود: در برخی دولت‌ها آنچه گفته می‌شد با آنچه انجام می‌شد، متفاوت بود. همچنین ثبات نداشتن بازار آفت تولید است امری که در دولت دوازدهم شاهد آن بودیم. او ادامه داد: دولت تشویق به صادرات می‌کند اما با توجه به نوساناتی که در بازار ارز وجود دارد، تولیدکننده با دلار مثلا ۱۳ هزار تومانی محصولاتش را صادر می‌کند اما در مدت کوتاهی وقتی نرخ ارز دو برابر می‌شود، بانک مرکزی از صادرکننده برگشت دلار به نرخ روز می‌خواهد. با این شیوه مدیریت، کل دارایی و سرمایه صنعتگر به فنا می‌رود و تولید روزبه‌روز بی‌جان‌تر می‌شود.

آقازاده افزود: در دولت دوازدهم شرایط اپیدمی ویروس کرونا و تحریم‌های خارجی در کنار چالش‌های داخلی، مشکلات تولید را دوچندان کرد که برای برون‌رفت از وضعیت موجود دولت جدید باید به شعارهایی که داده عمل کند.

سخن پایانی

حرکت نکردن براساس برنامه‌های پیش‌بینی شده، هم یک شکست در آن برنامه به شمار می‌رود و هم فرد را از برنامه‌های دیگر باز می‌دارد. یکی از گلایه‌هایی که در حوزه صنعت وجود دارد این است که قوانین تدوین و برنامه‌ها چیده می‌شود اما همیشه از آنها عقب هستیم، زیرا درست اجرا نمی‌شوند. از این‌رو یکی از تاکیدات تولیدکنندگان، عمل به شعارهایی است که مسئولان و مدیران آنها پیش از مدیریت می‌دهند. به‌طور معمول هر دولت جدید برای پوشاندن ناکارآمدی خود، دولت قبل را متهم می‌کند. این در حالی است که وقتی از موفقیت نام می‌بریم که چالش و مشکلی رفع شده باشد یا امور، بهتر از قبل انجام‌شده باشد. مشکلات را به گردن مسئولان و مدیران قبل انداختن، راه فرار به جلو بوده که حاکی از آن است که مسئول جدید با ناآگاهی از وضعیت موجود برنامه داشته و حال در عمل با چالش مواجه شده است. در هر دو حالت، باز هم این آنها هستند که محکوم خواهند بود. هر دولت با علم بر مشکلات برنامه‌های خود را تدوین می‌کند و قرار است در حوزه مسئولیتش سیاست‌گذاری کند اینکه دولت هنگام خداحافظی از مساعد نبود شرایط و حرف‌های نباید گفته شود سخن به میان آورد فقط توجیه خوبی برای یک عملکرد نامناسب است. برخی صنعتگران معتقدند ناکارآمدی برخی از مسئولان و مدیران از همان ابتدا با شعارها و برنامه‌هایی که ارائه می‌دهند، مشخص است و در نتیجه شرایط هر سال بدتر از سال قبل می‌شود.

دریچه

رشد منفی حاصل ۸سال تلاش

کار دولت بعدی چندان آسان نخواهد بود و انباشتی از مشکلات از دولت‌های پیشین به دولت جدید به میراث می‌رسد. دولت یازدهم و دوازدهم در سال ۱۳۹۲ با شعار تدبیر و امید، روی کار آمد. رییس‌دولت قبل در محافل گوناگون به این موضوع اشاره داشت که مسائل و مصائب ایران به‌ویژه در حوزه اقتصادی عمدتا به‌واسطه سوءمدیریت‌های دولت وقت رخ داده است. دولت پیشین مدعی بود اگر وی به پاستور راه یابد، برنامه‌هایی برای مقاطع ۱۰۰ روزه، یک‌ساله و چهارساله درنظر گرفته که مردم ایران به همان یارانه ۴۵ هزار تومانی هم نیاز نداشته باشند. روحانی گرچه توانست با تحمیل رکود سنگین به اقتصاد ایران و همچنین تزریق فیزیکی مقادیر قابل‌توجهی ارز به بازار، تا حدودی جلوی افزایش نرخ ارز و همچنین تورم را در دولت یازدهم بگیرد و با خوش‌بینی که به سرنوشت برجام داشت، آن‌طورکه پیش‌بینی کرد، نشد.

گرچه در دوره قبل ناکارآمدی‌ها پشت رکود اقتصادی و تزریق فیزیکی مقادیر زیادی نرخ ارز به بازار پنهان ماند، اما خیلی زود نخستین ترکش‌های ناکارآمدی در دولت دوازدهم بروز کرد. با تغییر دولت در امریکا و پس از آن با خروج دونالد ترامپ از برجام، مسائل پیچیده‌تر شد. فروش ۶۲ تن ذخایر طلا برای جمع‌آوری نقدینگی از سطح جامعه، اعطای بی‌حدوحصر ارز دولتی به همه فعالیت‌های ضروری و غیرضروری در سال ۹۷، عدم‌نظارت بر توزیع ارز دولتی و... مسائلی بودند که دولت را خیلی زود در منگنه گذاشتند.

بی‌توجهی به ساخت‌وساز، کاهش سرمایه‌گذاری، رشد منفی اقتصادی، افزایش سرسام‌آور نرخ کالاهای اساسی، کوچک‌شدن سفره خانوارها و... مشکلات دیگری هستند که در این دوره تجربه شد.

▣ کاهش سرمایه‌گذاری

سرمایه‌گذاری پایین و اندک در مباحث اقتصادی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین موانع توسعه مطرح شده و در عمل رشد و توسعه اقتصادی بدون انباشت سرمایه امکان‌پذیر نخواهد بود. از سویی دیگر، سرمایه‌گذاری در فعالیت‌های مولد به رشد رقابت‌پذیری و بهره‌وری، افزایش صادرات، تشکیل سرمایه انسانی و خلق فناوری کمک می‌کند و همچنین یکی از زمینه‌های جهش تولید است. با وجود اینکه در قانون برنامه ششم، رشد سرمایه‌گذاری به‌میزان متوسط سالانه ۲۱ درصد هدف‌گذاری شده، بررسی‌ها نشان می‌دهد عملکرد اقتصاد کشور در زمینه سرمایه‌گذاری به‌ویژه در دهه ۱۳۹۰ بسیار نامطلوب بوده، چراکه نگاهی به آمار تشکیل سرمایه ثابت موید این نکته است که در سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۸ دو روند بسیار متفاوت تجربه شده، به‌طوری که طی سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۹۰ روند سرمایه‌گذاری در ایران به نسبت مناسب و سالانه حدود مثبت ۵ درصد بوده اما طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۸ این روند معکوس شده و نرخ تشکیل سرمایه ثابت سالانه طی این دوره به منفی ۶ درصد رسیده است. همچنین عملکرد نوسانی و نامناسب تشکیل سرمایه ثابت ناخالص باعث شده سرمایه‌گذاری در کشور به زحمت استهلاک سرمایه‌های ثابت را پوشش دهد. در ریشه‌یابی دلایل حجم اندک سرمایه‌گذاری و سیر نزولی سرمایه در کشور باید یادآور شد نبودثبات در اقتصاد کلان و از جمله تورم و التهابات در بازار ارز و دارایی‌های مالی موجب‌شده بی‌اطمینانی در سطح بالایی قرار بگیرد، موضوعی که هرگونه انگیزه سرمایه‌گذاری در کشور را از بین می‌برد و در عملا منابع به‌جای سرمایه‌گذاری در بخش مولد اقتصادی، با انگیزه سوداگرانه روانه بازارهای دارایی می‌شود. مورد دوم اینکه اعتبارات عمرانی مهم‌ترین کانال حضور دولت یا بخش عمومی در فرآیند سرمایه‌گذاری کشور است و دولت پیشین تا جایی که توانسته از سهم بودجه عمرانی کاسته و به بودجه جاری افزوده است. این اقدام موجب‌شده در دوره دولت دوازدهم حدود ۶۰ درصد از طرح‌ها در زمانبندی خود به پایان نرسند. همچنین در این دولت طول زمان اجرای طرح‌های عمرانی از ۱۰ سال در سال ۱۳۹۲ به ۱۶ سال در سال ۱۳۹۸ افزایش یافته است.

آخرین گزارش بانک مرکزی ایران نشان می‌دهد تولید ناخالص داخلی کشور به نرخ پایه (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) در ۹ ماه سال ۹۹ به ۴۸۰۶ هزار میلیارد ریال رسیده که نسبت به رقم مشابه سال قبل به میزان ۲.۲ درصد رشد نشان می‌دهد. رشد اقتصادی بدون نفت کشور نیز در ۹ ماه امسال معادل ۱.۹ درصد برآورد شده است. با این وجود، رشد اقتصادی در سال ۹۲ در حدود ۲.۵ درصد بوده که این مولفه برای سال ۹۸ در حدود منفی ۷ درصد ثبت شده است.

طبق آمارها، در دولت‌های یازدهم و دوازدهم، اقتصاد کشور ۴ بار با رشد منفی مواجه شده و در مجموع رشد اقتصادی را در ۸ سال اخیر به حدود صفر رسانده است. این برای نخستین‌بار است که در ۳ دهه اخیر چنین دوران طولانی رشد منفی اقتصادی در کشورمان به‌وقوع پیوسته است.

کشتی بحران زده نظام پولی به دولت سیزدهم رسید

امیرعباس آذرم‌وند
editor@smtnews.ir

گرچه از سال ۹۷ به این سو، شرایط بخش پولی کشور چون دیگر بخش‌های اقتصاد کشور مطلوب نبود اما بررسی جزئیات بیشتر نشان می‌دهد نرخ نقدینگی در سال ۹۹ با شتابی بیش از سال‌های دیگر حکمرانی حسن روحانی، روندی فزاینده به خود گرفت. به‌عنوان مثال، آخرین گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد در خرداد امسال نسبت به خرداد سال گذشته، نقدینگی موجود در کشور افزایش حدود ۴۰ درصدی داشته است. در همین مدت، میزان بدهی دولت به نظام بانکی کشور هم رشد ۴۵ درصدی داشته و از ۵۶۰ هزار میلیارد تومان به ۶۴۷ هزار میلیارد تومان رسیده است. دولت در سال ۹۹ که کشور درگیر ویروس کرونا بود، با بحران شدیدی در منابع خود مواجه بود. در نیمه نخست سال گذشته، دونالد ترامپ فشاری حداکثری را به اقتصاد ایران وارد کرد که گرچه موجب فروپاشی نشد اما فشارهای معیشتی را به حداکثر رساند. در همین زمان، دولت گرچه نتوانست حمایت موثری از معیشت خانوارها یا کسب‌وکارها انجام دهد اما مجبور شد سیاست‌های انبساطی را در پیش بگیرد.

عکس: صمت

به گزارش صمت در دولت دوازدهم که ۴ سال به طول انجامید، بانک مرکزی با بیشترین تغییرات در مدیریت مواجه شد. دولت دوازدهم در حالی آغاز شد که همچنان ولی‌الله سیف به‌عنوان رئیس این نهاد فعالیت می‌کرد. پس از یک سال و در مرداد ۹۷ رئیس‌کل بانک مرکزی تغییر کرد و افزایش چشمگیر نرخ ارز در طول یک سال مهم‌ترین دلیل تغییر ولی‌الله سیف عنوان شد. گرچه این سمت و آن سمت، شایعاتی از شکل گرفتن یک پرونده قضایی علیه او خبر می‌دهد. عبدالناصر همتی پیش از این و در دوره اول روحانی، رئیس بیمه مرکزی ایران بود. پس از آن برای مدت کوتاهی به‌عنوان سفیر ایران در جمهوری خلق چین تعیین شد. همتی تا ۹ خرداد ۱۴۰۰ که به‌طور رسمی فعالیت انتخاباتی خود برای دوره سیزدهم ریاست جمهوری را آغاز کرد در این سمت بود و پس از آن جای خود را به اکبر کمیجانی داد. کمیجانی، استاد قدیمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران بود و بسیاری از چهره‌های اقتصادی جمهوری اسلامی جزو دانشجویان او به‌شمار می‌روند. او در تمام ۸ سال دوره روحانی جزو شخصیت‌ها و معاونان برجسته بانک مرکزی بود. در باره او گفته می‌شود روحیه تکنوکرات‌ها را دارد و در مقابل فشارها، اصولا به خواست قدرت تن می‌دهد گرچه ممکن است پیامدهای هر سیاستی را به آنها گوشزد کند.

در دولت دوازدهم عملکرد بانک مرکزی به‌ویژه پیش از ریاست همتی، به‌شدت موردانتقاد قرار داشت، زیرا این نهاد تنها حفظ قدرت پول ملی است اما در این دوره ارزش هر ریال بیش از هر زمان دیگری کاهش یافت. در زمانی که دولت دوازدهم آغاز شد نرخ هر دلار امریکا ۳۸۰۰ تومان بود و هر چه از دولت روحانی گذشت از ارزش ریال بیشتر کاسته شد. به نحوی که در میانه مهر سال گذشته نرخ هر دلار امریکا تا مرز ۳۲ هزار تومان نیز افزایش یافت. البته پس از آن و به‌ویژه پس از اینکه مشخص شد در انتخابات امریکا دونالد ترامپ شکست‌خورده، ثبات نسبی بر بازار ارز حاکم شد، به نحوی که اکنون نرخ هر دلار امریکا حوالی ۲۵ تا ۲۶ هزار تومان است.

> با وجود رشد سرسام‌آور نقدینگی در این مدت، بنگاه‌های کشور با محدودیت نقدینگی مواجه بودند. این خود مهم‌ترین نشانه است که نقدینگی اضافه‌شده به بخش‌های نامولد رفته و توانسته برای دارندگان آن سودهای هنگفت به جای بگذارد، در حالی‌که خلاف اهداف مرتبط با توسعه اقتصادی بوده است

رشد دو و نیم برابری نقدینگی

دولت دوازدهم در شرایطی کار خود را آغاز کرد که کل نقدینگی موجود در کشور هزار و ۵۲۹ هزار میلیارد و ۹۸۰ میلیارد تومان بود. در آخرین گزارش بانک مرکزی که به بررسی تحولات اقتصادی در ۳ ماهه نخست امسال پرداخته از این خبر داد که مجموع نقدینگی کشور تا پایان بهار امسال به ۳ هزار و ۷۰۵ هزار میلیارد و ۴۰۰ میلیارد تومان رسیده است. پس در این ۴ سال نقدینگی بیش از دو برابر رشد کرد.

یکی از مشکلات دولت‌های پس از جنگ در ایران، افزایش نقدینگی بی‌حساب و کتاب در کشور بوده است. در حالی که در زمان جنگ، کشور دچار مشکلات فراوانی در تامین هزینه‌ها داشت و بانک مرکزی هم موظف بود به ازای کسری بودجه دولت و به میزان موردنیاز هزینه‌های دولت را جبران کند اما در آن دوران کمترین شدت افزایش نقدینگی در دوران پس از جنگ را داشتیم.

در ۸ سال جنگ، نقدینگی کشور فقط ۴ برابر افزایش پیدا کرد. اما بررسی‌ها نشان می‌دهد پس از آن در دولت‌های بعدی به‌طور میانگین در هر ۸ سال، نقدینگی ۷ برابر شده است. حتی ابراهیم رئیسی در جلسه تنفیذ خود به این مسئله اشاره کرد و گفت که نقدینگی ۶۸۰ درصد رشد کرده است. اشاید برخی این‌طور برداشت کنند که تنها در دولت روحانی این اتفاق افتاد اما بررسی بیشتر نشان می‌دهد روند افزایش نقدینگی در ۸ سال گذشته تقریبا مشابه دولت‌های دیگر بوده است. با یک تفاوت مهم در دولت سازندگی و بیش از آن دولت اصلاحات، عمده نقدینگی خلق‌شده در کشور به بخش‌های تولیدی سرازیر می‌شد. به همین دلیل با وجود اینکه در دولت اصلاحات و دولت تدبیر یک اندازه بر میزان نقدینگی افزوده شد اما نه رکود به وجود آمد و نه تورم، بلکه برعکس تقریبا پایدارترین رشد در دولت اصلاحات تجربه شد. با این حال، گرچه هزینه رد نقدینگی در این دوران متفاوت بود اما میزان افزایش نقدینگی تقریبا یکسان بوده است.

همان‌طور که مشاهده می‌شود در سال ۹۹ بیشترین افزایش نقدینگی در ۴ سال گذشته رخ داد. دلیل آن هم برمی‌گردد به همزمانی شیوع کرونا و تحریم‌ها. کرونا سبب شد دولت مجبور شود هزینه‌هایی را بپذیرد. گرچه حمایت‌های دولت ایران از معیشت خانوارها و کسب‌وکارها به مراتب کمتر از دولت‌های دیگر بوده اما همین حمایت‌های اندک هم سبب تعمیق کسری بودجه دولت شد.

آن‌طورکه مسعود نیلی، دستیار اقتصادی سابق روحانی در گفت‌وگو با تجارت‌نیوز مدعی شده در سال گذشته کسری بودجه ۵۲ درصد بوده، مشابه سال‌های جنگ. همین نیز به‌خوبی توضیح می‌دهد چرا در طول سال ۹۹ با وجود رشد کمتر از یک درصدی، نقدینگی ۴۰ درصد رشد کرده است.

با وجود رشد سرسام‌آور نقدینگی در این مدت، بنگاه‌های کشور با محدودیت نقدینگی مواجه بودند. این خود مهم‌ترین نشانه از این است که نقدینگی اضافه‌شده به بخش‌های نامولد رفته و توانسته برای دارندگان آن سودهای هنگفت به جای بگذارد اما خلاف اهداف مرتبط با توسعه اقتصادی بوده است.

در واقع وقتی منابع به‌درستی در یک اقتصاد مدیریت نمی‌شوند، این منابع تبدیل به موانع اقتصاد می‌شوند و درآمدهایی که می‌توانست صرف توسعه اقتصادی شود، خودبه‌خود به رکود و تورم دامن می‌زند. در این شرایط، پیکره اقتصادی مانند بدن یک بیمار سرطانی، منابع خود را صرف بیماری خود می‌کند و هر چه بیشتر منابع را صرف می‌کند به آخر خط یا مرگ نزدیک‌تر می‌شود.

هنگامی‌که سرعت رشد نقدینگی افزایش می‌یابد به معنای آن است که تورم هم بالا می‌رود. همین امر به‌خودی‌خود مالیاتی مضاعف از جیب مزدبگیران و به نفع ثروتمندان است. وقتی نقدینگی به بخش نامولد سرازیر می‌شود، خسارت‌های دوچندان به بار می‌آورد.

با این حال باید توجه کرد که رشد نقدینگی در عمل سبب می‌شود ارزش پول ملی هم کاسته شود و به همین دلیل پس از مدتی، بحران نقدینگی به‌ویژه در بنگاه‌هایی که نیاز به واردات مواد اولیه یا کالاهای واسطه‌ای دارند، ایجاد می‌شود. به این ترتیب، تورم حاصل از این فعل و انفعال باز هم به کاهش تقاضا منجر می‌شود. این در شرایطی است که تورم به‌خودی‌خود موجب می‌شود از قدرت خرید خانوارها کاسته شود و همین نیز موجب کاهش تقاضای بیشتر می‌شود.

اما از آنجایی‌که هر دم از ارزش پول کاسته می‌شود، کاهش تقاضا نه‌تنها سرعت افزایش نرخ‌ها را کُند نمی‌کند، بلکه شدت تورم را هم بالا می‌برد.

> بررسی‌ها نشان می‌دهند بدهی دولت به نظام بانکی در فاصله خرداد ۹۸ تا خرداد ۱۴۰۰ حدود ۸۵ درصد رشد داشته است

افزایش سهم پول از کل نقدینگی

از نگران‌کننده‌ترین جزئیات مربوط به بخش نقدینگی، رشد بی‌رویه پول است. در خرداد ۹۸ مجموع پول موجود در اقتصاد کشور ۳۱۰ هزار میلیارد تومان بود. ۹ ماه بعد به ۴۲۷ هزار میلیارد تومان رسید. پس از گذشته ۳ ماه از سال ۹۹ مجموع پول موجود در کشور ۵۰۲ هزار میلیارد تومان بود و در پایان سال ۹۹ پول به ۶۹۰ هزار میلیارد تومان رسید و سرانجام در خرداد امسال، ۷۲۶ هزار میلیارد تومان از کل نقدینگی کشور را پول تشکیل می‌داد. در خرداد ۹۹ نسبت به خرداد ۹۸ پول موجود در کشور ۶۱.۵ درصد رشد داشت. نرخ رشد پول یک سال بعد به ۴۴.۶ درصد رسیده بود. پول به‌دلیل قدرت نقدشوندگی زیادی که دارد به‌سرعت می‌تواند نرخ تورم را متاثر کند. حال آن‌که شبه‌پول که مجموع حساب‌های بلندمدت بانکی و اوراق قرضه را در برمی‌گیرد، چون این قدرت نقدشوندگی را ندارد در کوتاه‌مدت اثرات شدیدی ندارد و چنانچه دولت نتواند منابع آن را در زمان تسویه تهیه کند، تازه اثرات قیمتی آن مشخص می‌شود. با این حال، از این منابع نمی‌توان برای بودجه جاری استفاده کرد.

دست زدن به چنین اقدامی به‌اصطلاح عوامانه کلاه‌به‌کلاه کردن است. در ادبیات اقتصادی پرداخت هزینه جاری از طریق ایجاد بدهی را بازی پانزی می‌نامند. شبه‌پول همیشه سهم بزرگ‌تری از کل نقدینگی کشور را تشکیل می‌دهد. با این حال در سال‌های گذشته شدت رشد آن به مراتب کمتر از پول بوده است.

در خرداد ۹۸ کل شبه‌پول موجود در اقتصاد ایران هزار و ۶۶۹ هزار میلیارد تومان برآورد شد. این رقم در پایان سال ۹۸ به ۲ هزار و ۴۴ هزار میلیارد تومان رسید. ۳ ماه بعد در خرداد ۹۹ شبه پول موجود در کشور را ۲ هزار و ۱۵۵ هزار میلیارد تومان برآورد کردند. رقمی که در اسفند به ۲ هزار و ۷۸۵ هزار میلیارد تومان رسید. در پایان خرداد امسال و بنابر آخرین گزارش بانک مرکزی جمهوری اسلامی، مجموع شبه‌پول موجود در اقتصاد کشور ۲ هزار و ۹۷۹ هزار میلیارد تومان اعلام‌شده است.

▣ افزایش ۴۵ درصدی بدهی دولت به نظام بانکی

از مهم‌ترین دلایل افزایش نقدینگی در ۴ سال گذشته، افزایش بدهی دولت به بانک مرکزی و نظام بانکی بوده است. دولت در شرایطی که به‌دلیل تحریم و تصویب نشدن FATF امکان این را نداشت که درآمدهای حاصل از صادرات خود را وارد کشور کند. با این حال مابه‌ازای این درآمد و سایر درآمدهای گذشته که در بانک‌های خارجی فریز شده‌اند را از بانک مرکزی ریال دریافت کرده است. به این‌ترتیب، دولت پیش از اینکه منابع حاصل از فعالیت‌های خود را به‌دست آورد، آنها را پیش‌خور کرده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهند بدهی دولت به نظام بانکی در فاصله خرداد ۹۸ تا خرداد ۱۴۰۰ حدود ۸۵ درصد رشد داشته است. به بیان دیگر در خرداد ۱۳۹۸ مجموعه بدهی دولت و موسسات دولتی به بانک‌ها کشور ۳۴۷ هزار میلیارد تومان بود و این رقم در پایان سال ۹۸ به ۴۱۶ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. فقط ۳ ماه بعد، میزان بدهی دولت به بانک‌ها به ۴۴۶ هزار تومان رسید. این روند با شتابی بیشتر در طول سال ۹۹ ادامه داشت، به‌گونه‌ای که در پایان آن بدهی به سیستم بانکی به ۵۶۰ هزار میلیارد تومان رسید. به عبارت ساده‌تر فقط در ۹ ماه میزان بدهی دولت به بانک‌ها رشد ۱۱۴ هزار میلیارد تومانی داشت. این روند باز هم ادامه یافت تا در پایان خرداد امسال بدهی دولت به سیستم بانکی به ۶۴۷ هزار میلیارد تومان برسد.

در این میان، افزایش بدهی دولت به بانک‌ها در خرداد ۹۹ نسبت به خرداد ۹۸ افزایش ۲۸.۵ درصدی داشته، حال آنکه این نرخ در یک سال منتهی به خرداد امسال افزایش ۴۵ درصدی داشته است.

به نظر می‌رسد سال آخر دولت که همزمان با شیوع کرونا بود، تبدیل به فرصتی شد تا دولت دوازدهم با سیاست‌های انبساطی وارد میدان اقتصاد شود. البته از آنجایی که خزانه کشور خالی بود، دستگاه اجرایی توان این را نداشت که هر چه می‌خواهد انجام دهد.

از سوی دیگر، اجرای سیاست‌های تورم‌زا در شرایط تورمی خیلی زود اثرات خود را نشان می‌دهد و به دلیل رابطه مستقیم میان تورم و معیشت خانوار، دولت‌ها نمی‌توانند چشم بر نارضایتی‌های اجتماعی ببندند.

سخن پایانی

اما در هر حال شیوع کرونا دولت دوازدهم را در موقعیتی خاص قرار دارد؛ در روزهایی که بازاری‌ترین و سرمایه‌داری‌ترین اقتصادهای جهان ترجیح دادند اقتصاد را تعطیل کنند، رکود را به جان بخرند و به حمایت مستقیم از معیشت خانوارها دست بزنند، دولت ایران تنگدست‌تر از آن بود که حمایت‌های مستقیم یا موثری از مردم خود انجام دهد. همچنین کسب‌وکارهای خرد و متوسط که بخش مهمی، حدود ۶۵ درصد، اشتغال کشور را تشکیل می‌دهند بیش از هر بخش دیگری از تعطیلی‌های کرونایی آسیب دیدند اما دولت از این بخش هم نتوانست حمایت موثری انجام دهد. حتی در بخش تامین واکسن، علاوه بر تعلل و بی‌عملی، باز هم دولت منابع کافی برای تامین واکسن موردنیاز کشور را نداشت.

به این ترتیب، کرونا در عمل تبدیل به معضلی شد که دولت نه توان کاهش پیامدهای آن را داشت و نه اراده آن را. به همین دلیل، شاخص‌های پولی متعدد نشان می‌دهند در سال ۹۹ نقدینگی بی‌حساب و کتاب‌تر از هر زمان دیگری رشد کرد.

نظرگاه

۸ توصیه به دولت سیزدهم

مسعود خوانساری
رئیس اتاق بازرگانی تهران

فعالیت دولت سیزدهم به‌زودی آغاز می‌شود و طبیعی است که سیاست‌های اقتصادی متفاوتی از گذشته اتخاذ کنند. به‌طور معمول، مقطع آغاز به‌کار دولت‌ها، پراسترس‌ترین زمان برای فعالان اقتصادی به‌شمار می‌آید، چون فعال بخش خصوصی اطلاعی از سیاست‌های دولت جدید ندارد و همه‌چیز بر مدار احتمالات می‌گردد. در آغاز به‌کار دولت، رعایت چند اصل می‌تواند به بهبود فضای عمومی اقتصادی منجر شود:

اول: کابینه تازه با اعضای جدید تشکیل می‌شود؛ بنابراین وزارتخانه‌ها و معاونت‌های مهم ریاست‌جمهوری همگی دستخوش تغییر می‌شوند. پس از آنها معاونان وزیر و حتی برخی مدیران کل وزارتخانه‌ها تغییر خواهند کرد. افراد با نگاه و بینش جدید روی کار می‌آیند و طبیعی است که سیاست‌های جدیدی متناسب با ذهنیت‌شان پیاده کنند. همه اینها در شرایطی رخ می‌دهد که تحریم‌ها وجود دارد، وضعیت معیشت مردم ناگوار است و اقتصاد هم در بحران رکود و امتناع سرمایه‌گذاری قرار گرفته است. در این موقعیت، انتخاب افراد اهمیت دوچندان می‌یابد. مدیرانی با کارآمدی بالا، آشنا با معضلات اقتصاد ایران و سالم و توانمند در هدایت نظام اداری می‌توانند پالسی آرامش‌بخش به جامعه باشند. این انتخاب‌ها تعارضی با جوان‌گرایی ندارند. مدیران چیره‌دست اجازه نمی‌دهند در همان روزهای ابتدایی حضورشان، صدها بخشنامه و ابلاغیه جدید بر سر اقتصاد خراب شود.

دوم: بسیاری از اقدامات اجرایی وجود دارد که دولت می‌تواند با انجام آنها، جان تازه‌ای به اقتصاد ببخشد. انجام این اقدامات تابع دریافت نظرات مجلس و ارکان دیگر اداری کشور هم نیست و کاملا در بسط ید دولت قرار دارد؛ مانند برخی اصلاحات جزئی در نظام مالیاتی، گمرکی، بانکی، تامین اجتماعی و... که در واقع اصلاحات ساختاری به‌شمار نمی‌آیند اما به بهبودهای جزئی اما اثربخش منجر می‌شوند.

سوم: این دولت باید بیش از دولت یازدهم و دوازدهم به مردم و فعالان اقتصادی تاکید کند که آرامش را در فضای اقتصادی حاکم خواهد کرد، مانع از تندروی‌های بی‌جهت می‌شود و اجازه نمی‌دهد خام‌دستی‌هایی در مسیرهای اجرایی رخ دهد. بخش خصوصی ایران امروز نیازمند دریافت این پیام است: دولت برای تسهیل کارها آمده و خود بانی توسعه فضایی معتدل و کارشناسی است. بسیاری از نیروهای کارشناس مستقر در دولت‌ها، تابع شرایط سیاسی نیستند. جابه‌جایی‌های اتوبوسی نه‌تنها کارآمد نیست، بلکه دلسردکننده نیز هست. این رفتاری است که دولت آقای رئیسی باید سعی کند از آن پرهیز داشته باشد.

چهارم: شعار معروفی در انگلستان زمان تاچر وجود داشت: «نظرات سیاسی ما مهم نیست، واقعیت‌های اقتصادی تعیین‌کننده است.» این جمله خلاصه شرایط امروز ما است. مواضع ما درباره حق یا ناحق بودن برجام خیلی مهم نیست، مسئله این است که اقتصاد ایران باید از زیر سایه تحریم‌ها خارج شود. حتی مهم نیست که سیاست اجرایی پایان جنگ اقتصادی چه باشد، بلکه سرعت عمل در اجرای آن اهمیت دارد. دولت سیزدهم باید به فعالان اقتصادی، مردم و سرمایه‌گذاران این پیام را بدهد که حامی پایان تحریم‌هاست.

پنجم: اقتصاد ایران به سرمایه‌گذاری نیاز دارد. منابع کافی هم در اختیار دولت نیست؛ بنابراین در این مقطع باید به فکر جذب سرمایه خارجی یا جذب سرمایه ایرانیان مقیم خارج بود. ای کاش دولت سیزدهم منادی آشتی ملی باشد، نظر ایرانیان مقیم خارج را جلب کند و به سرمایه‌گذاران داخلی اطمینان‌خاطر دهد که فضا برای کار بهتر و بیشتر مساعد می‌شود. متانت در رفتار دولتمردان می‌تواند حرکت در این مسیر را ممکن کند.

ششم: قطعا دولت سیزدهم علاقه‌مند است که در همان ماه‌های اولیه حضورش، اقداماتی در اقتصاد انجام دهد که اثرات آن برای مردم ملموس باشد، اما امیدوارم تصور بهبود وضعیت اقتصادی با پول‌پاشی در ذهن این دولت جای نگیرد. چندبرابر کردن یارانه‌های پنهان یا توزیع وام‌های کم‌بازده به نیت کمک به مردم می‌تواند فضای سرشار از فساد در اقتصاد ایران را تقویت کند و در نهایت ضمن آنکه منابع کشور هدر می‌رود، به معاش مردم آسیب مجدد وارد می‌کند.

هفتم: جایگاه دولت مانند نهادهای تشریفاتی نیست. هر کلمه‌ای که از زبان دولتمرد خارج می‌شود با انعکاس‌های اجتماعی و اقتصادی همراه است؛ بنابراین دولت سیزدهم تا زمانی که بر امور اجرایی تسلط کامل پیدا کند، می‌تواند سیاست کم‌گویی و عمل‌گرایی را پیش ببرد. در این شرایط مدیران آرامش کاری‌شان را از دست نمی‌دهند و مردم هر روز با اظهارنظرهای متفاوت و گاهی متضاد با نظرات دیگر اعضای کابینه مواجه نمی‌شوند.

هشتم: واقعیت این است که با وجود برنامه‌های بالادستی فراوان و اسناد اقتصادی، دولت نیازی به طراحی برنامه‌های جدید ندارد و با عمل به همان برنامه‌ها می‌تواند مسیر رشد اقتصاد کشور را تسهیل و در فرصتی کوتاه برنامه‌های مقطع‌بندی‌شده ۱۰۰روزه یا یک‌ساله قابل پایش خود را به مردم اعلام کند. در این صورت، فعال اقتصادی هم می‌تواند خود را با مسیر دولت تنظیم کند و عملا چارچوبی برای فعالیت‌ها ترسیم شود.

روزهای قبل از استقرار دولت برای صاحبان کسب‌وکار لحظاتی تعیین‌کننده و پر از استرس است. رفت‌وآمد مدیران و بازار داغ شایعات باعث می‌شود بسیاری از فرآیندهای توسعه‌ای متوقف و موکول به زمان تعیین‌تکلیف دولت شود اما دولت سیزدهم می‌تواند با خردمندی و رعایت رفتارهای کارشناسی مانع از بروز چنین اخلالی شود.

روسیاهی بازار سرمایه

بورس فدای سیاست شد؟

بازار سرمایه در یک‌سال و نیم گذشته روزهای پرالتهابی را پشت‌سر گذاشته است. در ماه‌های نخست سال گذشته شاهد استقبال عمومی مردم از این بازار و ورود حجم عظیمی از نقدینگی به بورس بودیم. در این میان، دولتمردان و سیاست‌گذاران نیز با تشویق مردم به سرمایه‌گذاری در این بازار زمینه جاری شدن سرمایه‌ها را به بورس و شکل‌گیری حباب عظیم بورسی را ایجاد کردند. تاجایی‌که بارها حسن روحانی، رئیس‌جمهوری دولت دوازدهم تلویحا پیام‌هایی مبنی بر رشد شاخص بورس را به مردم داد. بدون تردید چنانچه این سرمایه در جهت درستی هدایت می‌شد، می‌توانست زمینه رشد تولید را فراهم کند اما این هدف‌گذاری در نهایت محقق نشد. در واقع هیچ‌کدام از وعده‌های دولتمردان واقعی نبودند و شاهد ترک برداشت حباب بورس بودیم. گویی دولتمردان پس از تامین نیاز بودجه‌ای خود از بازار سرمایه، تیر خلاص را به قلب این بازار نشانه گرفتند. در ادامه نبود ثبات در شرایط سیاسی ضمن برهم خوردن ثبات حاکم بر بازار، این روند را تشدید کرد. غیرحرفه‌ای بودن اغلب سرمایه‌گذاران و تازه‌واردان بازار سرمایه نیز خود مزید بر علت شد و درنهایت کارنامه تاریکی از دولت دوازدهم در حوزه بازار سرمایه به جا ماند.

عکس: صمت

بخشی از التهابات و روند نابسامان حاکم بر بورس از صحبت‌های غیرکارشناسی اعضای دولت نشأت گرفت. بورس اوراق بهادار، بازاری کاملا تخصصی بوده و هرگونه صحبت پیرامون این بازار، نیازمند نگاه تخصصی است

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

فقدان نگاه تخصصی به بازار سرمایه

نیما آگاهی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی عملکرد دولت دوازدهم در حوزه بازار سرمایه و روند فعالیت بورس اوراق بهادار طی ۴ سال گذشته گفت: متاسفانه دولت دوازدهم در دوران فعالیت ۴ ساله خود هیچ برنامه‌ای برای بازار سرمایه نداشت. در چنین شرایطی، بازار براساس سفته‌بازی پیش رفت. نبود برنامه و استراتژی جامع و واحد برای تنظیم بورس حکایت از آن دارد که بازار سرمایه در برنامه اقتصادی کشور جایگاهی که باید و لازم است را ندارد. اساسا حتی می‌توان مدعی شد بازار سرمایه فاقد جایگاه است.

وی در ادامه و در پاسخ به سوالی مبنی بر نقش دولت در التهابات بازار سرمایه که از سال گذشته آغاز شد، گفت: بخشی از این التهابات و روند نابسامان حاکم بر بازار بورس از صحبت‌های غیرکارشناسی اعضای دولت نشأت گرفت. بورس اوراق بهادار، بازاری کاملا تخصصی است و هرگونه صحبت پیرامون این بازار، نیازمند نگاهی تخصصی است. با این وجود در مواردی شاهد صحبت‌های غیرکارشناسی اعضای کابینه و حتی تیم اقتصادی دولت بودیم که آسیب‌های غیر قابل جبرانی به این بازار وارد کرد.

آگاهی افزود: البته این نگاه‌های غیرکارشناسی و غیرتخصصی در سایر حوزه‌های اقتصادی نیز به چشم می‌خورد؛ با این وجود از آنجا که شاخصی برای اندازه‌گیری روند حاکم بر صنایع در کوتاه‌مدت نداریم، مشکلی در لحظه بروز نمی‌کند. اما بازار سرمایه به‌گونه‌ای است که تاثیر هر حرف یا صحبت غیرکارشناسی به سرعت روی روند بازار نمایان می‌شود. این کارشناس بازار سرمایه خاطرنشان کرد: از مجموع موارد یادشده این‌گونه برداشت می‌شود که بدنه اقتصادی دولت دوازدهم به‌شدت ضعیف بود و همواره انتخاب‌های سیاسی به انتخاب‌های اقتصادی اولویت داشتند. در چنین شرایطی نمی‌توان به کارآیی بازار سرمایه امید داشت.

آگاهی درباره تامین بخشی از کسری بودجه دولت دوازدهم در سال گذشته از طریق بازار سرمایه گفت: منابع تامین بودجه کشور ما آنقدرها هم گسترده نیست؛ همین محدودیت نیزدر موارد متعددی دردسرآفرین می‌شود؛ نفت، مالیات و اوراق در رده مهم‌ترین و معدود منابع تامین مالی دولت هستند. هرچند فروش نفت در طول سال‌های گذشته و تحت‌تاثیر تحریم‌های بین‌المللی به‌شدت محدود شده و مانعی جدی و اساسی در تامین بودجه دولت حاصل شده است. بدین‌ترتیب شاهد کسری بودجه قابل‌توجهی در سال گذشته بودیم.

وی افزود: ما در ابتدای سال ۱۳۹۹ شاهد بیشترین تقاضا برای ورود به بازار سرمایه بودیم، درحالی که عرضه صندوق‌های دولتی در بازار سرمایه از اواخر تابستان آغاز شد که نشان از ناهماهنگی میان مسئله و راه‌حل دارد. درواقع شرایط بروکراتیک حاکم بر کشور و پیچیدگی‌های بیش از اندازه، مشکلاتی را به وجود می‌آورد و راه‌حل‌های احتمالی را بی‌اثر می‌کند. این کارشناس بازار سرمایه در ادامه خاطرنشان کرد: نبود رویه ثابت اقتصادی و حتی سیاسی، بارها بازار سرمایه را با التهاب روبه‌رو کرد. هر لحظه افراد نظرات و تصمیمات خود را اعلام و عملیاتی می‌کنند. نبود اطمینان نسبت به آینده و برنامه‌ای روشن برای آینده، بزرگ‌ترین ابهام در مسیر فعالیت سرمایه‌گذاران است. آگاهی در پایان خاطرنشان کرد: با وجود شرایط حاکم بر بازار سرمایه از دولت جدید انتظار می‌رود برنامه‌ای مشخص در حوزه اقتصادی را در پیش بگیرد و از روز نخست فعالیت، براساس این استراتژی گام بردارد. ارائه راه‌حل‌های کوتاه‌مدت و لحظه‌ای برای اصلاح شرایط تنظیم بازار نه‌تنها نتیجه‌بخش نیست، بلکه نتایج منفی متعددی را نیز در زمان طولانی به‌دنبال خواهد داشت؛ بنابراین امید می‌رود دولت جدید به‌دنبال مسکن‌های لحظه‌ای و گذرا نباشد.

دولت دوازدهم در دوران فعالیت ۴ساله خود هیچ برنامه‌ای برای بازار سرمایه نداشت و در چنین شرایطی بازار بر اساس سفته‌بازی پیش رفت

کارنامه مردودی سال ۱۳۹۹

علی رحمانی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت عملکرد دولت دوازدهم را در سال ۱۳۹۹ در حوزه بازار سرمایه ناموفق خواند و افزود: آمار اقتصادی درباره بازده و نوسانات بورس و بازار سرمایه در دسترس است. در دوران فعالیت دولت دوازدهم نوسانات بازار بورس به مراتب افزایش یافت و ریسک بازار سرمایه نیز به شدت بیشتر شد. با این وجود، حجم بازار سرمایه با توجه به افزایش قابل‌توجه نقدینگی در کشور، رشد چشمگیری یافته است. رحمانی افزود: در همین حال ابزارهای جدیدی ایجادشده است. بنابراین عملکرد دولت دوازدهم در بازار سرمایه به‌جز در سال ۱۳۹۹، مثبت ارزیابی می‌شود. دولت در سال گذشته با ترغیب مردم به سرمایه‌گذاری در بورس و سایر سیاست‌های اشتباه، از سرمایه مردم صیانت نکرد. درنتیجه چنین اقدامات اشتباهی نیز شاهد از دست رفتن سرمایه برخی افراد و التهاب در این بازار بودیم.

این کارشناس بازار سرمایه خاطرنشان کرد: در واقع دولت نقشی جدی و اثرگذار در التهابات سال گذشته بر عهده دارد، چراکه می‌توانست با افزایش سرمایه و سلب حق تقدم شرکت‌های وابسته به خودش و تامین جدید تقاضا در بازار مانع ریزش بورس و متضرر شدن مردم شود. تا بدین‌ترتیب سرمایه مردم وارد شرکت‌های وابسته به دولت شود؛ در چنین شرایطی از یک‌سو استحکام و سلامت مالی این مجموعه‌ها افزایش می‌یافت و از سوی دیگر، به التهاب بازار دامن زده نمی‌شد.

با این وجود، نه‌تنها گام مثبتی در این زمینه برداشته نشد، بلکه اقدامات دولت، عملکرد بازار سرمایه را به‌شدت و درجهت منفی تحت‌تاثیر قرار داد و مانعی جدی در مسیر بهبود شرایط ایجاد کرد. به‌عنوان مثال، عملکرد دولت زمینه افزایش نرخ سهام برخی شرکت‌ها را فراهم کرد؛ در ادامه نیز خود شرکت‌های وابسته به دولت سهام خود را در بالاترین نرخ به فروش رساندند و تنها مردم از این اوضاع متضرر شدند.

وی در پاسخ به سوالی درباره اتهام واردشده به دولت دوازدهم مبنی بر استفاده از بازار سرمایه برای تامین کسری بودجه خود، اظهارکرد: اتهام واردشده به دولت در این زمینه کاملا درست است. دولت‌ها می‌توانند برای کسری بودجه خود از انتشار اوراق قرضه بهره بگیرند. این روش، سالم‌ترین راهکار برای تامین کمبودهای مالی دولت است؛ ضمن آنکه سود این اوراق از قبل مشخص است و به مردم پرداخت می‌شود.

اما اینکه سهام شرکت‌های دولتی در شرایطی که تقاضا در بازار وجود داشت، با قیمت‌های بالا فروخته شد، جای سوال و ابهام دارد. هرچند سیاست‌گذاران این حوزه تاکید دارند اگر سهام شرکت‌های دولتی در دورانی که تقاضا محدود بود، عرضه می‌شد، از سوی نهادهای نظارتی به ارزان‌فروشی متهم می‌شدیم. از مجموع موارد یادشده اینطور می‌توان جمع‌بندی کرد که به عملکرد دولت دوازدهم در سال گذشته انتقادهایی جدی وارد است.

سخن پایانی

بازار سرمایه طی بیش از یک سال گذشته روزهای پر فراز و نشیبی را پشت‌سر گذاشته است. بسیاری از سرمایه‌گذاران تازه‌وارد به این بازار که با تشویق دولتمردان جذب این بازار شدند، خسارات‌های قابل‌توجهی را متحمل شده‌اند. در این میان، اقدامات اشتباه و سیاست‌های نادرست تیم اقتصادی دولت در ایجاد شرایط کنونی کاملا مشهود و اثرگذار است؛ درنتیجه چنین شرایطی شاهد از میان رفتن اعتماد مردم به بازار سرمایه هستیم. هرچند دولت پل‌های پشت سر خود را برای بهره جستن از بازار سرمایه خراب کرده اما انتظار می‌رود با بهبود شرایط، زمینه اعتمادسازی مجدد فراهم شود.

باجه خبر

درج خودکار رمز دوم پویا در همراه بام ملی

به گزارش روابط‌عمومی بانک ملی ایران، یکی از مشکلات کاربران سامانه‌های اینترنتی بانکی، به خاطر سپردن رمزهای پویای چندرقمی است که از طریق پیامک روی تلفن همراه ارسال می‌شود. در نسخه بروزرسانی‌شده این اپلیکیشن، از کاربر اجازه خوانده شدن رمز دوم پویا دریافت می‌شود و از آن پس در تراکنش‌های نیازمند رمز دوم، پس از پیامک شدن رمز، عدد آن به صورت خودکار در محل موردنظر درج خواهد شد. «همراه بام ملی» از پرکاربردترین اپلیکیشن‌های بانک ملی ایران است که علاوه بر انجام تراکنش‌های مالی متداول، امکان مدیریت حساب‌های بانکی نیز با آن وجود دارد.

وام ازدواج توسعه تعاون

بانک توسعه تعاون از سال ۹۷ تاکنون، ۱۲ هزار میلیارد ریال وام قرض‌الحسنه ازدواج پرداخت کرده است.

به‌گزارش روابط‌عمومی بانک توسعه تعاون، امیر هوشنگ عصارزاده، عضو هیات مدیره بانک توسعه تعاون اظهارکرد: این بانک از بدو تأسیس به‌عنوان یکی از بانک‌های عامل پرداخت وام قرض‌الحسنه ازدواج فعال بوده و مطابق آمار رسمی از سال ۹۷ تاکنون نیز حدود ۱۲ هزار میلیارد ریال تسهیلات در این سرفصل پرداخت کرده است.

عصارزاده با اشاره به آمار ارائه‌شده در این زمینه خاطرنشان کرد: در تیرماه امسال به ۵۴۲ زوج مبلغ ۴۶۵ میلیارد ریال تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج پرداخت‌شده است.

قدردانی از مدیرعامل بانک ملت

وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، با اهدای لوح سپاس به مدیرعامل بانک ملت از مساعدت و همکاری مدیران و کارکنان این بانک قدردانی کرد.

به گزارش روابط‌عمومی بانک ملت، سرتیپ امیر حاتمی، در این لوح، تعاملات مثبت بیگدلی، مدیرعامل بانک ملت را با وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و یگان‌های تابعه در تحقق بخشیدن به سازکار ابلاغی رهبر معظم انقلاب، موثر توصیف کرده است.

واکسیناسیون کارکنان صنعت بیمه

غلامرضا سلیمانی، رئیس کل بیمه مرکزی طی نامه‌ای از وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواستار تخصیص سهمیه واکسن به کارکنان این صنعت به‌ویژه کارکنان شاغل در بخش اجرایی صنعت بیمه شد.

به گزارش اداره کل روابط‌عمومی و امور بین‌الملل بیمه مرکزی، سلیمانی در این نامه با تاکید بر نقش پررنگ شرکت‌های بیمه در دوران شیوع ویروس کرونا، درخواست کرد نسبت به تخصیص سهمیه واکسن به کارکنان این صنعت به‌ویژه کارکنان شاغل در بخش اجرایی صنعت بیمه که ناگزیرند در صدور بیمه‌نامه و پرداخت خسارت و مراجعه خسارت‌دیدگان به مجتمع‌ها و شعبات بیمه‌ای با آنها در تماس نزدیک باشند، اقدامات لازم به عمل آید.

تسهیلات ازدواج بانک رفاه

بانک رفاه کارگران تیر امسال بیش از ۹ هزار مورد تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و تهیه جهیزیه پرداخت کرد.

به‌گزارش روابط‌عمومی بانک رفاه کارگران، حجم ریالی تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج این بانک در تیرماه امسال، بیش از ۷ هزار و ۷۱۶ میلیارد ریال بوده که به بیش از ۹هزار متقاضی تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج پرداخت‌شده است.

براساس این گزارش، بانک رفاه کارگران از ابتدای امسال تا پایان تیرماه در مجموع ۲۳.۹۱۳ مورد تسهیلات ازدواج به مبلغ بیش از ۲۰ هزار و ۲۳۱ میلیارد ریال پرداخت کرده است.

تندیس زرین برای بیمه تجارت‌نو

گردهمایی سراسری تجلیل از مدیران ارزش‌آفرین ملی در اقتصاد مقاومتی با رویکرد معرفی چهره‌های نامی اقتصاد، در مرکز بین‌المللی رایزن برگزار شد.

به گزارش روابط‌عمومی بیمه تجارت‌نو، در این اجلاس سراسری که با حضور مدیران کارآفرین برگزار شد، عملکرد موفقیت‌آمیز شرکت بیمه تجارت‌نو با توجه به محدودیت‌های اقتصادی کشور در شرایط کرونایی، موردتوجه قرار گرفت و از نیما نوراللهی، مدیرعامل جوان و فعال شرکت تجارت‌نو، تقدیر به عمل آمد.

انتصابی دیگر در بیمه کوثر

مجید مشعلچی‌فیروزآبادی با ابلاغ حکمی، مهدی تربتی‌فرد را به‌عنوان سرپرست معاونت ارتباطات، امور مشتریان و بازاریابی شرکت بیمه کوثر منصوب کرد.

به گزارش روابط‌عمومی بیمه کوثر، مدیرعامل شرکت با اشاره به نقش ویژه معاونت ارتباطات، امور مشتریان و بازاریابی در هزاره سوم و موفقیت‌های این معاونت در سال‌های اخیر برای تربتی‌فرد در سمت جدید آرزوی موفقیت کرد.

تفاهم کارآفرین با بیمارستان لاله

بانک کارآفرین با هدف تکریم و قدردانی از کادر درمان و به‌منظور پاسداشت تلاش‌های جامعه پزشکی، جهت ارائه تسهیلات به افراد واجد شرایط، با بیمارستان لاله تفاهمنامه امضا کرد. براساس این گزارش، موضوع این تفاهمنامه اعطای تسهیلات به اشخاص معرفی‌شده از سوی بیمارستان لاله در قالب تسهیلات جاری بانک خواهد بود. افراد موردنظر باید دارای صلاحیت اعتباری براساس دستورالعمل‌های اعتباری بانک کارآفرین و بانک مرکزی باشند.

بام ۶ میلیونی شد

به گزارش روابط عمومی بانک ملی ایران، در ورژن جدید بام، خرید کارت هدیه مجازی، خدمات کارت اعتباری، خدمات چک صیادی، درخواست صدور دسته‌چک، باجه آنلاین، استعلام خودکار قبوض، فعال‌سازی خدمات پیامکی، درخواست گواهی تمکن مالی، تنظیمات حساب، درخواست تسهیلات بانک کارگشایی و همچنین بازطراحی ویجت انتقال پول با امکان درون بانکی، ساتنا، پایا با امکان نمایش زمان انجام تراکنش‌های بین‌بانکی به قابلیت‌های بام شخصی افزوده‌شده و سهولت بیشتری را برای کاربر فراهم کرده است.

سود سهم بیمه سرمد تقسیم شد

با برگزاری مجمع عمومی عادی بیمه سرمد، این شرکت ۱۲۰ ریال سود برای هر سهم توزیع کرد.

به گزارش روابط‌عمومی بیمه سرمد و براساس صورت‌های مالی بیمه سرمد ۱۹۲۹ میلیارد ریال سود شناسایی کرده که EPS آن به میزان ۷۸۵ ریال تعیین شد. با تصویب اکثریت سهامداران حاضر در مجمع DPS هر سهم ۱۲۰ تعیین و مقرر شد مابقی سود، برای افزایش سرمایه‌ای که سرمد در امسال در پیش دارد لحاظ شود.

چهره

تامین مالی از محل بازار سرمایه

محمدعلی دهقان‌دهنوی
رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار

بازار سرمایه یک بال از دو بال تأمین مالی کشور بوده و نظام تأمین مالی اقتصاد برای اثربخشی مناسب به هر دو بخش نظام بانکی و بازار سرمایه نیازمند است. تا پیش از سال ۹۸، روند تامین مالی کشور یک نظام بانک‌محور بوده است. به عبارت دیگر تا پیش از سال ۹۸، بازار سرمایه نقش مهمی در تأمین مالی کشور نداشت و از معادلات اقتصادی و سیاست‌گذاری تأمین مالی، خارج بود. با روندی که بازار طی کرده و رشد لازم را به‌دست آورده، امروز نه‌تنها می‌توان ادعا کرد نظام تأمین مالی کشور ما یک نظام بانک‌محور نیست و بازار سرمایه نقش قابل‌توجهی در آن دارد، بلکه شرایط و اتفاقات همین چند ماه گذشته نیز نشان می‌دهد، نقش این بازار در معادلات سیاسی و اقتصادی کشور افزایش‌یافته و به جایگاهی بسیار برجسته‌تر از گذشته دست یافته است.

به‌طور کلی، تامین مالی از بازار سرمایه به ۳ حوزه مجزا تقسیم می‌شود؛ یکی از آنها، تامین مالی سرمایه‌ای است؛ جایی که منابع مالی به شکل سرمایه جدید وارد فعالیت اقتصادی بنگاه‌های تولیدی کشور می‌شود. در بازار سرمایه این امکان از طریق مکانیسم افزایش سرمایه، عرضه اولیه شرکت‌ها و تشکیل شرکت‌های سهامی عام جدید به وجود می‌آید.

در سال ۹۹، حدود ۲۳۰ هزار میلیارد تومان تأمین مالی از این حوزه اتفاق افتاد. بخشی از این تأمین مالی از محل تجدید ارزیابی دارایی‌ها در بازار سرمایه بوده است. این موضوع اگرچه ساختار مالی شرکت‌ها را قوی‌تر می‌کند اما به شکل سرمایه نقدی نیست و بخش قابل‌توجهی از این مبلغ نیز به شکل منابع نقدی وارد شرکت‌ها شده یا در قالب عرضه اولیه‌های جدید بوده است. سرمایه‌گذاران با فروش سهام جدید در بازار سرمایه، می‌توانند این منابع را صرف پروژه‌های جدید کنند.

این حوزه، تامین مالی از محل بدهی است؛ یعنی جایی که منابع مالی به شکل بدهی در قالب اوراق مختلفی که در بازار وجود دارد، مانند اوراق مرابحه، اوراق مشارکت، صکوک و سایر انواع اوراق، وارد بنگاه‌های اقتصادی می‌شود. عملکرد این حوزه نیز در سال ۹۹، بسیار بیشتر از عملکرد آن در سال ۹۸ بوده؛ کما آنکه در سال ۹۸ نیز نسبت به سال ۹۷، رشد بسیار چشمگیری داشته است.

ناشر اصلی حوزه تأمین مالی بدهی، دولت است و از این محل بیش از ۲۲۰ هزار میلیارد تومان تأمین مالی شده است. از این رقم، حدود ۱۸۰ هزار میلیارد تومان انواع اوراق مالی اسلامی منتشرشده که متعلق به دولت است و شامل اوراق نقدی به میزان ۱۲۵ هزار میلیارد تومان می‌شود. نیمی از آن نیز صرف بازپرداخت اوراق سررسید شده قبلی شده است و مابقی، اسناد خزانه و نظایر آن بوده که به‌عنوان تأدیه بدهی یا تهاتر بدهی به صورت غیرنقدی واگذارشده است.

مابقی رقم یادشده، متعلق به شرکت‌های غیردولتی است که منابع آن وارد چرخه سرمایه‌گذاری شرکت‌ها شده و حکایت از ایجاد فضای جدید برای سرمایه‌گذاری دارد. به بیانی دیگر، تأمین مالی شرکت‌ها از طریق بازار بدهی، ۳۵ هزار میلیارد تومان است که نسبت به سال قبل از آن ۵ برابر شده است. مقایسه سال ۹۸ نسبت به سال ۹۷ نیز نشان می‌دهد، رشد قابل‌توجهی حاصل‌شده و در یک دوره دو ساله، بازار تأمین بدهی برای شرکت‌ها بیش از ۱۰ برابر افزایش‌یافته است.

همچنین تجهیز منابع از طریق سرمایه‌گذاری‌های غیرمستقیم نیز حوزه سوم تامین مالی به‌شمار می‌روند. از این محل حدود ۲۳۰ هزار میلیارد تومان تأمین مالی شده است. ده‌ها و صدها صندوق سرمایه‌گذاری موجود در بازار سرمایه، با تجهیز و تجمیع منابع خرد، آنها را در اوراق، سهام و سپرده بانکی سرمایه‌گذاری می‌کنند.

به علاوه اینکه سرمایه‌گذاری در صندوق‌های سرمایه‌گذاری که به‌تازگی تاسیس شده‌اند، می‌تواند برای اقتصاد بسیار مفید باشد؛ صندوق‌های سرمایه‌گذاری خصوصی چنین عملکردی دارند و با استفاده از منابعی که تجهیز می‌کنند، می‌توانند بنگاه‌های راکد و مشکل‌دار را تملیک و احیا کنند و ورود آن شرکت‌ها به بازار سرمایه منجر به یک ارزش‌افزوده قابل‌توجه می‌شود. این اقدام موجب می‌شود هم منافع خوبی به افرادی که سهام این صندوق‌ها را در اختیار دارند برسد و هم چرخه تولید در بنگاه‌ها بار دیگر احیا شود. بنابراین، وقتی درباره تامین منابع مالی از بازار سرمایه صحبت می‌شود، از تامین منابع مالی سرمایه‌ای، تأمین مالی بدهی و تامین مالی از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری بحث می‌شود. با این همه باید مدنظر داشت که نظام تأمین مالی، نظام مالی ترکیبی است. وارد دوران جدیدی از حضور بازار سرمایه در اقتصاد کشور شده‌ایم که بیانگر ترکیبی بودن نظام تأمین مالی است.

این امیدواری وجود دارد که با توسعه بازار سرمایه و ظرفیت‌هایی که وجود دارد، روزی برسد که نظام تأمین مالی بازارمحور شود، زیرا در همه جای دنیا نشان داده شده که بازار سرمایه، محل مناسبی برای تامین مالی‌های بزرگ است و به این ترتیب رشد و بالندگی بازار سرمایه نیز ادامه‌دار خواهد بود.

شنبه
۱۶ مرداد ۱۴۰۰- ۲۷ ذی‌الحجه ۱۴۴۲ - ۷ اوت۲۰۲۱-شماره۱۸۵۶-پیاپی۳۱۷۴

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

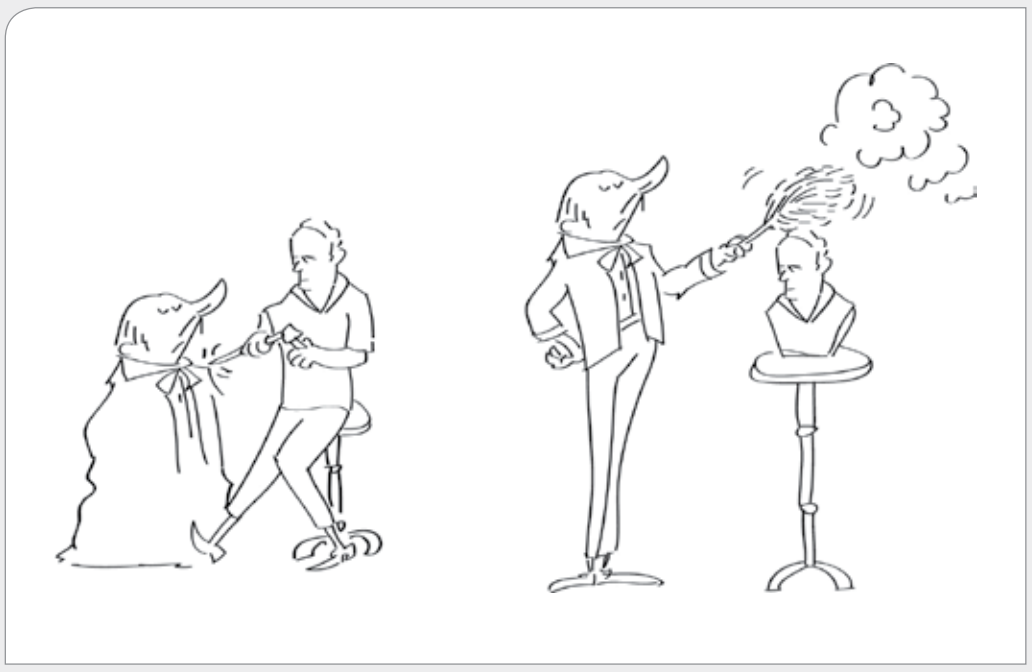
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۱۳۷۳۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲ - نمابر آگهی‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱-۰۹۱۹۱۲۵۱۴۰۶
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی -کوچه آزادگان شماره ۲۶-کدپستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir آگهی: ads@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: شرکت چاپ رواق روشن‌مهر

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با ۶۳ امتیاز رتبه ۲
در میان روزنامه های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

چالش سبد معیشت ادامه دارد

افزایش بیش از ۵۰ درصدی هزینه‌های زندگی فقط در ۴ ماه

نگرانی از تامین هزینه‌های خانواده، نبود امنیت شغلی و فشارهای روزافزون اقتصادی و روانی، افزایش تورم و رشد نرخ کالاهای ریز و درشت، مشکلات روزمره‌ای است که کارگران با آنها دست‌وپنجه نرم می‌کنند. در حال حاضر، نرخ سبد معیشتی حداقلی، ۱۰ میلیون و ۳۴۳ هزار تومان است و دستمزد بیش از ۶۰ درصد کارگران شاغل و بازنشسته، حدود ۴ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان؛ ارقامی که به‌راحتی فاصله بین درآمد و هزینه لازم برای معیشت حداقلی را نمایان می‌سازد.

دستمزدی به اندازه سبد معیشت حداقلی، برابر با بند دوم ماده ۴۱ قانون کار، حق مسلم کارگران است. بسیاری بر این نکته تاکید دارند که اگر سبد معیشت به‌عنوان یک شاخص اساسی در مذاکرات مزدی شورای‌عالی کار به‌رسمیت شناخته شود و کف چانه‌زنی‌های مزدی قرار بگیرد، هم معیشت کارگران شاغل و هم معیشت کارگران بازنشسته بهبود خواهد یافت.

از سال ۹۶، محاسبات رسمی سبد معیشت یا همان بند دوم ماده ۴۱ قانون کار، در جلسات رسمی شورای‌عالی کار، متداول شد. هر سال قبل از آغاز چانه‌زنی‌های جدی، کمیته‌ای سه‌جانبه به نام کمیته دستمزد، در شورای‌عالی کار تشکیل می‌شود. وظیفه اصلی این کمیته، محاسبه سبد معیشت حداقلی است و بعد از اینکه محاسبات خاتمه می‌یابد، هر ۳ طرف درگیر در مقوله دستمزد -کارگران، کارفرمایان و نمایندگان دولت- پای رقم سبد معیشت امضا می‌گذارند اما در این میان، دو مسئله اساسی وجود دارد؛ نخست اینکه هیچ زمان سبد بسیار حداقلی محاسبه‌شده، در تعیین دستمزد دخیل نبوده است. در ۴ سال گذشته، همواره سبد معاش محاسبه شده و همیشه دولتی‌ها و کارفرمایان پای آن را امضا گذاشته‌اند اما هیچ‌زمان، دستمزد برابر با سبد، تعیین نشده است. هر سال در آخرین جلسات با یک چرخش بسیار ناعادلانه، محور مذاکرات باز هم به سمت نرخ تورم رسمی متمایل و دستمزد با یک نوسان چنددرصدی، کمی کمتر یا بیشتر از نرخ تورم رسمی تعیین می‌شود. حال سوال اینجاست که آیا می‌توانیم متوقع باشیم در دولت سیزدهم، این روند معیوب و ناکارآمد تغییر کند و سبد معاشی که با توافق سه‌جانبه محاسبه می‌شود، مبنای دقیق تعیین دستمزد کارگران قرار بگیرد؟ بدون تردید، این تغییر اصلاح‌طلبانه و قانونی، یکی از اصلی‌ترین مطالبات طبقه کارگر است. اما دومین مسئله، عینی و واقعی نبودن سبد تقلیل‌یافته و حداقلی محاسبه شده در کمیته دستمزد شورای‌عالی کار است. فرامرز توفیقی که به‌طور مستقل، ماهانه محاسبات سبد معاش را انجام می‌دهد، معتقد است روشی که برای محاسبه سبد معاش در جلسات کمیته دستمزد شورای‌عالی کار مورد استفاده قرار می‌گیرد، غیرواقعی است و نمی‌تواند شاخصی برای تخمین میزان هزینه‌های حداقلی زندگی کارگران باشد.

مبنای محاسبه سبد معیشت خانوار اصلاح شود

به‌گفته فرامرز توفیقی، رئیس کمیته دستمزد کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور مبنای محاسبه سبد معیشت خانوار، تعیین نرخ سبد خوراکی‌هاست، اما در محاسبات رسمی، سبد خوراکی‌ها براساس نرخ اقلام خوراکی خام و نپخته تعیین می‌شود، در حالی که توفیقی معتقد است این مواد خام نمی‌توانند سفره‌های کارگران را تشکیل دهند؛ اینها باید تبدیل به «غذای واقعی» شوند و سر سفره بیایند.

براساس محاسبات هزینه سبد معیشت واقعی حدود ۱۰ میلیون و ۳۴۳ هزار تومان است، این در حالی است که نرخ سبد معیشت تقلیل‌یافته و غیرواقعی ۸ میلیون و ۴۶۸ هزار تومان عنوان می‌شود.

ردیف	ماده غذایی	سرانه مصرف در روز (گرم در روز)	انرژی (کیلوکالری)	قیمت سال ۱۳۹۹ (تومان به ۳۰/۱۰/۹۹) سرانه	قیمت سال ۱۴۰۰ (تومان به ۳۰/۱۰/۱۴۰۰) سرانه	قیمت سال ۱۴۰۰ (تومان به ۳۰/۱۰/۱۴۰۰) سرانه	درصد افزایش
۱	نان (لواش - بربری و سنگک)	۳۱۰	۷۸۹	۷۵۶۲	۱۲۰۵۰	۵۴۲۰۰	۳۲۵.۵
۲	برنج (میانگین)	۹۵	۳۴۹	۲۷۴۲۲	۳۴۴۸۵	۱۱۱۱۶۱	۴۲.۴۶
۳	ماکارونی	۴۰	۲۲	۳۲۹۸	۲۷۲۴	۹۱۵۴	۱۵.۴۶
۴	حبوبات	۲۶	۹۱	۸۱۶۰	۹۶۴۲	۲۱۸۱۹	۱۸.۱۶
۵	سیب زمینی	۷۰	۵۷	۴۶۰۸	۴۴۰۹	۱۴۵۵۰	۴۲.۶۰
۶	سبزی ها	۲۰۰	۸۵	۲۵۱۰۲	۲۵۳۷۰	۸۲۷۲۱	۱.۰۴
۷	میوه ها (میانگین همه)	۲۸۰	۱۴۱	۵۲۲۲۵	۷۳۸۵۰	۲۴۳۷۰۵	۴۹.۰۵
۸	گوشت قرمز (گوسفند و گوساله برابر)	۲۸	۵۰۴	۴۳۰۵۴	۴۷۵۴۲	۱۵۶۸۹۹	۱۱.۱۲
۹	گوشت سفید مرغ	۶۴	۸۲	۱۳۴۴۲	۱۸۰۳۵	۵۹۵۱۵	۳۳.۸۷
۱۰	تخم مرغ	۴۵	۴۵	۱۵۷۳	۸۰۵۲	۲۶۵۲۲	۴۰۶
۱۱	لبنیات (پنیر، ماست و شیر برابر)	۴۵۰	۲۰۷	۴۹۰۴۶	۵۸۴۴۴	۱۹۲۷۹۹	۱۹.۱۲
۱۲	روغن های نباتی (مایع، کرمانی و بهشتی برابر)	۳۵	۳۱۵	۶۰۲۱	۷۴۰۷	۲۴۴۴۴	۲۳.۸۲
۱۳	قندوشکر	۴۰	۱۵۵	۴۲۸۸	۵۱۸۵	۲۲۲۹۰	۲۵.۱۹
مجموع		۱۵۶۳	۴۵۷۳	خانواده ۴ نفره		خانواده ۴ نفره	۲۴.۸۲

توفیقی از مکانیسم جدیدی که بسیار واقعی‌تر است برای محاسبه سبد خوراکی‌ها و آشامیدنی‌های خانوار استفاده و فرض می‌کند کارگران در روز فقط یک وعده غذای گرم می‌خورند و دو وعده دیگر را با غذای سرد از جمله نان و پنیر، نان و حلواره یا... می‌گذرانند؛ سپس یک الگوی خوراکی سنتی و نرمالِ تکرارشونده و ۱۵روزه را در نظر می‌گیرد که بسیار واقعی است و منطبق با سفره‌های روزمره ایرانیان است؛ برای نمونه، یک روز لوبیاپلو، یک روز زرشک‌پلو با مرغ، یک روز چلوکباب نگینی و به همین ترتیب تا آخر... توفیقی نرخ سبد خوراکی‌های ماهانه را براساس نرخ این غذاهای واقعی محاسبه می‌کند. همه نرخ‌های خام از مرکز آمار ایران و اطلاعات انستیتو پاستور استخراج شده است. با این فرمول، سبد خوراکی‌های خانوار، ۳ میلیون و ۷۸۸ هزار تومان نرخ‌گذاری می‌شود، در حالی که با روش معمولی و همیشگی، نرخ این سبد ۳ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان تعیین می‌شود.

برمبنای آنچه گفته شد سبد معیشت «تقریبا واقعی» تیر ۱۴۰۰ برابر با ۱۰ میلیون و ۳۴۳ هزار تومان نرخ‌گذاری می‌شود، این در حالی است که اگر سبد خوراکی‌ها را واقعی در نظر نگیریم و همان اقلام خوراکی خام را به روال کمیته دستمزد شورای‌عالی کار مبنا قرار دهیم، با استناد به همین فرمول و همین ضرایب، سبد معیشت بسیار تقلیل‌یافته برای تیر، ۸ میلیون و ۴۶۸ هزار تومان محاسبه می‌شود.

رشد ۵۰درصدی هزینه‌های زندگی

سبد مبنا برای مذاکرات مزدی ۱۴۰۰ که براساس داده‌های تورمی بهمن تهیه شده بود، ۶ میلیون و ۸۹۵ هزار تومان نرخ داشت. حالا اگر سبد ۱۰ میلیون و ۳۴۳ هزار تومانی را برای تیر مبنا قرار دهیم، درمی‌یابیم که هزینه‌های حداقلی زندگی فقط در ۴ ماه ابتدایی سال، ۵۰.۲ درصد رشد داشته است. رشد بیش از ۵۰ درصدی نرخ سبد معیشت، یعنی هزینه‌های زندگی کارگران در ۴ ماه ابتدایی امسال، بیش از ۵۰ درصد افزایش داشته است. در این محاسبات، هزینه‌های واقعی مسکن، حمل‌ونقل، درمان و آموزش، در نظر گرفته نشده و تنها به یک افزایش ضریبی و کلی اکتفا شده که اگر افزایش نرخ واقعی، فقط برای مسکن و اجاره خانه، براساس مشاهدات میدانی و اعمال واقعی قیمت‌ها منظور می‌شد، میزان افزایش هزینه‌های زندگی شاید به مرز ۱۰۰ درصد هم نزدیک می‌شد یا از این رقم نیز فراتر می‌رفت! در ۴ ماه نخست ۱۴۰۰، نرخ اجاره خانه در تهران و سایر شهرها حتی شهرهای دورافتاده و کوچک، به‌طور میانگین ۳۰ درصد افزایش یافته است؛ کما اینکه داده‌های موجود نشان می‌دهد این افزایش نرخ در تهران بسیار فراتر از این رقم بوده است؛ بنابراین اگر قرار باشد مسیر واقعی‌سازی هزینه‌های زندگی کارگران تداوم داشته باشد و سبد معیشت باز هم واقعی‌تر و ملموس‌تر نرخ‌گذاری شود، باید نرخ واقعی مسکن، حمل‌ونقل، آموزش، درمان، تفریحات و سایر هزینه‌های زندگی، محاسبه میدانی شده، متوسط‌گیری شود و به سبد خوراکی‌ها و آشامیدنی‌های واقعی افزوده شود. با این همه، فرامرز توفیقی معتقد است همین میزان واقعی‌سازی سبد معیشت، به نوبه خود گامی به پیش است و مبنای استدلال ما این است که باید هزینه‌های واقعی سفره‌ها با احتساب هزینه وعده‌های غذایی محاسبه و در تعیین سبد دخیل شود. این استدلال منطقی باید توسط شرکای اجتماعی یعنی کارفرمایان و دولت پذیرفته شود.

پای حرف کارگران

مهدی، راننده شرکتی است که با یکی از فروشگاه‌های زنجیره‌ای معروف قرارداد همکاری دارد و ساعت ۵صبح کارش را شروع می‌کند تا محصولات تولید روز شرکت را برای عرضه به فروشگاهی در خیابان سیمون بولیوار در انتهای اشرفی‌اصفهانی ببرد. او می‌گوید ۲۸ سال دارد و مجرد است. شرکتی که در آن کار می‌کند، بیمه‌اش کرده و براساس قانون کار حقوق پرداخت می‌کند. مهدی می‌گوید: حقوقم بین ۲۸۰۰ تا ۳میلیون تومان در ماه است. تا پارسال که کرونا نبود، با اضافه‌کاری و پاداش از فروش و مزایای دیگری که از طرف شرکت پرداخت می‌شد، گاهی تا ۴ونیم‌میلیون تومان هم حقوق می‌گرفتم. بعد از کرونا، چون فروش کم شد، پاداش و اضافه‌کاری حذف شد و همان حقوق قانون کار از طرف شرکت پرداخت می‌شود. او اظهار می‌کند با اینکه مجرد است و در خانه پدری زندگی می‌کند، حقوقش تا ۷۰درصد هزینه‌هایش را تامین می‌کند و ماهی حداقل ۲میلیون تومانی کسری دارد. مهدی می‌گوید: همکارانی دارم که مستأجرند و زن و بچه دارند. نمی‌دانم آنها چطور دارند با این حقوق زندگی می‌کنند. الان کف حقوق برای یک خانواده ۴نفره در تهران باید به‌نظر من ۷میلیون تومان باشد. گاهی فکر می‌کنم افرادی که با ۳میلیون یا ۴میلیون درآمد ماهانه دارند زندگی خود را می‌چرخانند، باید چقدر هنرمند باشند که تا آخر ماه دوام بیاورند.

مرجان در یک شرکت بخش خصوصی کار می‌کند و می‌گوید با اینکه کارمند است در لیست بیمه‌ای که برای تامین اجتماعی ارسال می‌شود، او را کارگر بخش خدمات معرفی کرده‌اند. او می‌گوید: حقوق ماهانه‌ام ۳میلیون و ۳۰۰هزار تومان است؛ یعنی کمتر از حداقل حقوق مصوب. مدیر شرکت آخر سال قبل به‌دلیل اینکه حقوق‌ها برای امسال بیشتر می‌شد و کرونا هم درآمد شرکت را کم کرده بود، چند نفر را بیکار کرد و به ما گفت نمی‌تواند حقوق‌ها را به اندازه مصوب افزایش دهد و اگر کسی مشکلی دارد می‌تواند برود. او با دلخوری اظهار می‌کند: کار افرادی که تعدیل شدند گردن ما که در شرکت مانده‌ایم، افتاده است. هیچ اضافه‌کار و مزایایی هم شرکت پرداخت نمی‌کند. می‌ترسم امسال در حالی که کرونا هنوز هست و درآمد شرکت بهتر از قبل نشده، با افزایش حقوق‌ها دوباره یک عده را از شرکت اخراج کنند. او با لحنی التماس‌گونه می‌گوید: افزایش ۲۰درصدی یا ۳۰درصدی حقوق یا بالاتر از آن، حتما خوب است اما خیلی از شرکت‌ها به این بهانه، نفرات خود را اخراج می‌کنند تا افزایش حقوق سبب وارد شدن فشار مالی به آنها نشود؛ برای همین، می‌ترسم از افزایش حقوق‌ها. او در ادامه دلیل دیگری برای بی‌میلی‌اش برای افزایش حقوق‌ها می‌آورد و ادامه می‌دهد: الان زندگی من با ماهانه ۲میلیون و ۳۰۰هزار تومان، سخت می‌گذرد. همسرم کار می‌کند و با درآمد او نزدیک ۷ میلیون تا ۷میلیون و ۵۰۰هزار تومان درآمد داریم. یک دختر دارم و با این حال، خیلی وقت‌ها در خرج زندگی می‌مانیم. ماهانه فقط باید ۳میلیون و ۵۰۰ هزار تومان اجاره بدهیم و با قسط و قرض‌هایی که صاف می‌کنم، دیگر چیزی برای خودمان نمی‌ماند. او از مشکلات زندگی و نگرانی از بیمار شدن حرف می‌زند و می‌گوید: بیماری یعنی مصیبتی بزرگ. اگر من یا همسرم بیکار شویم، آن موقع باید از شهر برویم؛ برای همین است که می‌گویم افزایش حقوق‌ها برای من و امثال من، نه تنها کمک نیست که یک خطر جدی است. البته اگر حقوق‌ها هم افزایش پیدا نکند با این شرایط رشد اجاره و... به‌زودی ما باید از شهر برویم و در حاشیه ساکن شویم.

سخن پایانی...

بسیاری از افراد برای زندگی خود استانداردهایی را تعریف کرده‌اند که براساس این استانداردها هزینه می‌کنند. برخی با مهارت‌هایی که دارند تا پیش از کرونا سطح زندگی خود را با این استانداردها تعریف کرده و توانسته بودند میان درآمد و هزینه خود تناسب ایجاد کنند؛ با این حال، کرونا حساب و کتاب این خانواده‌ها را بر هم زده و فاصله میان درآمدها و هزینه‌ها به‌تبع مشکلات افزایش یافته است.

تحلیل

رشد پایه پولی کشور در بهار ۱۴۰۰

براساس اعلام بانک مرکزی پایه پولی در خرداد ۱۴۰۰ به‌دلیل افزایش خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی و افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی به‌دلیل آثار پولی خالص تفاوت نرخ خرید و فروش ارز غیرنرخنامه‌ای افزایش یافت.

بانک مرکزی در گزارش خود به وضعیت پایه پولی در خرداد ۱۴۰۰ پرداخته است. براساس این گزارش حجم نقدینگی ۳ هزار و ۷۰۵ هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان است که نسبت به پایان سال گذشته ۶.۶ درصد و در مقایسه با خرداد ۹۹ نیز ۳۹.۴ درصد رشد داشته است. براساس گزارش بانک مرکزی عامل اصلی رشد نقدینگی در پایان خرداد امسال نسبت به پایان سال ۱۳۹۹، رشد ۹.۲ درصدی پایه پولی بوده است.

▣ رشد مطالبات از بخش دولتی

مهم‌ترین عامل رشد پایه پولی در پایان خرداد ۱۴۰۰، خالص مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی است که با ۶۳ هزار و ۳۰۰ هزار میلیارد تومان افزایش نسبت به پایان سال ۱۳۹۹ در نتیجه استفاده از تنخواه‌گردان خزانه و سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها و کاهش سپرده‌های دولت نزد بانک مرکزی، سهمی معادل ۱۳.۸ واحد درصد در رشد پایه پولی داشته است.

دلیل اصلی افزایش مطالبات بانک مرکزی از بخش دولتی در دوره مذکور نیز استفاده دولت از وجوه تنخواه‌گردان در مجموع به میزان ۵۵ هزار و ۵۳۰ میلیارد تومان است.

درباره تحولات مربوط به استفاده دولت از وجوه تنخواه‌گردان خزانه در سال جاری باید گفت با توجه به رقم منابع بودجه عمومی سال ۱۴۰۰ که در مجلس شورای اسلامی هزار و ۳۷۳ هزار و ۷۷۰ میلیارد تومان بود، سقف اولیه تنخواه‌گردان خزانه به میزان ۳ درصد بودجه عمومی یعنی ۴۱ هزار و ۲۱۰ میلیارد تومان تعیین و تا ابتدای اردیبهشت ۱۴۰۰ تمامی این مبلغ طی ۲ قسط در اختیار دولت قرار گرفت.

در ادامه هیات وزیران در ۲۶ خرداد امسال و بنا به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و برای پیشگیری، امدادرسانی و جبران خسارات ناشی از حوادث غیرمترقبه مقرر کرد سقف مجاز تنخواه‌گردان خزانه در سال ۱۴۰۰ به میزان یک واحد درصد افزایش یابد؛ یعنی از ۴۱ هزار و ۲۰۰ میلیارد تومان به ۵۴ هزار و ۹۵۰ میلیارد تومان برسد و بانک مرکزی را موظف کرد در اسرع وقت افزایش تنخواه‌گردان خزانه را در اختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی (خزانه‌داری کل کشور) قرار دهد و بانک مرکزی نیز موظف شد ۱۳ هزار و ۷۴۰ میلیارد تومان را به تنخواه‌گردان اضافه کند.

▣ پرداخت به سازمان هدفمندی یارانه‌ها

چسبندگی هزینه‌های جاری دولت و همچنین کاهش قابل‌توجه برخی درآمدهای دولت همچون درآمدهای مالیاتی بر نقل و انتقال سهام در ۳ ماهه ابتدایی سال ۱۴۰۰ نسبت به دوره مشابه سال قبل از دیگر عوامل موثر بر افزایش سقف مجاز تنخواه‌گردان خزانه در سال ۱۴۰۰ است.

همچنین براساس تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، بانک مرکزی موظف شده برای پرداخت به‌موقع مصارف هدفمندی و براساس درخواست سازمان برنامه و بودجه، معادل یک درصد از جمع مصارف جدول تبصره ۱۴ را که ۳ هزار و ۳۰۴ میلیارد تومان است، به‌صورت تنخواه در اختیار سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها قرار دهد که از این میزان، معادل ۲ هزار میلیارد ریال ۵ خرداد در اختیار سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها برای پرداخت به شرکت مادرتخصصی بازرگانی دولتی ایران برای خرید تضمینی گندم قرار گرفته است.

▣ رشد دارایی خارجی

یکی دیگر از عوامل موثر بر رشد پایه پولی در خرداد سال ۱۴۰۰، تحولات خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی بوده که با ۱.۹ درصد افزایش معادل ۸ هزار و ۷۲۰ میلیارد تومان نسبت به پایان سال قبل، سهمی فزاینده معادل ۱.۹ واحد درصد در رشد پایه پولی داشته است.

دلیل اصلی افزایش خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی، عمدتا آثار پولی خالص تفاوت نرخ خرید و فروش ارز غیرنرخنامه‌ای بوده است.

▣ کاهش پول در ۳ ماه منتهی به خرداد

بررسی اجزای تشکیل‌دهنده نقدینگی در ۳ ماه منتهی به پایان خرداد ۱۴۰۰ نشان‌دهنده کاهش سهم پول و افزایش سهم شبه پول در نقدینگی است؛ به‌طوری که طی دوره مذکور سهم پول ۰.۳ واحد درصد کاهش یافته و به همین میزان بر سهم شبه‌پول افزوده شده است.

همچنین رشد پول در پایان خرداد ۱۴۰۰ نسبت به پایان سال ۱۳۹۹ در مقایسه با دوره مشابه سال قبل به میزان قابل‌توجهی کاهش یافته است؛ به‌طوری که از ۱۷.۵ درصد در ۳ ماه ابتدایی سال ۱۳۹۹ به ۵.۱ درصد در ۳ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۰ رسیده است.

در پایان خرداد ۱۴۰۰، ضریب فزاینده نقدینگی به رقم ۷.۳۹۷ رسید. بدین ترتیب ضریب فزاینده نقدینگی نسبت به پایان سال ۱۳۹۹، ۲.۳ درصد کاهش یافت که در مقایسه با رشد دوره مشابه سال گذشته برابر منفی ۱.۱ درصد، ۱.۲ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

دلیل اصلی کاهش ضریب فزاینده نقدینگی در پایان خرداد ۱۴۰۰ نسبت به پایان سال ۱۳۹۹، افزایش ذخایر اضافی بانک‌ها در پایان خرداد ۱۴۰۰ نسبت به پایان سال ۱۳۹۹ بوده است؛ به‌طوری که حجم ذخایر اضافی بانک‌ها از ۳۰ هزار و ۴۱ میلیارد تومان در پایان سال ۱۳۹۹ به ۴۴ هزار و ۹۵۰ میلیارد تومان در پایان خرداد ۱۴۰۰ رسیده که عمدتا ناشی از تزریق وجوه دولتی به بازار پول بوده است.

▣ جذب نقدینگی

بانک مرکزی در چارچوب عملیات بازار باز و در جهت مدیریت نقدینگی و هدایت نرخ سود حول نرخ سیاستی (هدف)، باتوجه به افزایش ذخایر مازاد بانک‌ها و کاهش نرخ سود در بازار بین‌بانکی، از نیمه دوم خرداد ۱۴۰۰ تاکنون موضع خود را بر جذب نقدینگی در این بازار قرار داد و به اجرای عملیات بازار باز در قالب توافق بازخرید معکوس مبادرت کرد.

در نتیجه این اقدام تا حدود زیادی از شدت رشد نقدینگی کاسته و به هدایت نرخ سود در بازار بین‌بانکی به سمت نرخ سیاستی (جلوگیری از کاهش شدید نرخ و فاصله آن از نرخ سیاستی) کمک شده است.

بانک مرکزی با استفاده از ابزار توافق بازخرید معکوس یک‌هفته‌ای، طی ۳ مرحله حراج از نیمه دوم خرداد ۱۴۰۰ تا پایان خرداد، به‌طور متوسط هر هفته ۵ هزار و ۲۶۰ میلیارد تومان جذب کرده است.

